

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
A Szerkesztőség.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Katonák népszerűsége.

Budapest, január 28.

(K.) Nincs a pikantéria híjjával, ha a *Budapesti Hírlap* figyelmezteti a honvédelmi minisztert, hogy „nem az a fődolog, ilyen vagy olyan zászlója van-e a hadseregnek, sem nem az, német vagy magyar legyen-e a nyelve; a fődolog az, hogy a hadsereg olyan legyen, mely nagy és nevezetes feladataira teljesen képes, ilyené pedig csak a népek szeretete és áldozatkésztsége teheti.” Ha Fejérváry miniszter figyelmeztetné erre a *Budapesti Hírlapot*, távolról sem volna olyan meglepő. A miniszterről tudvalevő, hogy mindig így gondolkozott, sőt így beszélt akkor is, mikor a *Budapesti Hírlap* ezt cinizmusnak, osztrákságnak s a jó Isten tudja, mi mindennek bélyegezte. A miniszter esztendőök hosszú során mindig ezt hirdette, ellenben — és éppen ez a pikáns a dologban — a *Budapesti Hírlap* még néhány nappal ezelőtt árulásnak minősítette, hogy egy bécsi újságban Apponyi követelése időnap előtt napszíre kerültek. Egy kicsit nehéz most már eligazodni tisztelt laptársunkon. Ha akkor is az volt a felfogása, mint ma, hogy a zászló, nyelv és a többi nem fontos: miért mondotta árulásnak a nem fontos dolgok közlését? Ha pedig fontosnak tartotta, mikor ezeket a dolgokat Apponyi követelte, miért fokozza őket le ma, mikor Fejérváry vivmányok gyanánt hozza a nemzet elé? Ilyen gyors véleményváltozás mellett valóban elenyésző szemrehányás, hogy Fejérváry a híres régi véderővita idején még messze volt azoktól a nemzeti kívánságoktól, amelyekről ma már beszél s amelyeknek egy részét holnap tán már meg is valósítja. Másfél évtized alatt ha módosul valakinek az álláspontja, az idő könnyen igazolja. De tegnaptól mára hogyan lett jelentéktelenné valami, aminek közlése tegnap még hazaárulás volt? — ez legalább is rossz emlékezőtehetségre vall.

De az sem fűdi az egész igazságot, hogy Fejérváry a híres véderővita idején még messze volt azoktól a nemzeti kívánságoktól, melyeknek megvalósítását ma már bejelentette. A miniszter akkor sem mondta, hogy a nemzeti kívánságok a lehetetlenségek birodalmába tartoznak. Azt mondta csak, hogy még nem lehet rólok beszélni. Nem mondta, hogy a hadügyi kormányzat veszedelmeseknek tartja az akkori nemzeti párt kívánságait. Azt mondta csak, hogy a hadsereg legfőbb feladata szempontjából ezek a kívánságok még nem tehetőek konszideráció tárgyává. Mert ő kötelessége szerint akkor is, most is a hadsereg legfőbb feladatát tartotta szem előtt és sok mindent mondott jelentéktelennek, ha arról volt szó, hogy „a hadsereg nagy és nevezetes feladataira teljesen képes legyen.” Éppen azért Fejérváry másfél évtizeddel ezelőtt hangsúlyozta, hogy erre a legfőbb feladatra kell elsősorban képesíteni a hadsereget, a többit pedig majd megérleli és meghozza az — idő. Ma a *Budapesti Hírlap* elfogadja a miniszter akkori álláspontját, de az érdemet nem Fejérvárynak, hanem az — időnek tudja be. Mindent az idő érlelt meg. Laptársunk szerint a miniszter ellenére. De ez falsom. A miniszter volt az, aki már régen fölhitva figyelmünket az idő erejére. És neki volt igaza. Az idő meghozta az ő igazolását kettős irányban: abban, hogy csakugyan nem az ugynevezett hagyományos szellem állotta útját a nemzeti kívánságok megvalósulásának, és abban is, hogy a hadsereg dolgaiban mindig a legfőbb célt kell szem előtt tartani, mert a többit nyugodtan rá lehet bízni az időre. Az idő tehát igazolta a minisztert, de ki és mi igazolja azokat, akik korábban azért támadták a minisztert, mert elzárkózott a nemzeti kívánságoktól, ma pedig azért csipkedik, mert még mindig nem akarja belátni, mi a hadsereg legfőbb feladata? Bizony úgy rémlik, hogy van itt még egy legfőbb feladat: sohasem találni jónak azt, amit a miniszter mond és

csinál. Mert azt a sok és hirtelen nézetváltozást, mely e szeszélyes változású kritikákban szembeötlök, csak a gyűlölség tudja megmagyarázni. Igazság nincs benne, méltányosság sem.

De menjünk tovább. Arról van szó, hogy a hadsereget feladataira teljesen képessé csak a népek szeretete és áldozatkésztsége teheti. Ha ezt az akxiómát a szélsőbal szájaize szerint adjusztálja valaki és azt mondja, hogy csak azt lehet szeretni, ami egészen a miénk: nehéz volna véle vitatkozni. Az argumentum legalább is népszerű. De laptársunk nem követeli a külön magyar hadsereget. Azt mondja, érlelődjék a dolog és fogadjuk szövetségesünknek a csöppet, mely kivájja a követ. Helyes. Elfogadjuk a szövetséget. De vagy a csöppet, vagy a követ! Mindakettőt nem. A csöpp, mely kivájja a követ, édestestvére az időnek, melyre a miniszter is hivatkozott. De laptársunk a csöppet említi és a követ kapja fel, hogy rádobja a hadseregére. Ez pedig nem lojális hadakozás. Mert igaz ugyan, hogy a hadsereg nálunk nem népszerű, de egészen aktuális ok nélkül sehol sem az. Még ott sem, ahol a hadsereg egészen nemzeti. Magyarországon pedig, valjuk meg őszintén, nem tisztán a hadsereg a kizárólagos oka, ha nem népszerű. Ahol a hatalom évtizedeken keresztül arra használta az engedelmességre szoktatott hadsereget, hogy a nép ellen vigye és a bátrakat e hadsereggel megfélemlítse; ahol a hatalom kiparancsolta a hadsereget az utcára, hogy a rendőrök erejét fokozza, vagy beállította egy-egy választáskor a faluba, hogy a csendőröket gardirozza; ahol a meglehetősen elszigetelt katonák kávéházi életre voltak szorítva és kávéházakban, legtöbbször mámoros fejjel össze kellett akadniuk a polgársággal, amiből aztán cifra katonai botrányok keletkeztek; ahol a sajtó — joga és kötelessége szerint — ezeket a botrányokat egy kissé tulságosan is kiélezte: — ott nem a hadsereg volt az egyedüli hibás, ha a népek szeretete nem fordult feléje. Senki sem

A hol a pénz nem isten

— REGÉNY —

Írta: JÓKAI MÓR

(60)

A barlangban zöldes fény derengett. A víz maga is villamos volt. De még inkább szembetűntek a fickándozó szalpák, a zsinóros főkötő-alaku meduzák, a kigyózó kékfényű Vénus-övek, amik mind egy helyen látszottak megrekedni.

Ennél a sirbölti világosságnál kivethették, hogy itt van a mocsárvíz lefolyásának az akadály, a barlang elég széles volna arra, hogy a vizet nagy tömegben átteressze, de a közepét elállja egy roppant nagy katlan, mely csak keskeny nyílást enged a lefolyásra.

— Ha ezt el lehetne innen háritani! — sóhajtja fel Ruffo.

— Talán lehet. Beszéljünk az öregekkel.

— Emberelő nem képes erre.

— Van még emberentuli erő is.

Ezt a Ruffo nem ismerte.

Én megtudtam mindent, amire szükségem volt. Ezzel visszatértünk a vashajóhoz, ahol még folyt a szüret.

Ütközben összetalálkoztunk Ábellel is, a boldog új házassal. Nagyon össze volt karmolva az ábrázata.

— Hogy vagy, mint vagy?
— Ahogy látod. Áj, áj, nem jó az a házasság!

A síró villám.

A Capitanónak elmondtam a mocsárvilágban szerzett tapasztalataimat. Végighallgatta nyugodtan. S aztán ő kérdezte, hogy mi tervet gondoltam ki e bajon segíteni.

— Az attól függ, hogy mit felelsz az első kérdésekre. Mikor e vashajóval itt rekedtetek, lehetetlen, hogy lőpor nem lett volna a hajótokon. Azt nem használtátok el: a fiatok nyíllal lövöldöznek.

— Igenis, volt lőporunk, most is megvan. Lőfegyverünk is volt: Mauzer-karabínok minden matróz számára. Dinamit-töltényeink is voltak. De mindezekről a fiuknak tudomásuk nincsen. En tartom magamat az isten parancsolatjához: „ne öl!” Atkozom azt a sátfánt, aki a lőport föltalálta s ezzel az egész emberiséget boldogtalanná tette. Ezer milliók nyomorának okozója a lőpor. Nem akarom, hogy a fiaink megismerkedjenek vele.

— Ami az emberelő fegyvert illeti, magam is osztom a nézettedet. Hadd legyen egy boldog sziget a világon, ahol az itt születettek nem ismerik azt a rettenetes kötelességet, amit a kerek világ minden nemzete magára vállalt: megtanulni az emberölés mesterségét. De a lőpornak áldásai

is vannak. Mi azt sziklarepesztésre használhatjuk. Robbanóerejével megszabadíthatjuk a szigetünket a mocsárok minden plágáitól, a dögletes levegtől.

— És aztán mit nyerünk vele, ha a mocsarat lecsapoljuk? Egy elátkozott bozótot, ami rosszabb a morotvánál.

— Azt felgyújthatjuk s lesz belőle termőföld.

— S vele együtt felgyújtjuk a tőzgetelepünket, ami a tüzelőnket szolgáltatja! Nem! A lőporomat nem adom oda sziklarepesztésre.

— Pedig jól tennéd, ha innen eltávolítanád a hajódról. Gondold meg, hogy a hajód vasból van, itt rekedve a hegytetőn. Az esőszak rendszeren nagy mennyiségű hullásos zivatarral kezdődik; ha egyszer a villám beleesap a hajódba, melynek minden alkatrésze vas, rátalál a lőporos-hordóidra s szétrobbantja az egész otthonodat.

— Nem félek én attól. Tizenhárom éven át nézem innen a villámlo zivatart. Sohasem esapott a villám a hajómba. Talál a vasnál még erősebb villanyvezetőt, a vizet. Itt van a gejzír közep vizoszlopa, az fog fel minden mennyikövet. Aztán még a legvégső lehetőségre is van nálunk előre gondoskodva; ha mégis ide találna az istennyila tévedni. Gyere oda velem, és lásd meg. Fenyegető zivatart közeledtére egy menedékebe húzodunk meg valamennyien.

(Folytatása következik.)

állítja, hogy a hadsereg tett valamit a maga népszerűsége érdekében. De igazság szerint azt sem lehet állítani, hogy felutón akartunk elébe menni. Mi sem igen iparkodtunk a jó viszony megteremtésén. Pedig hát mondhat az ellenék akármint, elvégre mégis csak az ország az, melynek védelemre, tehát véderőre szüksége van. Másutt még a zsoldosokat is dédelgetik, mi meg a miénkkel is úgy bánunk, mintha zsoldosok volnának. Hiszen megvan ennek az érzelmi magyarázata, de az idő, melynek nagy erejét imé a *Budapesti Hírlap* is elismeri, ezen a téren határozottan találhatna még egy kis tennivalót. Katonáknak be kell látniok, hogy a mi védelmünkre vannak, de nekünk is hozzá kell törődnünk, hogy veszedelem idején a katonaság a mi vértünk és oltalmunk.

Maradjunk meg az időnél, mely egynehány csudát már művelt. Bizzuk rá a dolgot, hogy rendbe fogja hozni ezt a konfliktust, mely ugysem természetes. S ha már a parlament ellenzéke, akármilyen taktikai okból, zavarja az idő munkáját, legalább mi ne bánjunk. Hiszen az idő segítőitársai volnának mi is, újságok, vagy mi? És aheylt, hogy az idő törekvéseit mozdítanók elő, nincs jobb dolgunk, mint hogy a régen óhajtott, valahára elért vívmányokat is lekicsinyeljük...

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, január 29.

Az obstrukció ma már egész programszerűen folyt. Elhangzott az első egésznapos beszéd. A mai nap *Komjáthy Béla* volt. Fél-tizenegyre kezdett beszélni és pontban két órákor fejezte be. Ami nála voltaképpen önmegtartózkodás volt, mert tudvalevőleg a bizottságban három napig beszélt a javaslatról általánosságban. Mai beszéde rövid kivonata volt a bizottságban előadott terjedelmes értekezésének, amelyet talán csak azzal az egy momentummal tödött meg, hogy gróf Apponyi Albertnek a katonai kérdésekben mondott régi beszédeiből olvasott fel szemelvényeket. Az előző nyugodtan hallgatta a csipős megjegyzésekkel fűszerezett felolvasást, amely egyébként sem okozott különösebb élményt. Hogy *Komjáthy* beszéde másfélórán alapos tanulmányra vallott, azt szívesen koncedáljuk és csak természetes, hogy párhívei sürű helyesléssel honorálták.

A holnapi ülésen nyilván *Darányi Ferenc* néppárti és *Bakonyi Samu* függetlenségi párti fognak résztvételni. Rajtuk kívül még *Beóthy Ákos*, *Illés Bálint*, *Kapotsy Jenő*, *Kelemen Béla*, *Trubinyi János* és gróf *Benyovszky Sándor* vannak eddig felírva.

Ki a házból.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irtá: *Thury Zoltán*.

Kata cukrot lopott, egy marok közönséges fehér kockacukrot s szörnyen ártatlan arccal jelentette ki a vallatás alkalmával, hogy maga is esodálkozik azon, hogy a cukor csak úgy egyszerűen eltűnik abból az üvegvederből, amibe kiszámálta a mama az egész másnapj percióit. Anna mint bünségű szerepelt az ügyben. Három kocka cukrot ő evett meg tudniillik s míg a lopás végbement, az előszoba ajtaját figyelte, hogy nehegy meglepő munkaközben a főtolvajt. Ez a kis lány azonban a tárgyalások folyamán még kezdő haramiának bizonyult. Elsírta magát tudniillik, amikor az anyja behozta a kalapját és a kabátját, hogy ő most már megy a Dunának, ha ilyen gyermekekkel verte meg az Isten s aztán göröcsök zokogás közöt mondta el az egész történetet. A testvére rosszaló pillantásokkal mérte végig s közbe azt mondogatta: — Nem is igaz, nem is igaz. — Mikor azonban nagyon is nyilvánvalóvá lett, hogy nem neki hisznek, hanem a zokogó gyermeknek, lassan kiszivárgott az ő szemeiből is a könny és végigördült az arcán egymás nyomában a sok kövér, gömbölyű csöppeske.

— Hát én most már végeztem veletek, — mondta az anyjuk. — Mindjárt hazajön apátok s ellátja a dolgokat.

Amint ez már történni szokott az ilyen meglepetésekre, hatásokra számító irásműben, hát nyílt az ajtó s belépett az apa. Komor, szigorú pillantásu ur, akit odakünn valószínűleg informáltak már a belső pörös esetről. Rá se nézett a vádlottakra, akik a közös veszedelemben sunyin összebujtak az ablak párkánya alatt — s ridegen kérdezte az asszonyt.

— Hát mi van azzal a tolvajsággal?

A képviselőház ülése január 29-én.

— Kezdete délelőlt 10 órakor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell Kálmán* miniszterelnök, báró *Fejérváry Géza*.

Elnök az ülést megnyitván, felolvassák és hitelesítik a múlt ülést jegyzőkönyvét. Bemutatják a Kuria átiratát mely szerint *Joanovics István* titei képviselő mandátumát petícióval támadták meg.

(Az unjonc-javaslat.)

Komjáthy Béla: Az 1867. törvények megfosztották Magyarországot a magyar hadseregtől. Idézi Apponyi beszédét. Igaza volt Apponyinak akkor, mikor e kérdéssel foglalkozott. Nemcsak állításában, de a kérdés magyarázásában is igaza volt, mert való az, hogy nemzeti hadsereg nélkül önállóság s hogy csakis nemzeti hadsereg tud megküzdeni azokkal, akik a nemzet jogaira törnek. (Helyeslés a baloldalon.) Azt hiszi, hogy pártkülönbség nékül elismerik azt, hogy annak a nemzetnek, amely nem tud önállóan osezlekedni, joga, szabadsága csak tűrt. Kérdi, hogy igaz-e az, hogy a közös hadsereg a mi támaszunk, mikor ez a hadsereg nem a miénk, nyelve, zászlója idegen. Ellentétben áll ez a hadsereg mindennel, ami magyar. ellentétes állást foglal el a magyar kultúrával, a magyar törekvésekkel.

Hivatkozik Apponyi Albertre, a Ház mostani elnökére, aki a megelőző véderővita alkalmával olyan meggyőző és ékes érvekkel fejtette ki, hogy ez a közös hadsereg a legnagyobb ellensége a magyar kultúrának. Kötelességének tartja kijelenteni, hogy a javaslatot meg nem szavazza. Be akarja bizonyítani, hogy olyan alapon, amelyen a tulajdolt áll, sem lehet hazafias gondolkodással megszavazni ezt a törvényjavaslatot. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Az 1867-iki kiegyezést nem fősőbb gondolat alapján csinálták az alkotó emberek, öket hatalmas gondolat vezette, az, hogy Magyarország magában meg nem állhat. Elismeri a nagyhatalmi állás gondolatát is, de kérdezi, hogy mi célja és feladata ennek a nagyhatalmi állásnak. Mert ez nem csuesosodhatik ki oda, hogy nagy haderő felett rendelkezésük, hanem oda, hogy megvédje a két ország érdekeit. És ha az egyik állam érdekeit ez a hatalmi állás a másik ország kárára erőszíten törekszik, akkor ezt a nagyhatalmi állást fenntartani bün. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Nem volt soha nagyobb ellenségünk, mint Ausztria és a császár. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Ha a tulajdolon eltagadják a kiegyezésnek általa kifejtett alap-gondolatát magyarázza meg valaki, mit tett ez a magyar faj erősítésére, feljoga-e a nemzeti aspirációkat, akar-e érték valamikor valamit tenni. Bizonyítsa be a honvédelmi miniszter, hogy hol vette a királyt az a jogot, hogy német vezényelt nyelvet adjon a katonaságnak. Tekintete kell venni a nemzet anyagi erejét is, ha áldozatot akarunk hozni. Kereskedelmünk nincs, tökeszegény az ország, nincs vállalkozási szellem, az idegen vállalkozási szellem is elveszett ebben az országban, nemzeti vágyainkat nem tudjuk érvényesíteni. Mondja meg a kormány, hogy van lelke ilyen körülmények között áldozatot követelni a hadsereg számára! (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Megöljük a jó érvét a polgároknak a haza iránt, ha csak a terheket éreztetik. A javaslat betérjesztése a fősőbb körök könnyelműségét mutatja, amelyek csak anyagnak tekintik a nemzetet ocaik elérésére. A javaslat ugyan egy évre szól, de nekünk három évre kell a véderőtörvény alapján számítanunk. A mulatkból kell vennünk az alapot, hogy tisztán lássunk. Az 1869-iki

unjonctalék felemelésénél 347,000 forint hitelt kért a miniszter és kijelentette, hogy 480,000 forintra emelkedhetik az összes költségek.

Báró Fejérváry Géza: Ezt tanulmányozni kell. **Komjáthy Béla:** Elismeri, de olyan értelemben, ahogy a katonaságnál szoktak egyes kérdéseket tanulmányozni, nevétséges dolog. A hadügyi költségek folyton emelkedtek és 1889 óta 29 millióval terheik az országot, pedig a delegáció albizottsága legfeljebb 80,000 forintra számított. Az előadó jelentése szerint azért télt ki a katonai költség, mert a csapatlétszámok leszállították. A költségvetésből az látszik, hogy a csapatokat nem szállították le, ott apadás nincs. A költségvetés mindig emelkedést mutat.

Münch Aurél: Már a bizottságban megcáfoltam!

Komjáthy Béla: Ha csakugyan leszállították a csapatlétszámot, akkor hová tették a számára megszavazott költséget? Szeretné látni a számszámadókat, a megkarirotott feleleget. A jelentés az ellentmondások tömkelege. Ha nincs legénység, akkor mire költötték a feleleget? A csapatlétszámok tulajdonképpen mintegy 2 millió. Megbízható ember tehát ebben az országban nincs. Hosszasan, részletesen bizonyítja statisztikai adatokkal állításait. A régi ígéretek nem voltak igazak, nem lehet most sem bizoni a könnyelmű ígéretekben. Milliókkal akarják megróni a nemzetet, de a költségvetésben nincs szó arról, hogy honnan vesszük ezt a pénzt. (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Igaz! Ugy van!)

Báró Fejérváry Géza: Ne méltóztassék egymást felizgatni!

Komjáthy Béla: És mégsem akad ember a jobboldalon, aki kikeljen a javaslat ellen. (Felkiáltások a szélsőbalon: Egy volt! Eljen Zichy Jenő!) Szünetet kér.

Elnök: Az ülést 10 percre felfüggeszti.

Szünet után.

Komjáthy Béla: Fél, hogy hatás nélkül beszélt, de reméli, hogy a tulajdolon is megdöbben néhánéha a sziv. A jobboldali képviselőkben akarja felkeltetni a kötelességérzetet hogy a hadügyi kormánytól előzetes bő tájékoztatást nyerjenek a kérdés felől. Igyezkedik a nem látott kérdésekre is belekérteni. A hadügyminiszter az utó só delegációban már nyilatkozott, ha az új ágyúkkal a kísérletek sikerülnek, akkor ocselők 40 millió kiadásra van kitétasunk.

Báró Fejérváry Géza: Anyagot nem adnak ingyen.

Komjáthy Béla: A pénzügyi bizottságban a miniszter ur sem tudja, hogy mire kell az unjonc-emelés, ő is csak felsőbb parancsnak engedelmessékedik. A váltóüzérség szervezéséről kezd beszélni.

Báró Fejérváry Géza: Elmondotta már a pénzügyi bizottságban!

Komjáthy Béla: Statisztikai adatokkal iparkodik kimutatni a vasuti zászlóalj töltelékéhez szükséges legénységet és költséget. Az összes formációkhoz, amelyekről az előadó és a miniszter tud, 9090 legény szükséges, a költségek pedig 8 millió és 800 koronába kerülnek. Ez megoáfoltatlan tiszta dolog. Ha leszámlítjuk a 4 százelekos apadást, akkor álljon iel valaki és mutassa meg...

Báró Fejérváry Géza: Felelek én!

Komjáthy Béla: ... hogy mire kell ez a fennmaradó 53,000 ember. Nem lehet tehát senkinek sem megszavazni ezt a javaslatot. A nemzet napszámossai n omorogtak és a katonaságnak, amely nem tud a kardesírgetésen kívül egyebet és gázolja a mi nemzeti törekvéseinket, ennek a katonaságnak szavazzuk meg mi a nemzetet roksított terheket? (Zajos tetszés a szélsőbaloldalon.) A honvédelmi miniszter vissza-

— Ancsi vallott. A másik meg tagadja.

— Egy vallomás elég. Minden hazudozóra ugyse hallgatok. Marit különben már elküldtem a rendőrségre.

— Bezárátod öket?

— Be én.

A maövrernek ez a része nem jól sült el. A nagyobbik lány tudniillik csak félszemmel, egy kicsit alatomosan, de erre a pillanatra jókedvre hangolva, fölpislanított az apjár. Tüzes nagy fekete szemének ez a megvillanása azt mondta, hogy nem lehet ez igaz. A rendőrséget nem vonják bele a ház ügyes-bajos dolgaiba. A rendőrség nem arra való. Ennyit már sejtett. — Az anyja észrevette, hogy ebben az irányban nem szabad tovább menni, mert annak blamázs lesz a vége, hát fordított egyet a dolgon.

— Azt hiszem, hogy a legjobb lenne kiadni öket a házból.

— Mit, hogy még fizessék értük valshol?

Ezekért?

— Menjenek cselédnek.

— Ugy nem bánom.

Az asszony csöngetett s bejött Mari. Nagy, tenyeres-talpas falusi lány, nem sok értelemmel az arcán, de hüses szemekkel. Látszott rajta, hogy régi cseléd. Egy kicsit kutyneles, aki jüst formál ahhoz is, hogy kivogye a részét a gyermeknevelésből. Nagyon szigorú pillantással mérte végig a gyermekeket ő is és csak aztán fordult az anyához, hogy mit akar.

— Hozzon egy asztalkendőt, aztán két inget meg egy-egy szoknyát a gyerekekébe. Még egy darab kenyeret. Aztán a maga nagykendőjét. Az egyikre azt adjuk.

— Aztán miért?

— Az egyikre azt adjuk. Elmennek a háztól.

— S hogy kapom majd vissza?

— Visszaküldi a cupringer, aki helyet szerez nekik.

Mari kiment s visszajött a holmival. A gyermekek odabámultak, míg az anyjuk összekötötte nekik a batyut, de egy kicsit hitetlenül még. Az apjuk már elbujt az újság mögé s onnan beszélt ki pár biztató szót. Ilyenformát például: — Majd ha a gazdájuk a fejükbe veri a csizmáját, megemlegethetik a szülői házat.

— Hátha éppen gomba emberhez kerülnek...

— It is áll ni... Egy cselédet megpofozott a gazdája, hogy megindult az orrváre. Végigfolyt a fehér kötényén.

— Nekik nem lesz fehér kötényük.

Elkészült a batyu s most már fölállott az ur és rámondta a két tolvajra: — Mars!

Nem akartak megindulni. Erre hangosabban szöllött rájuk: — Ki innen! Az én házamban nincs helye a hazugoknak. Meg a tolvajoknak.

— Kituszkolta öket a szoba közepére és hogy hamarabb vége legyen az uti kiszűlődésnek, maga adta rá a kisebbikre a Mari nagykendőjét. Előbb a vállaira terítette, aztán keresztbevette a két szárnyát a gyermek mellén s végül nagy esimbókot kötött belőle a háta közepén. A nagyobbik másik kendőt kapott, szintén szürke, piacra járó, nagy durvaszővésű keszkenőt. Ö kapta a batyut is s a férfi kinyitotta az ajtót előltük s lödött egyet rájuk. — Mars!

Az előszoba közepén egyszerre csak visszafordult a két gyermek s egyszerre kiáltottak hátra. Az egyik azt: papuska! A másik meg így: drága! Akkorra azonban már becsapták a hátuk mögött az ajtót s Mari nyitotta a külső ajtót. S a két gyermek megindult kifelé. Nekia világnak.

Mindez egy hegy tetején történt, ősszel, villában, amibe pestiek hurcolták be nyárra. A nagyobbik lány hatesztendő volt, a kisebbik négy s kívülük még egy kis kétéstendő fiú is tartozott a házhoz, akinek azonban csodálatosképpen ebben a történetben semmi aktív része

vonta a másik javaslatot, mert egyszer csak Bécsben valamit álmotdtek. Az új javaslatban aztán ezer és néhány százalt több az emelkedés. Mi magyarzza ezt a pár hét alatt bekövetkezett emelkedést?

Báró Fejérváry Géza: Megmagyaráztam a bizottságnak.

Komjáthy Béla: Bécsben látták, hogy önértetke kezd ébredni az ország, gondolták, hogy megterheljük most még jobban. Nem önértetesen jár el a kormány, mert csak végrehajtó-közeg. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Báró Fejérváry Géza: Ne igazassák magukat ez urak!

Kubik Béla: Vonja vissza a javaslatot!

Komjáthy Béla: A király nem akar meghajolni a nemzet akarata előtt. Még semmi viszonszólalatoj nem kapott ez a nemzet lütségeirt a királytól. (Zajos helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.) Ha mi 53.000 ujoncot beállítunk, ezt az emelést a katonai szervezet minden rétege meg fogja érezni. A ruházat, a kórházi költségek, az élelmezés mind új költségeket hoznak magunkkal. Határozati javaslatot nyujt be. A határozati javaslat elfogadása a jobboldal érdeke, mert a függetlenségi párt a közös hadsereg számára ugy sem szavaz meg egy krajcárt sem. Ha elfogadják a határozati javaslatot, akkor legalább megtudják hogy mivel akarja megterhelni a kormány az országot. Határozati javaslat a következő: (Halljuk! Halljuk!)

Terjesszen elő a kormány egy részletes kimutatást, amely kiünteti, miként kívánja a hadsereg vezérsége az ezuttal kért 21.900 ujoncöbblettel, a háromévi szolgálati időt figyelembevéve a hadsereg békélszámának 65.700 főnyi legénységgel való emelését felhasználni. Ebben kiüntetendő: Milyen új szervezéseket terveznek és mennyi a legénységi szükséglet ezen új szervezéshez; mennyivel akarják a már meglévő szervezetek létszámát fokozni?

Terjesszen elő a kormány egy részletes kimutatást, melyből kitünik, hogy a hadsereg békélszámának a 21.900 ujoncöbblettel való emelése három év alatt 65.700 főnyi legénységi létszámmal való emelése következtében: a) mennyi egyszer s mindenkorra való kiadás merül fel az 1903., 1904., 1905., 1906. évi költségvetésben, a költségvetés címei és tételei szerint; b) mennyivel emelkedik a létszámemelés következtében a hadsereg rendes szükséglete az 1903., 1904., 1905. és 1906. években a költségvetés címei és tételei szerint; c) mennyi lesz az új szervezések költsége az 1903., 1904., 1905. és 1906. években; d) hány tisztelt és havidíjjal kell a szervezeti létszámot szaporítani a legénységi létszámmal és az új szervezések következtében.

Nem akarja feltételezni a jobboldal részéről, hogy nem fogadják el a határozati javaslatot, hacsak nem akarnak öntudatlanul cselekedni. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Hivatkozik arra, hogy 1898-ban Németország birodalmi gyűlésétől ilyenforma katonai ujonctólak-emelésért kérték, de a javaslat megbukott. A kormány ekkor a nemzetre hivatkozott. Hivatkoznak itt nálunk a magyar nemzetre. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Merjenek önök a nemzetre hivatkozni, szólítsák fel a magyar nemzetet. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Akartok-e tíz ennyi meg ennyi ujoncemelet ennyi meg ennyi száz milliókra menő állandó költségvetésmagatokra vállalni!

Báró Fejérváry Géza: Mutassanak nekem egy olyan nemzetet a világon, amely azt mondja, hogy akarok!

Kubik Béla: Akkor nem is szabad ilyen törvényjavaslatot betervezni! (Zaj.)

Komjáthy Béla: Egy parlamentaris államformának az alapja a népakarat. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

nincs. A ház elején széles nagy veranda bámult le az utra, egész nyílásban nagy piroseskos vászonernyővel, ami mögé most elbujt az ur meg az asszony és leste, hogy hogyan bandukol ki a cseledésorba a két leány — könnyen szemmel lehetett tartani őket. A ház alatt szerpentin-ut kezdődött a hegyoldalban s talán tizenötöt is kanyarodott éles szögben, míg belefolyt az utcába, amin már villamos vasut jár. — Az egyik kanyarodónál csakugyan előtűntek a gyerekek. Két nagykeskenő voltaképpen, két lábaeszkákon tipogó batyu, amibez az egyikhez hozzáfűzve még egy harmadik batyu is hozzátartozott az ingekkel, meg a szoknyákkal, meg a darab kenyérről. A nagyobbik ölelte a kicsit. Szorította magához azzal az anyai gondnal, ami már a másfél éves leánygyermekben is érvényesül, ha még kisebb gyermek mellett áll. Örvénymentek, hátul, a görcsre kötött nagy keskenők lassu, nehézkes ingásán, a lépésükön, lohogaszott fejcsokájukon meglátszott a nagy gond. Feenről is látszott, hogy inkább csak a nagyobbik beszél s a kicsinek meg-meg rángatózik a teste. Sir. Egyszer pedig megláttak az ut közepén s a nagyobbik gyermek magyarázott valamit a kicsinek. De nem sok sikerrel, mert a gyermek elindult. A néne utána. Két kanyarulón minden nevezetesebb esemény nélkül jutottak lejjebb, egyszerre azonban a harmadiknál, sűrű bokrok mögött elmaradtak. Fenn a verandán hiába várták, hogy előkerüljenek. Az anya már aggodalmaskodott. Most már ideje utánuknézni.

— Még ráérünk.

— De menj, kérlek. Leülnek a hideg földre.

A férfi mont s hirtelen utólrerte a gyermekeket. Akkorra már azok is utban voltak. Rájuk se nézett. Elhaladt mellettük s csak arra fordult vissza, hogy keresves zokogással kiáltottak utána a gyerekek.

— Papuska! Drága!

dalon.) Ennek nincs ott helye, miniszter ur, amely percben a népakaratot nem respektálja. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Nem a király bizalma, hanem a nemzet akarata tarthatja csak önt meg. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) A nemzet érdekében is szerettem volna, ha a miniszter ur ezt a megjegyzést elhallgatta volna. A magyar nemzetet ne méltóztassék meggyanúsítani. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Báró Fejérváry Géza: Ki az ördög gyanusítja?

Komjáthy Béla: Ez a nemzet századokon át küzdött a szabadságért. Ez a nép, ha önök bebizonyítják, hogy szükség van az áldozatra, most is megy. Ne bántsák ezt a nemzetet, ha nem szavazza meg önöknek a javaslatot mert önök nem a nemzet érdekeit képviselik. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Báró Fejérváry Géza: Ez hatásra szánt, alap-talan gyanúsítás!

Komjáthy Béla: Nem hiszi, hogy igazi értelmében akarta volna a miniszter a gyanúsítást használni.

Báró Fejérváry Géza: Nem!

Komjáthy Béla: Egyszer már önértettel ki kell mondania a nemzetnek ezt a szót: nem. Ha az idő előre nem haladt volna...

Báró Fejérváry Géza: Nem kár!

Komjáthy Béla: Szégyenlené, ha azokon a padokon, ahol ő beszélt, a beszéde tetszene a honvédeimi miniszternek. Kéri a Házat, gondolja meg, mit cselekszik, ha megszavazza a javaslatokat. Az ország érdekei ellen a függetlenségi párt nem kapható. (Zajos helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Megállapítja a holnapi ülés napirendjét és az ülést bezárja.

BELFÖLD

A néppárt Apponyi körül. Vannak kérdések, amiket csak jól kell vetni, hogy azonnal tisztázódjanak. E kérdések egyikét mossu im elibenk a napipolitika hullámjárása. Feltünik ugyanis széles körökben az a féktelen buzgóság, amellyel a néppárt a parlamentben és a sajtóban gróf Apponyi Albert mellett prókatorokodik. Sietünk hozzátenni legjobb meggyőződésünk szerint, hogy fogadtatlamul prókatorokodik. Mert gróf Apponyi, ha védelemre szorul, megtalálja azt busásan a szabadelvűpárton, amelyhez tartozik, s nincs tehát semmi szüksége arra, hogy saját pártjának ellenfelétl vegyen igénybe akár parlamenti, akár sajtóbeli oltalmat. S hiszünk, hogy a néppárti tábor kiabáló, tüntető prókatorokodása senkit nem érint kinosabban, mint magát a képviselőház tiszteletreméltó elnökét. Nem tettük volna szövé a dolgot, ha a néppárti akció véget ér ama bizonyos zártúlással, amelyben Rakovszky — közámulatra — az Apponyi-féle titkos feljegyzések ügyében az indiskréció megtorlójáról lépett fel. Pedig sok ember ajkán lebegett akkor a kérdés, hogy mért veszi célba a néppárti viador a bécsi lap levelezőjét, holott az elkötett indiskréciók az ellenzékét a hasonló precedens esetekben kivétel nélkül nem az illető lapiról ellen, hanem a többség s a kormány ellen irányuló támadásokra ingerelték? De most már igenis szövatesztük a dolgot, mert a Rakovszky fonalat azóta

állandóan tovább szövi az *Alkotmány*. A néppárti lap napok óta ezzel az ügyvel foglalkozik vezérelkékben s egyre élesebben támadja az indiskréció szerzőjét s egyre lángolóbb hűvel védelmezi azt az Apponyit, aki a néppárt támogatására semmiképp nem szorult s bizonyára nem is kér be-löle. Hagyján, hogy tegnapelőtt hazaárulással vádolta az *Alkotmány* a megtámadott újság-írórt a német színház ügyében tervezett felség-kérvénynek ezelőtt vagy husz évvel történt aláírása miatt. Eszünkagában sincs azt a kérvényt meentegetni; nekünk megvan a magunk véleménye fölé, amely csöppet sem hízeltgő a kérvény aláíróinak akkori eljárására nézve. Amde van-e az *Alkotmány*nak elegendő jogcime ily könyörtelen itélkezésre egy magán-emberrel szemben, aki ezenelőtt egy bécsi lapnak levelezője, holott ugyancsak az *Alkotmány* egyetlen szóval sem támadta, sőt védelmezte *Rakovszky* Istvánt, midőn néhai Kubinyi György az ország színe előtt azzal vádolta a magyar képviselőház e tagját, hogy több ízben tette azt a kijelentést, hogy magyar királyt nem ismer, hanem csak az osztrák császárát ismeri. S ha tisztelt laprtársunk ama felségkérvényt hazaárulásnak minősíti, ugyan mi nevet ad egy magyar törvényhozó illetén nyilatkozatának? Ma aztán tovább megy az *Alkotmány* s új magyarázatot nyujt a hazaárulás vádjához. Szerinte azért volt az elkötett indiskréció hazaárulás, mert az Apponyi-féle kivánalmak egyikét, a hadkiegészítő kerületek nemzeti szempontból való új beosztását is nyilvánosságra hozta, „holott ezt csak titokban lehetett volna megismerni”. Tisztelt laprtársunk szerint tehát azon mult minden, hogy a legfőbb hadur nem teljesíthette *suttjomban* ezt az óhaját. Ugyan kivel akarja elhitetni, hogy a konfidens kezelés meghiusulása rontotta el a dolgot? Nyilván ugy képzeli, hogy ő felsége összebujt volna a hadügyminiszterrel és Fejérváryval, nagytitkokban kidolgozták volna együtt az illető rendeleteket s egy szép napon arra virradt volna a hadsereg, hogy a hadkiegészítő kerületek nemzeti kikerekítése befejezett és visszavonhatatlan tényré vált. S mindez miért maradt el? Hát egyszerűen azért, mert az a gonosz újságíró kikapantotta a titkot. Hát kérem, immár be vagyunk rendezkedve a néppárti képmutatás jókora porciójának néma eltűrésére. De ez már több, mint amennyit szóltalan zsebrevághatunk. Hát olyan butának szabad-e a magyar közvéleményt nézni, hogy el lehessen vele hitetni ezt az együgyű dajkameszt? Ezek után immár világos előttünk a fogadtatlamul néppárti prókatorok tul-buzgósága. Nem védeni akarják ök gróf Apponyi Albertet, hanem agyon védeni. Ismételve jelentjük ki, hogy a Ház tiszteletreméltó elnökét, aki a szabadelvűpárt egyik díze és tekintélye, bizonyára kellemedenlenül érinti ez a kértelen védelem. Biztosak vagyunk benne, hogy a néppárti támogatást se nem kereste, sem szükségének nem vélte. Ha bánalom éri, megvédik őt a saját párt-felei, akik tisztelettel és ragaszkodással viseltetnek iránta s akikől megtanulhatná a néppárt, milyen skrupulöusan ilik tiszteletben tartani a pártok fölé helyezett elnöki méltóságnak politikai semlegességét.

As aradi román püspökség. Az aradi gör.-kel-

oláh püspökség betöltése folyton nagy izgatottságnak tartja a románokat. Most, hogy a temesvári királyi tábla is jóváhagyta a törvényszéknek Mangra ügyében hozott ítéletét, a Mangra-párt teljes erkölcsi vereséget szenvedett. Eddig még arra is gondoltak, hogy a tábla kedvező ítélete esetén Mangra ura fölép jelölnek, most erről még a legvéresemebbek is lemondtak s más jelölt után néznek. Itt vannak azonban leginkább megakadva, mert oly jelöltet nem tudnak találni, aki csak némi reménynyel is nézzen a választás elé. *Ciorogariu* Romuluszszal, az aradi gör.-kel szeminarium igazgatójával tettek kísérletet, azonban a párt önalóbb emberei nyíltan kimondták, hogy *Ciorogariu* nem támogatják. Így alkalmas jelölt hiányában az aradi tulzók azt a régi tervet veték elő, hogy *Popea* Miklóst, a karánsebesi püspököt hozzák Aradra. Mangra maga volt Karánsebesen azzal az ajánlattal, hogy *Popea* fogadja el az aradi püspökséget s a maga helyére ajánlja *Musta* Filaretet, aki Aradon aligha volna megválasztható. Célnak volna ezzel a két püspökségbe olyan egyéneket juttatni, akik a metropolitának; *Metian*nak ellenségei s Mangrárt már ezért is megtartanak a nagyváradi helynökségben. Ez a terv azonban sokkal több nehézségekbe ütközik, mint gondolták és aligha lesz megvalósítható. Ezalatt a Hamsea-párt serényen dolgozik régi jelöltje, *Hamsea* Agoston érdekében. A pártértekezletet *Gál* József főrendiházi tag folyó hó 30-ára hívta össze Temesvárra, ahol véglelesen határozni tagnak. Hír szerint Mangra hívei közül eddig kilencen állottak Hamsea melé s minthogy több csak 2 szavazattal bukoit nagyon valószínű, hogy most gyötöten fog kikerülni a választásból.

Megfordult s olyanformán vonogatta a vállait, mint aki nem érti, hogy mit akarnak tőle.

— Mi kell?

Kata beszélt, a másik pedig az apja után rohanva, átfogta a lábait s iudokolva, göröcsösen zokogott.

— Nem leszünk többet rosszak. Csak még most tessék megengedni. Nem kell nekem többet sohse eukor... — Most már ő is pihegett s fel-feltört belőle a sírás. — Inkább a kávéba se adjanak... Csak most engedjen meg, papuska...

A férfi a lehetőségig komoly ráncokba szedte a homlokát és mérlegelni látszott az ügyet. Végre is hosszú, kínos, várandós pauza után ráhatározta magát a nyilatkozására.

— Hát menjetek haza. Mondjátok meg a mamának, hogy én megengedtem, hogy estig még otthon maradjatok. Aztán, ha nagyon jók lesztek, hát meglehet, hogy még azután is velünk maradhattok.

A kicsi nekiesett az apja nadrágjának. Belemázolta a könnyes arcát és csökölte. A nagy azonban sarkon fordult s indult vissza.

Fenn már a kapuban várta őket az asszony s nem kívánt semmi magyarázatot. Az asszonyok egy negyed óráig se tudnak konzekvensek lenni. Elvotve tölük a batyut s maga vitte föl a háza. Fenn az ebédasztalon kibontotta s nagyot bámult a gyerekekre.

— Hát ez mi?

Azok odanéztek a sok kis piros bogóra, ami egy-egy véresepert festett az ingecsére, szoknyára s boletapadt a kenyérbe.

— Som.

— Mikor szedteték?

— Most.

— Aztán minek az?

A kisebbik lányból ujra fölszakadt a zokogás s szakadozottan, el-elfulladó hangon felelt:

— Mit ettünk volna, ha elfogy a kenyér?...!

Gróf Zichy Jenő kilépése. Gróf Zichy Jenő országgyűlési képviselő, aki a képviselőház tegnapi ülésén bejelentette, hogy kilép a szabadlevélpártból, ma levélben közölte kilépését báró Podmaniczky Frigyes pártelnökkel.

A kiegyezési javaslatok a bizottságokban. A képviselőház közgazdasági bizottsága ma délután 6 órakor gróf Andrássy Tivadar elnöke alatt ülést tartott. Az ülés egyetlen tárgya a bizottsághoz utasított javaslatok előadójának kijelölése és a javaslatok tárgyalási napjának megállapítása volt.

A kormány részéről jelen voltak Láng Lajos és Darányi Ignác miniszterek. Láng Lajos kereskedelmi miniszter utalt arra, hogy a külkereskedelmi statisztikáról a tengeri szabadhajózásról a kereskedelmi és vámserződésről és végül a vámtarifáról szóló javaslatok vannak a bizottság előtt. A bizottság abban állapodott meg, hogy három hét múlva tárgyalja a vámszövetségről, négy hét múlva a vámtarifáról, időközben pedig a külkereskedelmi statisztikáról és a szabadhajózásról szóló javaslatokat. A kereskedelmi és vámszövetségről szóló javaslatot Rosenbergy Gyula, a vámtarifát Bedő Albert, a statisztikai javaslatot Heitai Ferenc, a szabadhajózásról szóló javaslatot pedig gróf Bathányi Lajos fogja referálni. Egyes kérdésekre nézve, ha szükséges lesz, szakértőket is fog meghallgatni a bizottság.

A közlekedéstechnikai bizottság ma délután 5 órakor Vörös László elnöke alatt szintén ülést tartott, amelyen Láng Lajos kereskedelmi miniszter javaslatára előadókát választott a bizottsághoz utasított javaslatok számára és egyszersmind meghatározta az egyes javaslatok tárgyalásának napját. A vasúti javaslatokat február 7-én délután 4 órakor tárgyalják, a szabadhajózásra vonatkozó javaslatot pedig február 20-án. A vasúti javaslatoknak és az 1854. évi üzletrendtartásra vonatkozó javaslatnak előadójává a bizottság Dobozszi Sándort, a szabadhajózásról szóló javaslat előadójává pedig báró Fejtschek Arturt választotta meg.

Balatonmellékek Darányinál. A Balaton mellékéről, három vármegyéből nagyobb küldöttség jött ma a képviselőházban Darányi Ignác földművelésügyi miniszterrel a Balaton parti vasút ügyében. A küldöttséghez csatlakoztak az érdekeltek vidéki képviselői is.

A miniszterhez Szűcs Béla, a vasút-bizottság elnöke intézett beszédet. Felemlítette, hogy mily nagy csapás volt a balatonmenti lakosságra a szülő pusztlása. A lakosság ennek következtében 8/10 százalékkal fogyott. Most megtörtént a szülő-lelújítás. Volna most bor elegendő, de nem tudják értékesíteni, mert nincs közlekedési eszköz. Ezért kéri a minisztert, hogy támogassa abbéli törekvéseit, hogy Veszprémből kiindulva, Almádi és Badacsony érintésével Tapolcáig vasutat építhessenek. — Darányi miniszter feleletében utalt arra, hogy a Balatonmentén a szülő-lelújítás érdekében nagyobb akció indult az utóbbi időben. ez is mutatja, hogy melegen érdeklődik a balatonmelléki lakosság helyzete iránt. Az ügy nem tartozik ugyan az ő hatáskörébe, hanem a kereskedelmi miniszterébe, akinok hatályosan és melegen fogja ajánlani jóakarátába és figyelmébe a küldöttség óhaját. S hiszi is, hogy a kereskedelmi miniszter, amit jogszerűen tehet, a maga részéről igen szívesen fogja megtenni. A Balaton vidékének fejlődését mindenkor szívén viseli s ha hozzá fordulnak, mindent megtesz e fejlődés érdekében, ami hatalmában áll. Betegi Gábor szülőszóga mondott ekkor egyszerű, keresetlen szavakkal, meleg hangon köszönetet a miniszternek a támogatásért. Végül még Balatonfüred község egy panaszát nyújtotta át a balatonfüredi segéd ekkész a miniszternek a balatoni halászati részvénytársaság ellen.

A nyitrai mandátum. A nyitrai kerület országgyűlési képviselője, dr. Janits Imre lemondott mandátumáról, minthogy esztergomi közigyözővé neveztek ki. A nyitrai szabadlevél polgárság ma értekezletet tartott, amelyen Rudnay Sándor polgármester jelölése mellett foglalt állást. Hír szerint Thuróczy Vilmos, a volt főispán is fellép szabadlevélpárti programmal.

A magyar görög-katolikus egyház. Szatmár-vármegye közönsége hazafias szellemű feliratot intézett a képviselőházhoz a magyar görög-katolikus egyház ügyében.

Odajutottunk ma, olvassuk a felirabban, hogy hazánk egy részének feljegyása szerint görög-katolikus minden lehet csak magyar nem, s midőn a felekezetenek lelkesül és tanított a legmagyarabb egyházakba és iskolákba büntetlenül belophatják a nemzetiségek nyelvét, megdöbbenve kérdezzük, hogy hol az igazság abban, hogy míg ezt megtehetik a nemzetiségek, nekünk magyaroknak a magyar hazában nincs megadva a jog, hogy magyar egyházainkban és iskoláinkban csak meg is veddassuk a nemzeti szellemet? Példákat sorolhatnánk fel, hol a 40—50 év előtt még tiszta magyar egyházország ma már teljesen elvesztette nemzeti jellegét s nekünk nem marad egyéb, mint a keserűség meddő felejdelése. Sokszor azt kell hinnünk, hogy Szent István politikai elve, mely a nemzetiségek létét nem akarta megsemmisíteni, már odafajult, hogy ezen nemzetiségeknek a magyar nemzeti érdeket dobjuk oda szákmanyul. Szent Istvánnak és utódainak óvatos erélyi gyarapított a nemzet erejét, mert irások emlékeink magyarunk bizonyítanak sok oly vidéket, hol később a Szent István nemzeti politikájuként feltüntetett tehetősen

gyávaóság miatt ma már csak félig még magyar-névi nemzetiségeket találunk és önkéntelenül feltölul az aggodás, mintha az a befolyás, mely egykor a nemzetiségek pártfogásával akarta a magyar nemzetet megsemmisíteni még ma is léteznék s elég erős, megakadályozni a külpolitika útján, hogy e haza minél magyarább, minél egységesebb s így erősebb legyen. Nem zárkozhattunk el e gondolatól, midőn látjuk, hogy csak a magyar nemzeti irányzat nem képes érvényesülni ott, ahol a nemzetiségek képesek voltak érvényesülni, midőn látjuk, hogy e kérdés nem vallási, hanem politikai kérdés, melyet tapintattal és erélylyel még nemzetiségek is képesek voltak a maguk javára eldönteni. Jogunk van e nyelven beszélni, mert az egész országban ott, ahol a nemzetiség érintkeznek a magyar lakossággal, a magyarság veszkialtása hangzik felénk még olyan egyének ajkáról is kik hazánk politikai életének kimagasló alakjai, akiket nem ellenzik szellem vezet s lehetetlen, hogy előtünk ezen veszkialtások csak beteges képezel szüleményekként tűnjének fel midőn saját tüzhelyünk kétségbevonhatatlan bizonyosságát tárja elénk e feljaldulás jogosságának. A miénk nem teljaldulás, mert a mi esetünk ma még a nemzeti erő lélekemelő bizonyossága, de vétenek az ellen a politikai bölcsesség ellen, mely legnagyobbbb vezérifiainkat vezette, ha a megtámadtatás lelet kicsinylöleg napirendre térnénk ha abban nem a jogosult önévedelem megindításának, nem a Szent István valódi politikája visszaállításának kiindulópontját látók.

Kivándorlás Finnén át. Berlinből táviratozzák:

A Berliner Tageblatt hoinapi száma nyilatkozatot fog közölni a Hamburg-Amerika-Linie vezérigazgatójól, Balintól, a magyar kormánynak amaz intézkedése tárgyában, amelylyel a magyarországi kivándorlókat arra kényszeríti, hogy Bréma és Hamburg helyett Piumében szálljanak hajóra. Ballin szerint a magyar kormány szomorú tapasztalatokra fog jutni. A Hamburg-Amerika-Linie, a Norddeutscher Lloydal egyetértőleg, a magyar kormány kezdeményezésére egy év előtt bizottságot küldött Piuméba, hogy a helyszínen tanulmányozza a viszonyokat. Kötségtelen, Ballin szerint, hogy ha a magyar kormány nem fog valami mélyen beleenylni a személyes szabadságba, akkor ez az intézkedése csütörtököt fog mondani. Képtelenség, hogy a kivándorlókat, akik legnagyobbbrést harmadosztályú utasok, vállalkozzanak a fiime-amerikai utra, amely 16—18 napig tart, holott Brémából vagy Hamburgból 7—10 nap alatt Amerikába jutnatnak.

E német mozgolodásnak sem értelme nincs, sem hatása nem lehet a magyar kormány elhatározására. Már csak azért sem, mert Piuméba annyival előcsobban jut el a magyar kivándorló, mint Brémába vagy Hamburgba, hogy bőven telik e különbözötöböl a néhány nappal hosszabb tengeri út okozta költségötöböl, mely egyedül az élelmezési kiadásokra fog szorítkozhatni.

A horvát ellenzék új programja. A horvát ellenzék pártok ma Zágrábban közös gyűlést tartottak, amelyen Dalmácia és Isztria horvát pártjainak képviselői is megjelentek. Dr. Brestyenszky megnyitotta az ülést, mire dr. Dorenstein felolvasta az új pártprogramot, mely tisztán közjogi alapon áll és proklamálta a volt Obzor-párt egyesülését a jog-párt jobbszárnyával.

Kunicics a tiszta jogpárt nevében üdvözölte a két pártnak a Sztarcevicis által is elismert 1894-iki közjogi program alapján való egyesülését, hangsúlyozta hogy a tiszta jogpárt nem fogja feladni a Sztarcevicistől származó tradíciókat, de szívesen fog a tartománygyűlésen együtt működni az új horvát jogpárttal. Ugyaníly értelemben nyilatkoztak a tiszta jogpárthoz tartozó egyetemi hallgatók és munkások. A keresztény-szocialista munkáspárt belép a horvát jogpártba, ugyiszintén a haladó egyetemi hallgatók is, akik mindenkit és minden pártot ellenfeleiknek tekintenek, ha az 1898-iki kiegyezés alapján áll.

Jemercis plébános szöial fel a után és felhívja a tiszta jogpártot, hogy lépjenek be nyomban a horvát jogpártba és hogy szavainak nagyobb nyomatékot adjon, sirtva leterdel dr. Frank és Kunicics előtt. Dr. Frank a közös eljárás mellett nyilatkozik, de az egyesülés kérdését a jövőre kell bizoni. Ezután megválasztották a végrehajtó bizottságot, amelyet megbízta, hogy tárgyaljon a tiszta jogpárttal a horvát jogpártba való beicéps iránt és e megbízatnak egy hónap alatt tegyen eleget. Mintán még az isztariak és dalmatölök örömlüket fejezték ki a gyűlés leolvasa felett, felváltva az érkezett táviratokat és berekesztették a gyűlést.

A horvát jogpárt megalakult ugyan, de a tiszta jogpárt nélkül, amelynek belépésére bizon számítottak. A városban a gyűlés egészen észrevétlenül mult el.

Az ujbányai mandátum. Ruffy Pál országgyűlési képviselő legközelebb leteszi mandátumát és újra elfogja az állami gyermekneveléshelyek kormánybiztosi állását, amelyről az öszszelérhetetlenségű törvény életbeletétele után lemondott. Helyette az ujbányai kerület szabadlevélpártja gróf Wickenburg Márk államtitkárt fogja felkérni a jelöltség elváltására.

KÜLFÖLD

Az új orosz vámtarifa. Mint Pétervárról telegrafálják, a törvénytár ma közli az európai határoakra nézve kidolgozott új vámtarifát. Az új vámtarifa kidolgozásának főöküül a törvény azt mondja, hogy közeledik az az idő, amikor a mostani kereskedelmi szerződések felbonthatók lesznek. A mostani általános tarifa tizenegy éves és aligha felel meg többé az orosz ipar jelenlegi szükségleteinek. Ha a vámtarifa átdolgozása a kereskedelmi szerződések megújításának idejével egybeesik, Oroszország csak az idegen államok példáját követi, amelyek éppen ezt az alkalmat használják fel arra, hogy általános vámtarifáikat átdolgozzák és a nemzeti munkának fokozott védelmet biztosítsanak. Ha azok az államok, amelyekkel Oroszországnak szerződéses tárgyalásokat kell folytatnia, el vannak tőköve arra, hogy a tárgyalások alkalmával teendő engedményeiknek alapjául az új taritát vegyék, Oroszországnak is erre az álláspontra kell helyezkednie. A pénzügyminiszter különben nem az a gondolat vezette, hogy a vámtarifa mindenáron emelni kell, sem az a gondolat, hogy eszközt szerezzen arra, hogy engedményekre kényszerítse azokat az országokat, amelyekkel tárgyalnia kell.

A vámtarifa átdolgozását a legnagyobb gondná végezték. Az emelésnek nem terjednie ki az egész tarifára, hanem ellenkezőleg, belátták, hogy sok cikkre nézve a mostani vámtételek eléggé védik a hazai ipart. Némely módosítások abban állanak, hogy az osztályozást megváltoztatták és az árakat jobban specializálták. Egyik sajátossága az új törvénynek az, hogy nincs benne rendelkezés az életbelépésre nézve. A pénzügyminiszter az életbelépés idejére és az új tarifa alkalmazásának módozataira nézve előbb a cár döntését fogja kérni. Oroszországban kétféle tarifa van: általános tarifa és szerződéses tarifa. Az utóbbi magában foglalja az általános tarifa összes cikkeit, amelyekre nézve a vámtételek meg vannak állapítva akár mérsékelték az általános tétételek, akár nem. A szerződéses tarifa csak a most érvényben lévő kereskedelmi szerződések lejártával alkalmazható. Mint-hogy Bulgária kivételével egy ország sem élt azzal a joggal, hogy a szerződéseket 1902. december 31-iken felmondja, az új vámtarifának azok a részei, amelyek a mostani szerződéses taritát pótolni hivatottak, semmi szín alatt sem léphetnek életbe egy éven belül. Ugyanez áll a taritának azokra a cikkeire nézve, amelyekre nézve a vámtételek nincsenek megállapítva, de amelyek más cikkeivel kapcsolatban vannak. Minden egyéb részében az új vámtarifa az előbb említett határidő előtt is életbeletéhető. Nem lehetetlen, hogy oly körülmények állanak be, amelyek a pénzügyminisztert arra kényszerítetik, hogy még a kereskedelmi szerződések lejártá előtt éljen azzal a joggal, hogy a cártól engedelmet kér az új tarifa alkalmazására.

A macedon-kérdés. A francia kamarában ma oszították szét a macedon-kérdésre vonatkozó sárgakönyvet. A sárgakönyv 52 aktát foglal magában és pedig az 1902. február 28-ától 1903. január 3-áig terjedő időszakra vonatkozólag. Az iratokból kitűnik, hogy 1902. eleje óta Franciaországnak a Balkán-félszigeten lévő diplomáciai ügyvivői azt jelentették, hogy tavaszra felkelés várható.

Pétervárról és Bécsből hasonló hírek jönnek. Franciaország és Oroszország abban állapodik meg, hogy Szófiában és Konstantinápolyban közös magartartási foglalk tanácsolni. A kabinetek ott tartanak, hogy Törökország nagyon is erőszakosan fogja elnyomni a mozgalmat és meg akarják akadályozni a bolgárokkal szemben 1876-ban elkövetett erőszakosságok ismétlődését. Delcassé külügyminiszter azt ajánlja Oroszországnak, hogy erélyesen szöialjon fel a portánál. Constans konstantinápolyi francia nagykövét, aki már az ellen is tiltakozott, hogy Macedóniában basibozukokat használjanak fel a mozgalom elnyomására, április 23-én tudomásul veszi a török kormánynak azt a kijelentését, hogy csakis rendes katonaságot fognak kiküldeni. A porta azonban egyszertien reformbizottságot nevez ki és a nyár folyamán tovább halad a mozgalom. A macedon kongresszus augusztusban öszsül és a rákövetkező hónapban azt jelentik, hogy a Sipka-szoros közelében egymást érik a fegyveres bandák betörései. A hírek olyan riasztó jellegűek kezdenek ötenni, hogy a szöfiai francia követ azt írja, hogy már csak a tél választ el olyan eseményektől, amelyek, ha meg nem akadályoztatnak, annál komolyabbak lehetnek, mert nemcsak a bolgárok, hanem a szlávok szimpattáit készítik őket elő. Delcassé október 14-én újra közli nézeteit a szultánnal. Október 20-án figyelmezteti a párisi török nagykövét, hogy mennyire sürős végrehaltatni a reformokat életbeletépteni Macedóniában. Ugyanezt az álláspontot foglalta el Delcassé a többi nagykövetekkel, különösen Urussov orosz nagykövettel folyt beszélgetéseiben. A végso cöl tariva szem előtt, Franciaország lépéseket tesz Oroszországnal, hogy mindazokat, akik jó szándékokat táplálnak, egyesítse és néhány gyakorlati reform azonnali életbeletéptését ajánlja, köztük különösen a csendőrség

és a dézsmaszedés reformját. A hatalmasságok magartatása arra indítja a szünt, hogy hozzáálljon a macedóniai helyzet javításához. December 11-én az orosz nagykövét biztosítja *Delcassé* külügyminisztert, hogy a két kabinet teljesen egyetért. Az orosz külügyminiszter Bécsbe utazik, hogy Ausztria-Magyarországgal közös tervet állapítson meg, amelyet a többi hatalmasság is támogatni fog. Ez a terv lényegében megfelel azoknak a nézeteknek, amelyeket Franciaország diplomáciai ügyvivői ismételtén kifejezésre jutattak.

A kongregációk. Párisból táviratozók: A *Figaro* jelentése szerint *Combes* miniszterelnök egy preláts előtt kijelentette, hogy a kongregációs körvények tárgyalása alkalmával arra fogja kérni a képviselő-kamarát, hogy a körvények elvetését enyhítse olyan határozattal, amelylyel a kormánynak kellő időt ad, hogy az egész ügyet lehetőleg a kongregáció és a köznyugalom érdekeinek megfelelően intézhesse el. Epp úgy tognak eljárni, mint a népiskolák ügyében és őt, tíz vagy éppen tizenöt esztendőig tognak előírni a törvény végrehajtására. Ez nemcsak a szerzeteseknek teszi majd lehetővé, hogy új állásokat keressenek, hanem a kormány is időt nyerne arra, hogy a szerzetesek iskoláit és ápoló-intézeit másokkal pótolja. A képviselő-kamara radikális-szocialista pártja tegnapi értekezletén olyan határozati javaslatot fogadott el, amelyben azt kívánja, hogy a kongregációk kérvényeire vonatkozó bizottsági jelentést mindjárt a költségvetés elintézése után tűzzék napirendre.

A cukorjavaslatok a Reichsrathban.

— Az osztrák képviselőház ülése. —

Budapest, január 29.

Az osztrák képviselőházban ma megindult a vita a cukorjavaslatok felett és alkalmasint a holnapi napot is igénybe veszi. Holnapig okvetlen el kell dölnie a cukorjavaslatok sorsának, mert a legközelebbi szombat az utolsó határidő, ameddig a brüsszeli követünknek ki kell jelentenie, hogy monárkiánk hozzájárul a nemzetközi egyezményhez. De bár az idő nagyon szorít, e pillanatban mégis bizonytalan a javaslatok sorsa, mert a nagy pártok közt még nem jött létre a teljes megegyezés. A kontingentálási törvény okozza a legtöbb nehézséget.

Az ifju-csehek a kormányjavaslatl szemben a szinguláris kontingentálást követelik. Erre vonatkozólag indítványt fognak tenni és ennek elutasítása esetén követelni fogják, hogy a kontingentálási javaslatot egyelőre hagyják függőben, amely kívánság a lengyelek részéről a leghevesebb ellenzésre talál. — Egy későbbi táviratunk szerint a cukorjavaslatok által teremtett helyzet *válságos karaktert öltött.* Az ifju-csehek obstruálni fognak, ha a kormány nem teljesíti követelésüket a szinguláris kontingentálás dolgában. A lengyelek nem mutatnak hajlandóságot az ifju-csehek követelésének elfogadására. Ha holnapig nem sikerül rendet csinálni, úgy valószínűleg el fogják napolni a képviselőházat s ebben az esetben a monárkiának a brüsszeli egyezményhez való hozzájárulását a 14. szakasz alapján fogják elrendélni.

Bécs, január 29.

A képviselőház mai ülésén a nagynémetek indítványt nyújtottak be a két éves katonai szolgálat és a mezőgazdaságok a védőképzettség teljesítésében adandó kedvezmények tárgyában.

Az ülés elején *Fresl* megsűrgeti a választ a munkásosztály inszégére vonatkozó interpellációjára és azt mondja, hogy kihágásokra kerülhet a dolog, ha a kormány nem segít. Tiltakozik az ellen, hogy ezeket a kihágásokat politikai célokra kiaknássák.

A ház után átér a napirendre, vagyis a cukoradó-bizottság jelentésének tárgyalására. *Urban* előadó arra utal, hogy a három cukorjavaslat szorosan összerakott, tehát kéri a házat, hogy mind a három javaslatot együtt vegye általános tárgyalás alá. *Mastalka*, a másik előadó, eláll a szótól.

Az első vezerszókat *Dr. Kulp*, aki aggódik, hogy a brüsszeli egyezmény csak Angliának lesz hasznára, a kontingentális cukorkeremelésre nézve azonban káros lesz, minek hatását még pénzintézetünk és vasútaink is meg fogják érezni. Sajnája, hogy a külügyminiszterünk a cukoripar és mezőgazdaság érdekeit nem tudta kellően megvédeni a brüsszeli konferencián. *Magyarország* mindenesetre kevésbé érzi meg ezt a csapást, mint Ausztria, de különben is a magyar pénzügyminiszter kijelentette, hogy gondoskodni fog róla, hogy a magyar cukor- és répatermelés ne veszélyeztesse. Magyarország önműl telépése a brüsszeli konferencián szólt szerint eklektikus *keresztüllyukasztatása a vámkedvezmény elvénél.* Azután Oroszország magabiztonságát foglalkozik és azt mondja, hogy meg kell várni, vajon az összes szerződő államok egyöntetűen fognak-e eljárni Oroszország ellen. Oroszország az angol piac elvesztéséért Európa dékeleti részében és Ázsia belsejében fog kárpótlást találni Ausztria rovására. Mindezek ellenére szólt mégsem mer az egyez-

mény jóváhagyása ellen szavazni, mert attól tart, hogy Ausztria elszigetelt helyzetbe jut. Elvárja azonban, hogy a kormány a belső cukoripart habhatósan elő fogja mozdítani.

Glabinaki szerint nyitl tük, hogy Anglia a brüsszeli egyezményt reáerőszakolta az európai államokra, hogy annak ólévi tartama alatt a nádcukor-termelés versenyképessé tegye. Szólt pártja mindaddig nem szavazhatja meg az egyezményt, amíg meg nem bizonyosodik arról, hogy a csirában levő galicjai cukoriparnak biztosítják a létminimumot. (Élénk helyeslés a lengyelek között.)

Ellenbogen érthetetlennek ta álja, hogy a szárazföldi államok megijednek Angliának a büntetővámmokkal való tenyegtetésétől és elfogadják az egyezményt. A helyeti pedig, hogy az egyezményből igyekszének hasznot húzni, életbelepítetik a kontingentálást, ami nem jelent egyebet, mint a kartellgazdálkodás folytatását, amelynek éppen a cukorprémiumok megszüntetésével véget akarnak vetni. Szólt meggyőződése szerint a kontingentálás ellenkezik az egyezmény szellemével, mert a kontingentálás nem egyéb, mint közvetett prémium.

Luská a brüsszeli konvenciót a répatermelők szempontjából ellenzi és kifejti, hogy az a többi mezőgazdasági körkire is a legkárosabb következményekkel fenyeget. O elvtársaival a konvenció mellett fog ugyan szavazni, de követelik, hogy végre hallgassa meg a kormány a mezőgazdaság vészkiáltását is.

Böhm-Bawerk külügyminiszter kijelenti, hogy abban a kérdésben, vajon Ausztria és Magyarország hozzájárulnak-e a brüsszeli konvencióhoz vagy sem, a nézetek egy évvel ezelőt sokkal inkább megosztottak, mint ma. Nem tagadható, hogy a konvencióban vannak olyan dolgok, amelyek reánk nézve nem kellemesek és ha magunk alapítvaunk volna meg a konvenció tartalmát, sok tekintetben másképpen csináltuk volna meg. Sokat tehát nem értünk el a brüsszeli konvencióval. Kétségtelen előnye azonban hogy 1903-ban megszabadultunk a prémiumoktól, továbbá, hogy a cukorárak nem jelentéktelenül csökkenteni tognak. A cukoradó leszállítását a miniszter kiváratottan tartja, de az időpontot erre úgy kell megválasztani, hogy pénzügyeinknek ne ártsón. A miniszter emlékeztet arra, hogy a két legutóbbi költségvetésnél az egysenlyt csak bizonyos vissza nem térő bevétel-ekkel tartották fenn. Ezért teljesen indokolt, hogy a prémiumok megtakarításából Ausztriának maradó 13 milliót jelentékeny részben a költségvetés rendelkezésére bocsássuk. Azután remélhetjük a konvencióból is fog bizonyos nyereség származni és ezzel éppen betölthetjük azt a 15—20 milliót, mely előreláthatólag szükséges lesz, hogy 1904-ben elkerüljük a hiányt. A togyasztási emelkedésből eredő adó-többlet azonban a togyasztási adó leszállítására lesz jordítandó.

Uváral megjegyzi, hogy a mezőgazdák a brüsszeli konvenciót nem tartják szerencsétlenségnek, de igenis a kontingentálási törvényt. Az agráriusok szilárdan el vannak költve, hogy a kormányjavaslatot nem bocsátják előbb szavazás alá míg a répatermelőket, a nyerscukorgyárakat és a finomított közt megegyezés nem jött létre.

Opner a kontingentálást a kormány védnöksége alatt áúó kartellnek nevezi.

Peschka az Ausztria és Magyarország közti kontingentálási igazságtalannak és megadóznak mondja. *Lecher* sajnálja, hogy az a kérdés, vajon holnap van-e még parlamentünk és a javaslatok sorsa az egyes érdeket csoportok megegyezéséről függ. A szónok a magyar kontingens mérteke ellen fordul, amilyen magyar cukor fog bezúlni Ausztriába.

A tárgyalást ezután félbeszakították. A legközelebbi ülés holnap lesz.

Bécs, január 29.

Parlamenti körökben hirt, hogy *Dr. Pacak*, az ifju-cseh pártklub elnöke leteszi összes mandátumait és lép el a politikai küzdőtérrel. Barátai mindent elkövetnek, hogy elhatározásának megmáltására bírják, de eddig sikertelenül. *Pacak* azért mondott el elnöki tisztségéről, mert, mint megjegyzte, nem türheti, hogy a klub kisebbsége oly offenzív módon propagandát fűzzön a többség határozata ellen.

Bécs, január 29.

A *Slavische Correspondenz* kommunikét közöl, mely azt mondja: A cseh klub mai ülésén *Pacak* a végrehajtó-bizottságnak rendelkezésére bocsátotta reichsrathi és tartománygyűlési mandátumát és ezzel az elnöki állást is, ezután távozott az ülésből. Hosszabb vita után elfogadták egy indítványt, mely szerint a klub *Fort* képviselőnek kolini felépését, amelynyben a jelen súlyos időkben ártalmára van a cseh képviselőnek szükséges figyelmének és szolidaritásának, nem helyesli és *Pacak* iránt legteljesebb bizalmát kifejezve, arra kéri őt, hogy ne ragaszkodjék lemondásához. A *Slavische Correspondenz* továbbá közli, hogy *Pacak* fenntartotta magának, hogy néhány nap múlva határoz. A *Fort* ellen irányuló rosszlási indítványt az összes szavazatokkal 1 ellenében, a *Pacak* iránti bizalmi szavazatot egyhangulag fogadták el.

Bécs, január 29.

A mai nap azokkal a tárgyalásokkal tel el, amelyek a kormány és a pártok közt folytak a cukorjavaslatokat illetőleg. Eddigél nem jött létre megállapodás a kontingentálás kérdésében. Estelől a nyerscukorgyárosok és a cukorfinomító-gyárak képviselőinek álláspontjai között közeledés történt. A cseh-or-

szági és a morva cukorfinomító- és nyerscukorgyárosok, akiket táviratilag hívtak meg, holnap reggel 8 órákor a képviselőházban tanácskozást tartanak. Ettől a konferenciától függ, hogy sikerülni fog-e a cukorjavaslatokat parlamenti uton létárgyalatni, avagy a 14. §. alkalmazására lesz-e szükség.

A király ma gróf *Kotulinsky* előtt, aki kihallgatáson jelent meg, azt a reményét fejezte ki, hogy sikerülni fog a cukorjavaslatokat még idejekorán létárgyalatni az urakházában.

HIREK

Budapest, január 29.

— BUDAPESTI NAPLO. Január 31-ikén uj ciónzetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kerjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldessük tovább.

— **Személyi hírek.** A király ma délután Bécsben meglátogatta *Albrecht* württembergi herceget. — *Kossuth* Ferenc országgyűlési képviselő, a függetlenségi párt elnökeinek betegségeiben állandó javulás állott be, úgy hogy *Müller* Kálmán egyetemi tanár véleménye szerint már néhány nap múlva a szobát el is hagyhatja s így minden valószínűség szerint a keddi ülésen már meg is fog jelenetni. — *Taitán* Béla néhány nap óta ágyban fekvő beteg. — *Gál* Tibor miniszteri tanácsos, fűmet helyettes kormányzó néhány nap óta Budapesten időzik.

— **A német trónörökös betegsége.** *Berlin*ből jelentik, hogy a trónörökös állapota még nem javult, ugyanígy, hogy a trónörökös még mindig ágyban kénytelen maradni. Ez az oka annak, hogy nem mutatkozott atyjának születésnapján. Az orvosok a legnagyobb kiméletet ajánlják a trónörökösnek.

— **Rudolf trónörökös szobra.** Az *Urania Magyar Tudományos Egyesület* tudvalevőleg mozgalmat indított, hogy Budapest területén, első sorban a Városliget tisztárait kisebb arányú, de művészi becű szobrok ékesítsék. A Rudolf trónörökös kezdeményezésére megindult Osztrák Magyar Monarchia című nagyszabású munka befejezése alkalmából az egyesület felvetette azt az eszmét, hogy az elhunyt királyfinak, aki annyira ragaszkodott hozzánk, magyarokhoz, szobrot állítsanak. A király a hozzáfordult egyesületnek megadta az engedélyt a szobor létesítésére, amely a gyűjtést már meg is indította.

— **Interview Ausztria-Magyarországról.** Londonból táviratozta tudósítónk, hogy a *Monthly Review* ma megjelent februári száma osztrák és magyar politikuskok nyilatkozatait közli arra a kérdésre, hogy milyen jövő vár az osztrák-magyar monárkiára. A februári tízet közli *Gessmann*-nak, *Stranckynak* és *Kossuth* Ferencnek véleményét. A függetlenségi párt elnöke azt írja, hogy a két állam csak a külön-külön önálló vámtérület és a personal-unió alapján maradhat fenn. Az angol folyóirat jelzi, hogy legközelebbi számában báró *Bánffy* Dezsőnek és több más magyar politikusknak nyilatkozatait fogja közölni.

— **Ebéd a hadtestparancsnoknál.** *Lobkowitz* Rudolf herceg vezénylő tábornok és hadtestparancsnok és neje ma délután ebédet adtak, amelyre hivatalosok voltak: gróf *Szapáry* Gyula, gróf *Anarassy* Aladár, dr. *Daranyi* Ignác földművelésügyi miniszter, gróf *Sáchenyi* Béla, *Pallavicini* Edé őrgéni, *Gromon* Dezső államtitkár, báró *Steininger* Károly és gróf *Attems* Móric altábornagyok *Halasy* Pál vezérőrnagy, poszonyi *Elek* Gusztáv ezredes, báró *Atzei* Lajos, gróf *Zselénski* Róbert, *Loufi* J. *Cusani* Confalonieri máriki és *Lovoff* Sándor lókonzulok, gróf *Szapáry* József százados, kanarai előjáró, *Kubinyi* Árpád, *Salomon* Aladár, gróf *Szechenyi* Imre, gróf *Zichy* Aladár.

— **Biró Lajos afrikai útja.** *Biró* Lajos hírneves tudós hazánkba, aki nemrég tért vissza uj-guineai kutató-utjáról, újabb keleti utra készül. A kitűnő tudós ugyanis a tél beállta óta folyton gége- és tüdőhurubban szenved, ami természetes a mi éghajlatunk alatt oly embérnél, aki hat esztendeig trópusok földjén élt. *Biró* hogy bajától szabaduljon, Tuniszba, majd Afrika belsejébe megy, ahol folytatni fogja tudományos gyűjtéseit és kutatásait. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter, aki nemzeti muzeumi őri fizetést biztosított *Biró*nak, ebben az új útjában is készséggel támogatja őt. A kitűnő tudós ma reggel már el is utazott *Fiumé*ba, és onnan holnap az *Adriának* *Árpád* nevű hajójával előbb Tuniszba utazik.

— **Zenésimlék a Mátyás-templomban.** A budavári koronázó Mátyás-templomban február 1-én, vasárnap délelőtt 10 órákor zenés nagymise lesz, amelyben *Schubert* G-miséje, *Suapper* Alfréd „Posmiti domine“ kezdetű graduálja és *Szabó* Xavér Ferenc „Gloria et honore“ kezdetű oratoriuma kerülnek előadásra. Gyertyaszente 6 Boldogszony ünnepén, hétfőn ugyan csak délelőtt 10 órákor lesz az ünnepi nagymise, mely előtt *Dr. Nemes* Antal apátplébános a főoltárnál elévélgi a gyertyaszentelést. Míse alatt *Favrinez* Mór E-moll miséje, graduáliára „Diffusa est“ -je, offeroriumra *Hoppe* Rezső Ave Máriája adatkak elő.

— **Szobrot Franciska grófnénak!** Ezzel a felkiáltással kezdődik Rozsnyó városa képviselő-testületének felhívása, amelylyel az egész országhoz fordul, adakozzék a boldogult gróf Andrássy Dénesné szobrára. A górnai völgyekben szájról-szájra száll a fennkölt lelki mágnásasszony dicsérete, akit angyallal küldött a gondviselés szegények, árvák és szorvódók felségelésére. Dalok fakadnak a nép fantáziájából, ha a jó grófnéról emlékezik és szinte tanui vagyunk, mint keletkezik egy új legenda késő századok számára. Nagyon helyesen cselekszik Rozsnyó városa, hogy felhívásával az egész nemzethez fordul. Hiszen igaz, hogy ez a nagy asszony elsősorban szűkebb hazáját árasztotta el jótéteményeivel. De az is bizonyos, hogy széles ez országban soha senki se fordult hiába az ő nemes szívéhez. Es éppen az a körülmény, hogy a Franciska-szobor az egész nemzet filléreiből fog felépülni, valami különös erkölcsi jelentőséget ad az emlékműnek, mert azt hirdeti, hogy az egész magyarság hódol Franciska grófné emléke előtt, aki lelki nagyságával díszte volt egész nemzetünknek. A nagybizottság, amelynek elnöke Sziklay Géza polgármester, gyűjtővetek bocsátott szét és kéri, hogy a közönség adományait lehetőleg 1903. április 15-ig küldje be a Franciska-szoborbizottság elnökségének.

— **Bánffy és Inger Szolmán.** Emir Szoliman ibn Inger-Abdulah báró Bánffy Dezsőhöz nyílt levelet intéz, melyben elmondja, hogy Bánffy mint miniszterelnök megígérte a támogatását a Szomáli és Magyarország között létesítendő kereskedelmi összeköttetés megvalósítására. Tárgyalt is Inger Szolmán-nal, sőt a kereskedelmi minisztériumban tanácskozás is folyt egy magyar konzorcium és a szomáli megbízottak között, végül azonban cserbenhagyta őket. Ez az oka annak, hogy nyílt levelet végtén az emir arra a kérdésre követel báró Bánffytól mint magyar nemesi levelet, hogy volt-e a magyar kormánytnak tudomása az ő 1898-iki expedíciójáról és hogy ez az expedíció a magyar kormány tudásával és támogatásával működött-e abból a célból, hogy Magyarország és Szomáliország között kereskedelmi összeköttetést létesítsen?

— **Tolsztoj betegsége.** Tulából táviratozzák: Tolsztoj állapota javult, úgy, hogy már felkelt az ágyból, noha még gyöngö. Tolsztojnak december elején influenzaja volt, amely alatt hőmérséklete 40 fokig emelkedett. Az orvosok konzultumot tartottak és már lemondtak a reményről, hogy a beteg felgyógyul. Az erősebb rohamok alatt Tolsztoj elvesztette eszméjét és legközelebbi hozzátartozóit sem ismerte meg. Egyszer lázmentes állapotban azt kérdezte tőle a felesége, hogy nem óhajt-e papot, amire Tolsztoj azt mondta:

— *Ismered elveimet, hagyd békét.*

December végén megszűnt az influenza. Tolsztoj felkelt, de néhány nap múlva megint nagy gyöngöséget érzett és újra ágyba feküdt, miközben azt mondta:

— *Ugy érzem, hogy utolsó napjaimat élem.*

Most megint javult a beteg állapota. Házi-orvosa, Nikiin kezeli.

— **A császár és a szegények.** A német császár egy figyelemreméltó beszélgetéséről ad hirt egy német lap. Azoknál az ünnepségekről volt szó, amelyeket a császár születésnapja alkalmával rendeztek mindenfelé. A császár így szólt erre:

— **Bizonyára örülök annak, ha a nép a szeretet és hódolattal fejezi ki azall, hogy születésnapjára külön ünnepségeket rendez és az ablakokat kivilágítja. De azt hiszem, olyan nagy a gazdasági nyomor és a munkahiány, hogy a szegényekre kellene gondolni. Örülök, ha az ünnepségekre szánt pénzek jórészt a szegények javára fordítanak, akár közvetlenül uton, akár munkakalkalmak teremtése által. A községi hatóságok vehetnek a kezükbe a szegényebb nép ügyét a születésnapja alkalmával. Néhány év óta ez a vágyamat nem elégték ki eléggé, kívánom azonban, hogy ezután jobban figyelmebe vegyék. Jobban örülök, ha tudnám, hogy születésnapján a szép pénz nem poeokolódik el hiába.**

— **Jótekonny adományok.** Budai Goldberger Leonórnő a következő adományokat küldte hozzánk: 2 koronát a W. Irma jelölgő hirdetésre, 2 koronát Benedek Lászlónak (Felső-úton 27), 2 koronát Fränkl Henriknek (Katonai József-úton 4.) — **Szobacikák gyűjtése** jelölgővel 18 koronát kaptunk a Napközi Otthon javára. — **Dr. Szöllösy Ernő** úrnő (Nagyvárad) 4 koronát küldött a Rottenbiller-úton 48. szám alatti szegény családnak. — **A jótekonny adományokat** rendeltetési helyükre juttatjuk.

— **Babbi-beiktatás Szudán.** Edelstein Bertalant, a budai hitközség új másodabbját február 7-ikén fogják ünnepiesen beiktatni az Onichász-utcai zsidótemplomban. A világi beiktatás a diszközgyűlésen megy végbe, mely után Kis Arnold főrabbi az egyházi beiktatást végzi el. Február 8-án társasvárosra lesz az új rabbi tiszteletére.

— **Stolberg herceg — öngyilkos.** Berlinből táviratozzák, hogy Stolberg herceg minden valószínűség szerint öngyilkos kézzel vetett végletének. Egy nappal a herceg halála előtt felbontott atyjának végrendeletét, amely az általános örökös szabad rendelkezését korlátozta és ez a herceget nagyon bántotta. Egy szemtanú, aki jelen volt a herceg holttestének megtalálásánál, azt mondja, hogy a puskából három golyó hiányzott és a holttest iszonyúan el volt torzítva. A fej felső része annyira szét volt romolva, hogy minden bizonynyal több golyót röptett agyába az öngyilkos herceg.

— **Gorkij a magyar kiadók ellen.** Az utóbbi időben világszerte divatosá vált orosz író, Gorkij Maxim érdekes levelet intézett egy budapesti ismerőséhez, Horvát István fiatal szobrászhoz, akivel Moszkvában ismerkedett meg. Azt írja Gorkij, hogy arról értesült, hogy munkáinak egy részét magyar kiadók lefordították és kiadták, anélkül, hogy erre az ő engedelmét kikérték, vagy a szerzőnek járó honoráriumot a kötetekért megküldték volna. Azt kéri az a levélben Gorkij, hogy milyen törvények védik Magyarországon az ő szerzői jogát, mert abban az esetben, ha a magyar törvény neki erre jogot ad, be fogja perelni azokat a kiadókat, akik az ő tudtán kívül adták ki műveit. Megjegyzi még Gorkij, hogy úgy a francia, mint a német kiadók, akik munkáit kiadták, annak rendje-módja szerint respékálták szerzői jogát és kötetilek jövedelméből neki részt juttattak.

— **Singer Zsigmond ügye.** Dr. Singer Zsigmond, a Neue Freie Presse levelezője ma a következő levelet kapta segédeitől:

Tiszteit barátunk! Tekintettel arra, hogy a közted és Rakovszky István országgyűlési képviselő ur között fönttörtött lovagias ügyben Rakovszky István ur megbízottai, dacára a közösen írvett jegyzőkönyvnek, nyilatkozatot is állítanak ki és felütek, illetőleg az ügyet a lovagias szabályainak megfelelőleg befojezettek jelenük ki, ennek alapján mi is kötelesség szerűen kijelentük, hogy részéről is az ügyet a lovagias szabályainak megfelelően befojezettek tekintjük.

Budapest, 1903. évi január hó 29-én.

Báró Felitzek Arthur.
Dr. Münnich Aurel.

— **Zubovics százados torpedói.** A Neues Wiener Tagblatt közli, hogy a közös hadügyminiszter meghívta Bécsbe Zubovics Fedor századost, hogy mutassa be szárazföldi torpedóit és új gránátjait. A hadügyminiszter február 3-ikán fogja megvizsgálni Zubovics találmányát, amelyet aztán Póába küldenek, hogy ott a tengerészeti műszaki bizottság folytassa a kísérleteket.

— **Chamberlain ünneplése.** A délafrikai téreken tavaly még folyt a vér s erőfel is dicsőhimmuszokat zengtek a hősi harcokról. Cronje tábornok nevét úgy tisztelték, mint ahogy félistenekét szokás s aki meg merte volna jövedőlni azt, ami most megtörtént, azt árulónak és szivetennek mondták volna. A délafrikai földeken nemrégiben megjelent Chamberlain, az angol gyarmatügyi miniszter, ez a gyűlölt férfi, akit a boerok állítólag megvetettek s akiben hazájuk romlását látták. Chamberlain Cronje tábornok gazdaságát és birtokait tekintette meg. Ez a kirándulás, a mi fölőgásunk és az eredményekből alkotott véleményünk szerint nyilván azzal végződött, hogy Chamberlaint követ dobálták meg s hogy minden szidalmat és gonyt, mely a letprott nép száján terem, feléje hajítottak. Nem. A dolog nem így történt. Chamberlainnak diadalaput állítottak, virágot hintettek lábai elé, megcsendítették a harangot és himnuszot énekeltek. Mikor pedig az ünneplés láza teljesen elfogta a derék boerokat, kifogott Chamberlain lovait s maguk húzták a kocsi. Vajjon nem szimbolizálni akarták-e ezzel helyzetüket? Avagy nem azt jelenté-e ez a dolog, hogy Dél-Afrika földjén is többre becsülik sokan azt a kulturét, melyet egy nagy és művelt nemzet fönnhatósága alatt élveznek, mint azt az állítólagos politikai függetlenséget, mely mellett kultúra nélkül élnék és nyomorban halnak meg? Ki tudja, miképpen gondolkodnak azok az emberek ma, akikről mi még tegnap azt hittük, hogy szabadság nélkül rakásra hullanak?

— **A Krupp-cég — részvénytársaság.** Essenből telegrafálják, hogy a Krupp-cég az elhunyt Krupp Frigyes végrendelete értelmében részvénytársasággá alakult át. A részvények azonban Krupp Berta leányának mint a vállalat örökösének tulajdonában maradtak. E változásra vonatkozó értesítést maga Krupp özvegye tette közzé a gyártelepeken kiragasztott plakátokon. A vállalat továbbra a Krupp-művek elnevezés alatt fog működni.

— **Házasság.** Kny Ernő Balázsalvárról eljegyezte Richter Margit kisasszonyt Budapesten.

— **A szász trónörökösné regénye.** A szász trónörökösné és szerető párja még Monteban laknak és Giron kijelentése szerint március elejéig maradnak a Rivierán. A bécsi és budapesti hivatalos lapban megjelent kommuniké ma nyom követi a szász hivatalos lap kommunikéje, mely a jogkötő, melyek őt eddig, mint a szász királyi család tagját megillették. Ez a szerencsétlen asszonyra nézve meglepetést nem jelenthet, annyival kevésbé, mert, mint a hivatalos közlés mondja, a szász trónörökösné maga ezévi január 9-ikén ünnepesen örökre lemondott a kiváltságos állásával járó összes jogokról. A szász lap közleményét egy táviratunk a következőkben tudatja:

A Dresdener Journal az államminisztérium által ellenjegyzett január 14-iki királyi rendeletet közli, mely azt mondja, hogy miután Lujza trónörökösné ez évi január 9-én ünnepesen örökre lemondott mindazokról a jogokról, amelyek eddig mint szász trónörökösné megillették, a király ehhez megadja jóváhagyását és ehhez képest az 1834. december 30-iki házítórvény 4 §. alapján öt megillető felségjogok erejénél fogva kijelenti, hogy a trónörökösné a jövőre nézve ki van zárva mindazokból a jogokból és méltóságokból, amelyek a szász királyi házhoz való tartozandóságon alapulnak.

A N. Fr. Presse mai estillapjában egy kiváló osztrák közjogász elmélkedik a bécsi és budapesti hivatalos lapokban tegnap megjelent közleményekről. Az a kifejezés, hogy a trónörökösné jogai, tiszteletteljei és kiváltságai felüggesztettek, úgy látszik, mintha arra vallana, hogy ebben az ügyben meg másfajta végleges intézkedések fognak történni. Vagyon- és örökjogi szempontból a tegnapi intézkedésnek nincs nagyobb jelentősége, mert a trónörökösné férjhezmenetele alkalmából amugy is lemondott vagyon- és örökjogi igényeiről. Az uralkodó intézkedésnek tehát inkább a család jog és a családi kötelek szempontjából vannak kövkezményei. A volt trónörökösné német, illetve szász állampolgár marad mindaddig, míg jogörvényesen nem lép egy másik állam alattvalói kötelekébe.

Berlinből telefonálják: Egy birodalmi német, ki mint főúrnóvéd Montecarloóban időzik, többször látta Lujza trónörökösnet, amikor Giron karján, bágyadtan és feltűnően sápadtan a sétálóköz elhaladt. Egész magatartásában valami különös féltékenység látszik. Egypárszor Miklós nagyherceg és báró Rothschild társaságában a rulett-nél is megjelentek. Mialatt Rothschildnak meglehetősen kedvezett a szerencse, Giron sokat veszített, annyira, hogy a termet csakhamar elhagyta.

— **Tizzoni találmánya.** Tizzoni, a nagybíró római orvostanár, olyan találmánnyal érvendettette magát a világot, amely ha csakugyan bővítia a hozzá fűzött reménységeket valóságos áldása lesz az emberiségnek. Arról van szó, hogy Tizzoni tanár megtalálta a tüdőgyulladás elleni szérumot, amely szakértők állítása szerint határozottan jobb, mint Behring diltoritis ellen való és marvgyörs-gyógyító széruma.

Tizzoni tanárt a napokban egy újságíró kereste föl, aki előtt a tudós tanár kijelentette, hogy olyan tápláló anyagot sikerült találnia, amelyből bizonyos betegségekről ugyanolyan mérget választottak ki, mint aminők az emberi testben vannak. Ezt a mérget állatokba olva ellenmérget tenyésztet azok testében, ami által gyógyítóerőt adott a szérumnak. A szérumbelölt állatok testi hőfoka gyorsan sülyedt anélkül, hogy a test sulya is esőkkent volna s a betegség több jelei is eltűntek. Ezt a tudós tanár olyan tüdőgyulladásnál is tapasztalta, amely különben halállal szokott végsődni, sőt az is kijelentette Tizzoni, hogy az eredmény a legkisebb adagnál is meglepő volt. Embereknél — ugy hiszi Tizzoni — tizenöt-husz centiméternyi szérum elegendő a gyógyuláshoz. A tudós tanár, aki kóródáján máris nagy sikerrel alkalmazza szérumát, legközelebb közé fogja tenni találmányát. Az olasz király két lovat ajándékozott Tizzoninak, hogy azokon is végezzen tanulmányokat.

— **Vizmosterek a miniszternél.** A vizmes erék tegnap tartott értekezletükön memorandumot szerkesztettek, amelyet ma Tuma Antal elnök élén Darvas Béla országgyűlési képviselő vezetésével 18 tagú küldöttség adott át Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek. A miniszter igen szivesen fogadta a küldöttséget s megígérte, hogy kikértesít tőle telhetőleg pártolni fogja. A deputáció ezután Kússay Jenőnél, az orsz. középítési igazgatóság főnökénél, majd Josa László kulturémérnöki hivatali főnöknel tisztelet, akik szintén megígérték ügyük támogatását.

— **Öngyilkos aggasztás.** Szentestől táviratozzák, hogy Keresztes Nagy Péter 90 éves vagyonos s.entesi földműves ma reggel lakásán felakasztotta magát. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

A megfagyott testrészek gyors és biztos gyógyítására az egyedüli szer a

„Halifax Fagybalzsam“

ára 1 kor. Kapható: Schubert Arnold gyógyszer-tárában, VII., Csengery- és Dob-utca sarkán.

— **Prinetit szélhűdés érte.** Rómából táviratozza tudósítónk, hogy *Prineti* külügyminisztert ma délelőtti szélhűdés érte. A külügyminiszter *Zanardelli* miniszterelnökkel és *Bacelli* földművelési miniszterrel együtt éppen a királynak volt kihallgatáson és törvényeket, rendeleteket terjesztett elébe aláírás végett, amikor hirtelen rosszul lett és eszméletlenül esett össze. A király és *Zanardelli* hozzátették és *Bacelli* hideg vízzel leöntötte arcát. Erre *Prineti* kissé magához tért és erőfeszítéseket tett, hogy a királytól elbucsuzzék. Kocsin lakására vitték, a hová *Bacelli* is elkísérte. Az orvosok állítása szerint *Prineti* állapota nem veszélyes, de azért ágyban kell maradnia és hosszabb pihenésre lesz szüksége. Ez optimistikus felfogással szembenél *Mazzoni* orvos-tanár alábbi jelentése, amely szerint kétség-felen, hogy *Prineti* megütötte a szél, mert se balkegy, se jobbát mozgatni nem tudja. A bulletin így szól:

Prineti miniszter ma délelőtti rosszul lett és egyelőre nem tudja mozgatni balkegyét és lábát. Állapota jelenleg csekély, de folytonos javulást mutat.

A beteg minisztert ma ismételen meglátogatta *Bacelli* miniszter, azonkívül számos előkelőség tudakozódott hogyléte felől.

Róma, január 29.

Prineti külügyminiszter gyengélkedése főleg munkával való túleröltésre vezethető vissza. Dr. *Mazzoni* azt hiszi, hogy valószínűleg kongesztióról van szó és nem hámorágiáról. Ha 24 órán belül nem áll be komplikáció, a betegség előreláthatólag kedvező lefolyású lesz.

Róma, január 29.

A képviselőházban *Donati* elnök közli *Prineti* miniszter gyengélkedését és azt az obajt fejezi ki, hogy ez a kitűnő férfi mielőbb épüljön fel és mielőbb jelenhessen meg ismét a kamarában, hogy nagy feladatait a szokott buralommal betölthesse. (Élénk helyeslés.) Az elnök azt mondja, hogy miután értesült *Prineti* betegségéről, nyomban tudakozódott állapotáról és szerencsének érzi magát, hogy közölheti, hogy a róla érkezett hírek kedvezően hangzanak. Azt hiszi, hogy a kamara érzelmeit tolmácsolja, ha a legjobban kívánatait fejezi ki a beteg mielőbbi legyógyulása iránt. (Élénk helyeslés.)

— **A posta- és táviróhivatalok biztosítása.** *Láng* Lajos kereskedelmi miniszter azzal a céllal, hogy a postamesterek a kezelésükre bízott posta- és táviróhivataloknál elkövetett esetleges betöréses lopásokból egy a felelősségük a'att álló kincstári pénzekben, mint magánvagyonukban s a hivatali felszerelés tárgyakban származható károsodások ellen magukat menthesíthessék, érintkezésbe lépett több biztosítótársasággal s megállapodott velük azokban a feltételekben, amelyek mellett a biztosító-intézetek hajlandók a biztosítást megkötni. A miniszter most értesítette valamennyi postamestert, hogy milyen módokat kell mellé veltük igénybe a biztosítást. Munkaszerszerelés előljáról elrendeli a miniszter, hogy az esedékes biztosítási díjak évi részleteit az illetékes posta- és táviróigazgatóságok fogják befizetni s megengedi a miniszter a postamestereknek, hogy a biztosítási díjak évi részleteit a kezelési kimutatásban számolják el.

— **Szabad egyetem.** A népszerű egyetemi tanfolyam részéről rendezett előadások első ciklusát december hónapban befejezték. A nagy hallgatóság — több mint 4000 volt a száma — amellyel tett tanúságot, hogy a műveltség közönség tölsmeret az intézmény nagy fontosságát. Február 9-én megnyílik az előadások második sorozata. A hat hétre terjedő tanrend a következő: minden héten dr. *Erdős Béla*: Az adriai tengeri és atlanti óceánig (vetített képekkel); minden kedden dr. *Bernáth István*: Agrarpolitika; minden szerdán dr. *Beke Manó*: Euklidész és Bolyai, minden csütörtökön dr. *Hegedűs István*: Műfajok eredete és fejlődése a görög irodalomban; minden pénteken: dr. *Csarda János*: A modern nemzetközi jog fejlődése; minden szombat: dr. *Gád Jenő*: Széchenyi István. Ezeket az előadásokat a központi egyetem (Egyetem-tér) kupola-termében tartják, mindennap este 7-1/2 óráig. Az előadások hallgatásához, az egyetemi kresztúrában belépőjegyeket kell váltani, amelynek ára minden hat-hat előadásra terjedő tanfolyam után egy korona. A tanfolyam berendezéséről részletes tájékoztatást nyújt a tanulmányi rend, amely az egyetemi kresztúrában ingyen kapható.

— **Bladalom a foglyok közt.** A bécsi országos törvényszék fogházában ma délután, amikor a foglyok az örök felügyelete alatt az udvaron sétáltak, egy vizsgálói fogly felkuszott a villámhárító sodronyán, hogy így a szomszédház udvarára vethesse magát. Az örök egyike a lépcsőkön a padlásra sietett és a léonnyal az lefelé ereszkedett a villámhárítón. A második emelet magasságában egy őrtársának segítségével betuszkolta a szőkevény foglyot egy ablakba s ott aztán vasratték a menekülőt. Az ör, aki a

padlásra át a villámhárítóra mászott, annyira kimerült, hogy lezuhant és súlyosan megsebesülve került el az udvaron.

— **Véres kardpárbaj.** Stockerauban ma egy katonatiszt kardpárbajt viselt egy *Mayer* Alajos nevű bölcsészethallgatóval. *Mayer* az arcon súlyosan megsebesült. Miután az orvosok bekötözték, két segédjével és orvosával a bécsi vonatra szállott. A kalauznak gyanus volt a társaság és különösen az a két börtöriska, amelyekben az orvosi műszereket és a kardokat vitték. Fel is jelentette a csendőrnél az utasokat, akik igazolás után folytathatták csak utukat Bécsbe.

— **A debreczeni favágók harca.** A debreczeni favágók kis keretben, de nagy bátorsággal valóóságos szociális forradalmat szerveznek. Egy favágó, mint már megírtuk, rátámadt a debreczeni favágógyépre, a gép azonban meg se mukkant az első lepszecsapásra s a szegény, kenyéren, egzisztenciájában fenyegetett favágó a rendőri kőterbe került. *Kerékgyártó* József favágógépe pedig, amely félóra alatt végzi három ember munkáját, körülöndö zakatolással járja tovább a város utait. A debreczeni favágók azonban formálisan fellázadtak most a négykerékű alkotmány ellen s küzdelmüket a végéig lehelletig folytatni akarják. Erdekes kép, amikor az ember, aki erejében bizakodik, kétségbeesve tombol egy kis gép körül, amely egzisztenciáját rombolja össze. A harc napok óta folyik s tegnap délelőtti már komoly mérvet öltött. A Degenfeld-téren dolgozott a délelőtti örökben *Kerékgyártó* gépe. Mint rendezen, úgy tegnap is nagy tömeg nézte munkáját, odavetődött hat favágó is, akik aztán farkaszetem néztek a dübörgő vasalkotmányra. A gép körül dolgozó emberek nem sokat gondoltak a favágókkal, de ezek egyszerre összeszegtak s baltaikkal megrohanták a gépet. Már azon ponton volt a dolog, hogy a gép összerombolva maradjon az utcán, mikor a rendőrök közelépett és a hat favágót letartóztatta. Felkísérték őket a büntügyi osztályhoz s igazolás után valamennyit szabadon bocsátották. A harc azonban ezzel nem ért véget. A favágók bizonyosan tovább fogják folytatni a küzdelmet, mert nem tudják megérteni, hogy az a gép miért öli meg az ő egzisztenciájukat. *Kerékgyártó* József különben a belügyminiszteről kérte favágó-gépjének megvédelmezését. A belügyminiszter — a Debreczeni Újság közlése szerint — tegnap érkezett leiratában felhívta a polgármestert, hogy védelmezze meg a panszost. A polgármester ennek alapján a főkapitányt felhívta, hogy a favágó-gép mellé minden alkalommal rendőrt állítson. A főkapitány eleget tett a kérelemnek, a favágás e szerint a mai naptól kezdve rendőri felügyelet mellett történik. Es a favágók szomorúan járnak az utcán, maholnap megrozsdásodik már a fűrészük...

— **Mahmud Dámád basa hamval.** Párisból jelentik: A szultán táviratlag utasította *Tevfik* basa brüsszeli katonai attasét, hogy utazzék Párisba és kérje meg *Mahmud Dámád* basa fiait, hogy atyjok holttestét szolgáltassák ki neki, mert a szultán nem akarja, hogy a halott keresztények között maradjon. *Tevfik* basát *Mahmud Dámád* egyik fia fogadja, aki a holnap tartandó tárgyalásra való tekintettel különösen találta ezt a kérést, annál is inkább, mert őt hitébágyással merték valódni. *Mahmud* basa holttestét különben az elhunyt kívánsága szerint mozzim szerfartásokkal egy mozzim temetőben helyezték nyugalomra. A hercegek elhatározása tehát megingathatatlán.

— **Halalozás.** *Pellet* József biduai címzetes püspök, pápai bí. káplán, volt budapesti szemináriumi aligazgató, esztergomi prelátus és kanonok 50 éves korában végegyengülésben meghalt. *Pellet* 57 éve pap, 16 éve kanonok.

Szalay Imre miniszteri tanácsost a Nemzeti Múzeum igazgatóját súlyos csapás érte. *Gróf Heimnager* Emili, a sógora, Grácban tegnapelőtt meghalt. *Szalay* Imre és családja a temetésre Grácba utaztak.

— **Önmagának kisorsolása.** Egy amerikai farmernek az az eredeti gondolata támadt, hogy kisorsolja magát, még pedig avégből, hogy új feleséget kapjon. Egyszerűen kinevezte magát ebben a sorsjátékban főnyereménynek, kötelezve magát, hogy a nyertes hölgyet feleségül veszi. 711 sorsjegyet el is adott a farmer. Csak egy nagy baj van. Néger hölgyek is vásároltak sorsjegyeket s azok is reflektálnak a főnyereményre mint olyanra, aki őket oltárhoz vezesse. A farmer szomszédai pedig kijelentették, hogy bojkottálják, ha néger nőt vesz feleségül.

— **A Dunáról.** A Duna jege az enyhe időjárás következtében megolvult az egész szakaszon s Bajánál is bomlóban van. A folyam egész szakaszán áradás állt be. A jég a fővárosnál ma reggel megmozdult s a Margit-hídtől a Ferenc József-hídig sírú jéggel borított. A víz rohamosan növekedett s ma 83 centiméteren áll, tegnap óta 44 cm. áradással. A mellékfolyókón a jég- és vízviszonyokban változás nem állt be.

— **Hóbert a gyémánttal.** Elvégre is, hogy valami elterjedjen, azt egyszer meg is kell kezdeni, s vannak szokások, amelyekért az emberiség egy része rajong, a másik része meg fura barbároknek bélyegi az előbbi részt. Európában a hölgyek fölönfüggők viselése végett nemcsak eszesemőkorokban szuratták ki a fülüket, hanem sokkal előrehaladottabb korokban is elszennvedik ennek a műveletnek a fájdalomait, ha az, akkor régen, nem történt meg. Csakhogy ékszer csilloghasson a fülükben. Ugyane hölgyek már irtózáttal nézik azokat a szerencsen dárakát, akik nemcsak hogy átfurt fülükkel élnek, hanem valóssággal az állukig húzza le fülcimpájukat a sok ezüst függő. Az orron keresztül húzott karikák meg egyenesen irtózáttal töltik el az európaikat, nemkevésbé a fehérbőrű amerikai hölgyeket is, akikről éppen szó lesz itt alább, s a mondanókból egyuttal e hosszú bevezetésnek az értelme is világosabban fog kitűnni. Az a hír érkezik ugyanis Amerikából, hogy egészen előkelő és intelligens hölgyek megunták a gyémántoknak a fülben való viselését és merész újítással a körmökbe is áttelepítették ezt a legdrágább ékkövet. Hogy miképpen? Egyszerien úgy, hogy operáció segítségével beagyalatták a brilliáns a rózsás körmökbe. A brilliáns aztán a köröm növekedésével szépen előremozdul és végre annyira előre tolokodik, hogy a körömmel együtt le kell vágni és hátrább újra beékelni. És így tovább és így tovább, újra meg újra, amíg az új divat követője meg nem unja. A dolog feltalálója hír szerint egy *Hultmann* nevű new-yorki ékszerész, aki előbb magán próbálta ki az operációt, voltaképpen azonban nem az ő találmánya az újítás, hanem egy igen szép new-yorki fiatal leányé, aki a merész ötlettel egy napon beállított hozzá. Talán azért jutott eszébe a gyémántot a körömmel kapcsolatos hozni, mert nemrégben egy másik gyémántos-divat járta le magát éppen. Amerikai hölgyek ugyanis arany helyett gyémántot illesztettek bele a fogukba. Hanem ezt hamar megunták és visszatért teljes jogaiba az aranytöms. Tehát a szép yankeekisasszony az ambiciózus ékszerészszel megcsinálta a gyémántos köröm vivmányát. Az ékszerész csak egy kis gondolkodási időt kért s ez alatt egy hatkaratos gyémántot a maga körmébe operált be és olyan jól kitanulmányozta a dolgot, hogy most már vidáman illesztgeti bele a new-yorki hölgyek körmébe a gyémántokat, még pedig fájdalom nélkül, amit komolyan kell venni, tudniillik nemcsak neki nem fáj az eljárás, hanem a hölgyeknek sem okoz kint. Tíz hónapokint ismétlődnek egy-egy körömön az operációk, de ez nem riaszt vissza senkit sem s a divat terjed. A Broadway-színház egy művésznője mindkét hüvelykujjának a körmébe tizenöt gyémántot tetetett bele, a többi ujjára megelégedett egy-egy gyémánttal. Aztán még egyéb kombinációkról is történik említés. A divat pedig szépen terjed. Meddig? Az isten tudja. Amíg a dus hölgyek meg nem unják. Es vajjon hóbert-e ez? A gyémánt a rózsás körömben hatásosan csillog, de azért nekünk európaiknak mégis csak furcsa mulatság ez. De a szerencsen hölgyek mégis csak oda vannak az ő lemarcangolt fülcimpájukért. Es a fehér asszonyok ezt sehoggy sem tudják megérteni. Szóval mindenki a maga gustusa szerint. Végül azért a pénzért, amibe a körmök felgyémántozása kerül, sok hasznos dolgot is lehetne cselekedni. S hogy egy divat elterjedjen és ki is muljék, hát meg is kell kezdeni.

— **A Vatikán gondja.** Egy *Tolsztoj* gróf okozza a szóban lévő gondot a Vatikának. Rokona — nagy *Tolsztojn*ak, görög-katolikus pap, négy gyermeknek az apja, mivel a görög-katolikus egyház tudvalevőleg megengedi papjainak a házassodást. Nos ez a gróf *Tolsztoj* a fejébe vette, hogy római katolikus lesz, de azért a pápi méltóságát nem akarja elveszteni. Az a kérdés tehát, hogy mi történjék a feleségével és gyermekeivel. *Rampolla* bíbornok, akinek tanácsért fordult, nem tudott neki tanácsot adni, azt mondta, hogy tegyen belátása szerint. Ezenközben pedig gróf *Tolsztoj* ott jár mint orosz arkimandrita Rómában. A Vatikán el akarta helyezni egy keleti egyháznál, s Jeruzsálembe hívatta meg a patriárka átal, de az orosz kormány tiltakozott ez ellen. Gróf *Tolsztoj* nagy feltűnést kelt Rómában, miséket hallgat, mint római katolikus pap viselkedik, s az újságíróknak arról a nagy szeretéről beszél, amelyet felesége és gyermekei iránt érez.

— **Katasztrófák Amerikában.** *New-Yorkból* jelentik, hogy a Southern-Car and Foundry Company innistoni vasöntő-gyárában egy kazán szétrobbant s a robbanás hat embert megölt és huszat megsebesített. — Egy másik nagy szerencsétlenségről is érkezik hír *New-Yorkból*. Tegnap reggel *Tucsonból* (Arizona) keletre mintegy 15 mérföldnyire két személyvonat összeütközött. Az összeütközés következtében 11 kocsit meggyújtott. A romok alatt nyolc holttestet találtak.

(Archív és kezek ápolására) **Fortuna-crémet!** Egy tégely 1 kor. Hozzávaló szappan 80 fillér. Teljesen ártalmatlan! Ne használjon mást, mint a **Fortuna-crémet!** Kapható: Schubert Arnold "Fortuna" gyár, Budapest, VII. Csengery-és Dob-u.sarok.

— **Lecke a román diákoknak.** Lovag Rambaldo *Jaechia* mérnök, a Corda Fratres olasz osztályának elnöke levelet írt Románia ifjúságához s ebben arról ad leckét a román diákoknak, hogy a Corda Fratres nem lehet megtűrni a felekezeti és nemzetiségi tendenciák feszegetését s a testületben nem lehet politikai kérdésekkel foglalkozni. Azok a lényes ünnepek, — így szól egyebek közt Rambaldo *Jaechia* a románokhoz — melyekben önként az olasz szövetségeseket részesítették, bámulatba ejtettek még benünket is, akiknek különben már volt alkalmunk önként az olaszok iránt való lelkesülését tapasztalni. Köszönetet mondok ezért most önöknek, de megmondom az okát is annak, hogy oly kevés olasz tett önnéknél látogatást s többek közt én magam sem jelentem meg Romániában. Pedig az én eszmém volt az olaszok Romániába való utazásának terve és éppen azért is utaztam el Bukarestbe, hogy Haretit, a román közoktatásügyi miniszterrel és így szól egyebek közt Rambaldo *Jaechia* s Románban is lépéseket tettem, hogy a közoktatásügyi és külgazdasági től engedélyt kapjak arra hogy látogatásunk hivatalos legyen. Azonban később lehetetlen lett Romániába való utazásunk. Majd a velencei nemzetközi gyűlésnek a külön osztály megszüntetése s a politikai osztályozásra vonatkozó határozatát citálja és így folytatja: A Corda Fratresben *vallási ellentételek nem lehet megtűrni*, valamint egyáltalán nem engedhető meg az sem hogy a *diákszövetség tagjai nemzetiségi és politikai kérdéseket csináljanak*. Az olasz színek mellett a román színeket is viseltem s mégis azt kiáltották oda nekem, hogy lábba tiprom a román színeket. És miért vajjon? Mert én a Corda Fratres igazi eszményeért küzdök: az általános testvériségért, nem pedig a „latin” testvériségért. A Corda Fratres kebelében csak azok foglalhatnak helyet, akik mindenkit kollégialisan szeretnek, bármily vallású és nemzetiségű legyen különben az illető.

— **A monte-karlói sakkverseny.** A monte-karlói sakkverseny az idén február 6-án kezdődik. A terminust, mely eredetileg február 1-é volt, *Lasker* kedvéért változtatták meg, mert a sakkjáték világspanionja jelenleg Amerikában tartózkodik s nem érkezhett volna meg idejében Monte-Karlóba. Most, hogy a versenyben résztvevő sakk-matadorok listáját véglegesen megállapították, már ez oknál fogva is feltűntet fog kelteni, hogy dr. *Lasker* neve hiányzik a listából. Hír szerint ugyanis a mester nem csupán azért utazott az Újvilágba, hogy tüneményes sakkjátékát a yankeeknek is produkálja. A mestert ezáltal komolyabb és fontosabb cél vezérelte. A matematikai tudós professzora lévén, biztos állást keresett az Egyesült-Államok valamely kollégiumában. Az a körülmény, hogy nem vesz részt a versenyen, arra vall, hogy célját elérte, vagy a közel jövőben el fogja érni. Hívei azonban még most is bizakodnak, hogy a kellő napon s órában meg fog jelenni a kvírián s részt vesz a sampónusért folyó küzdelemben. *Janowski* akiezzel szintén távolmarad a Monde Illusztré sakkrovatát vezeti; azonfelül a new-yorki sakk-klub *Rice* nevű elnöke a new-york—párisi távverseny rendezésével bízta meg a híres mestert. Egyébként konfliktusa támadt *Rivière*val, a monte-karlói sakkverseny rendezőjével. A tornán résztvevő mesterek névsora, mint már teljes bizonyossággal megállapítható, a következő: Németország: dr. *Tarrasch*, *Mieses*; Anglia: *Teichmann*, *Mason*; Magyarország: *Mardóczy*, *Ausztria*: *Marco*, *Schlechter*; Amerika: *Pillsbury*, *Marshall*, *Napier*; Franciaország: *Taubenhans*, *Moreau* ezredes; Oroszország: *Csigorin*, *Schiffers*. A monte-karlói iá-tékbank a sakkverseny céljaira 14.000 frankot adományozott s ez összegből az első díj nyerteseké 4500, a második díj nyertésének 2250 frank jut. Értékes díjakat adományoztak: báró *Rothschild*, *Mingrelien* *Dadian* herceg és mások. Az idei sakkversenynek két fordulója lesz s ezért időtartama bizonyára öt hétre fog terjedni.

— **Gyilkosság és öngyilkosság.** *Vischen* csehországi községben történt, hogy egy *Sersitz* nevű vendéglős a felesége sírján agyonlőtte 14 éves elmebajos leányát, aztán fölbölte önmagát. Kétségbeesett letének az az oka hogy egy váltója lejárt s ahhoz hiányzott 120 koronája.

— **Elfogott tolvaj.** A legutóbb tartott razzia alkalmával egy embert fogtak el, aki a keleti és nyugati pályaudvar várterméiből egyre-másra lopkodta az utasok bőröndjeit. Az illető *Schlichtig* G. utca és műnömi születésűnek mondja magát; de valószínű, hogy *Einfeld* Lipót többször büntetett, fényképezett tolvajjal azonos. Alsó erdősor 10. szám alatti lakásán, ahonnan *Hoffmann* Nándor néven volt bejelentve egy barna és egy tarkás vászonbőröndöt találtak benne ruha és fehérmű. A bőröndtolvaj szobaasszonya azt mondja, hogy szobaura mindennap hozott egy-egy bőröndöt. A rendőrség a károsultakat keresi s kutatja *Schlichtig* kilitét is.

— **Kialáló végű verekedés.** Nagyváradról táviratozzák: *Kis-Maryán* az ottani korcsmában *Vas Ist-*

ván kismarjai legény társaival csúnyán összeverlék régi haragosukat *Vanyai* Antalt és fiát. Az idősebb *Vanyai* ma behalt seibebe, a fiatalabb életvesztélyben íorog. A vizsgálóbíró kiutazott a helyszínére.

— **Eltett leánykereskedők.** *Rojtos* Károly régebben kávéháztulajdonos volt a fővárosban, de tönkrement s mikor mindenét elárverezték, fősapott leánykereskedőnek s a Szvetenay-utcai lakásán irodát nyitott. Kedvesével, *Fekete* Etellel együtt üzletet leánykereskedést. A rendőrséget már többször figyelmeztették *Rojtos* bűnös üzletre, de mindaddig nem tudták rajtakapni. *Rojtos* többek között egy flumei nyilvános háznak volt az ügynöke s ebben a minőségében összeköttetésben állott *Hirschfeld* Antalné, *Wéber* és *Lipkosekyné* nevi hírbet asszonyokkal s velük együtt exportálta a leányokat külföldre. Ma végre sikerült a rendőrségnek akkor fogni el *Rojtos* Károlyt, mikor éppen több fiatal leánnyal *Piumba* akart utazni, hogy onnan őket Olaszországba küldje megbízottjával. A IV. kerületi kapitányságra kísérték a leánykereskedőt kedvesével együtt, ahol beismerték bűnös tettüket. Elmondták, hogy már évek óta foglalkoznak leánykereskedéssel és a hirdetéseikre hozzájuk forduló nőket, fiatal leányokat rendszeresen azzal hitegették, hogy Olasz és Oroszországban jó családokhoz elhelyezik, fényes jövőt biztosítanak nekik, előlék színhabakba, kávéházakba fogják szerződtetni. A fiatal tapasztalatlan leányok hittek a sok szép ígéretnak, csábításoknak és *Rojtos*sal együtt külföldre utaztak ki, ahol bizony rendszeren a fényes jövő helyett nyomor, nélkülözés lett az osztályrészük. A IV-ik kerületi kapitányság ma délután *Rojtos* harminc, *Fekete* Etelt pedig huszonöt napi elzárásra ítélte, a többi kompanisták ellen pedig folytatja a kihágási eljárást.

— **Megölte a feleségét.** *Resiczabányáról* táviratozza tudósítók: *Rajnik* községben *Filka* Iván ottani gazdaember szöváltas közben meilbeszurta feleségét, aki azonnal meghalt. *Filka*, valószínűleg a bűntetteitől való féltelmében magát is megszurta, sebe azonban nem életvesztélyes.

— **Öngyilkos ügyvéd.** Nyítráról jelentik, hogy *Gutwill* Pál tekintélyes nyitrai ügyvéd ma reggel a temetőben édesanyja sírján agyonlőtte magát. *Gutwill* negyven esztendő volt. Öngyilkosságának okát nem tudjuk. Az eset a városban általános részvételt keltett.

(x) **A legfursóbb nevek alatt vannak hirdelve különböző Szent-készítmények.** Tisztság és hatás tekintetében a külföldi készítményeket fölülmulja a *Santal Egger*, melyet orvosok is rendelkeznek, ahol *Santal*, *Coparvit* vagy *Cubebát* javasolnak. Csak a törvényileg védett *Tigrisje*-védjeggyel valódi.

A patkányok és az adó.

— **Jelenet.** —

A VII. kerületi előjárásagon a patkányok öszerrágták az adó-foglalási jegyzőkönyvet egy részt s ezért sok adóhatalmos megmenekült a végrehajtástól.

Az egyik patkány: Hogy van, hogy van?

A másik patkány: Köszönöm, jól. Éhes vagyok, mint egy farkas.

Az egyik: En már ebéd után vagyok.

(Egy szivarögegyre gyújt.)

A másik: Mit evett ebédre?

Az egyik: Nagyon jó menü volt.

A másik: Hány fogás?

Az egyik: Három.

A másik: És micsoda?

Az egyik: Előételnek volt egy pompás adóintés. Jó vastag papír, kitűnően ízlett.

A másik: Aztán?

Az egyik: Aztán adókönyvet ettünk. Ez is ízlett, ámbár kissé zsiros volt. Az emberek nem vigyáznak a holmijunkra.

A másik: Aztán?

Az egyik: Aztán foglalási jegyzőkönyvet hordtak körül, de ebből már keveset ettem.

A másik: Es ki volt a boldog?

Az egyik: Hogy érti ezt?

A másik: Ki volt a boldog, akinek a foglalási jegyzőkönyvét megették?

Az egyik: Valami Kovács Péter. Nagyon szegény ember lehet... En a végösszeget ettem a jegyzőkönyvből... az egész butorzatát negyven koronára becsülték.

A másik: Hallatlan.

Az egyik: Mondták is többen az ebédnél, hogy az állam nagyon kegyetlen ezekkel a földhözragadt szegényekkel szemben.

A másik: Igazuk volt. Részemről megígérem, hogy soha egyebet, mint foglalási jegyzőkönyvet nem eszem. Igaz, hogy az a nyomorult végrehajtó valami istenverte savanyú tintával ír és ez csipi a nyelvemet,

de mindegy. Az a tudat, hogy egy szegény embertől elhárítottam a végrehajtást, megvigasztal...

Az egyik: On egy finom lélek.

A másik: Tudom, mi az emberszeretet, onnyi az egész. Tegnap ettem egy Tolsztoj-könyvet, ettől egészen altruista lettem.

Az egyik: Lásza, ez a példa engem is nekibuzdít. Igérem önnek, hogy máttól fogva annyi foglalatit jegyzőkönyvet eszem meg, amennyi csak belém fér.

A másik: Pedig lásza, fölünk megaló dolog az emberszeretet. Mert ha az emberek szeretik egymást, ezt értem. Már kevésbbé értem, hogy mi szeretik az embert, aki a legnagyobb ellenségünk.

Az egyik: Eppen ez a szép. A gazdag embert nem kimélem, a Rotschild lisztjét lefalom és a grófok gléskamráját megdézsmálom. De ha csak egyszer is rajtakap, hogy a szegény ember lisztjéből eszem, Mátýásnak, vagy Samunak nevezhet.

A másik: És most nekilátok. Bekapok vagy három jegyzőkönyvet. (Az irattár felé megy.)

Az egyik: Nini... hát ez mi?

A másik: Ez? Szalonna.

Az egyik: Kóstoljuk meg...

A másik (beleharap): Jó. De kissé furcsa íze van.

Az egyik: Hadd kóstolom meg... (ő is beleharap): Késsé édeskes...

A másik: Elnye... szédülök... jaj...

Az egyik: En is! Nyomorultak!... a szalonna megvolt mérgező... (meghalt)

A másik: Ez a hála!

(Halva rogy össze.)

— o. —

FŐVÁROS

(*) **Rendkívüli közgyűlések egybehívása.** A főváros szervezési szabályzata alapján minden második szerdán tart a törvényhatóság rendes közgyűlést. Ezenkívül a főpolgármester, amikor szükségesnek tartja, rendkívüli közgyűlést hívhat össze. A tanács s a bizottsági tagok azonban nem követhetik rendkívüli közgyűlés összehívását. A közgyűlésen indítványt tettek, hogy a szervezési szabályzatot módosítsák s a bizottsági tagoknak is adják meg a módot, hogy fontos és sürgős ügyekben rendkívüli közgyűlést összehívást követhessék. A tanács mai üléséből azt a javaslatot tette, hogy a szabályzatot úgy módosítsák, hogy a főpolgármester negyven bizottsági tag kérelmére köteles rendkívüli közgyűlést összehívni.

(*) **Közmunkák.** A tanács, az 1903. évi költség-előirányzat tárgyában keit közgyűlési határozatban foglalt utasításokra való tekintettel, fölhívta a középítési ügyosztályt, hogy az *ó-budai fögyűjtő- és szivattyú-telep terveit* sürgősen tárgyalassa le a tgye meg az intézkedéseket arra nézve is, hogy a szivattyú-telep elhelyezésére szükséges telkeket a főváros még olyan időben szerezhesse meg hogy a III kerületi fögyűjtő-csatorna megépítését még az idei őszön megkezdhesék. A közgazdasági és közlelméleti ügyosztályt felhívta a tanács, hogy mint a közgyűlés kimondotta, hogy a *szőlőtelepeket és jashölakat* a saját kezelésében nem kívánja ezentul fenntartani, ezek hasznosítására nézve még olyan időben tgye meg az előterjesztést, hogy a megfelelő hasznosításról még az idén lehessen gondoskodni. — A közötteknysági ügyosztályt arra utasította a tanács, hogy tgye tanulmányozás tárgyává, vajjon a *belvárosi tábiztonság* érdekében nem lehetne-e a VIII kerületi Stáhy-utcai tűzérseget megerősítve, a központi-városháza épületébe áthelyezni. Ugyancsak a közötteknysági ügyosztályt arra hiva tte a tanács, hogy tgyen előterjesztést az iránt, miként lehetne a fővárosi intézeteknél (kórházak, szegényházak stb.) az élelmiszereket házilag kezelés útján beszerzeni. Erre nézve a tanács március hónap végére vár jelentést.

(*) **A Népszínház költségelőirányzata.** A népszínházi-bizottság megállapította a színházi alapoknak 1903. évi költségelőirányzatát. E szerint a rendes kiadások összege 45.950 korona, a rendkívülieké 12.925 korona s így az összes kiadás 58.875 korona. Ezzel szemben a bevétel 83.983 koronára van előirányozva s így 25.109 korona *fölösleg* mutatkozik.

(*) **Az adó-főpénztári szolgáltatás utasítás.** Az adó-főpénztár vezetősége előterjesztésben kérte a tanácsot a szolgáltatás több szakaszának a módosítását. A tanács ezekre vonatkozólag kimondotta, hogy az adó-főpénztár a kerületi pénztári személyzet működésének szakszerű ellenőrzésének a kötelezettsége alól föl nem mentheti, mert a negyedévönként egyszeri vizsgálat nem olyan súlyos dolog, hogy azt teljesíteni egyáltalában lehetetlen volna. Különbön is, a vizsgálatot számtalcselt teljesíthetik, tehát nemcsak a főtisztek. Azt a kérelmet sem teljesítheti a tanács, hogy a pénz szállítására kirendelt tisztek, a szállító felől számadó bizottsága érdekében való kiserésen fölül, a szállítás körül semmiféle más kötelezettség és felelőség ne terhelje. A tanács kimondotta, hogy e tekintetben a fennálló szabályok és rendelkezések alól kivétel tenni egyáltalában nem lehet.

(*) **Báró Sina Simon alapítványa.** Báró Sina Simon 1836-ban 1500 pengőforintos alapítványt tett, arra a célra, hogy a kamatokkal a pestvárosi elemi iskolai oktatás ügyét mozdítsa elő. Az azóta megvá-

lozolt viszonyok az alapítvány ügyének újabb rendezését tették szükségessé. Ezt a tanács meg is tette, még pedig a közoktatásügyi miniszter hozzájárulásával. Az alapító-okiratot odamódosították, hogy a kamalokat a székesfehérvári hatóság részéről fenntartott elemi iskolák növendékei közt — valláskülönbség nélkül — az iskoláknál végén fogják kiosztani, még pedig felét a fiúk, felét a lányok között. A tanács az új alapító-okiratot azzal mutatja be a legközelebbi közgyűlésnek, hogy jóváhagyás végett terjeszse fel a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

SZÍNHÁZ, ZENE

**** L'Avare.** A Vígyszínház illusztris vendége, Coquelin, ma lépett föl harmadszor és utoljára Harpagon szerepében. Amilyen hatalmas, szinte lélelmes erővel bővült ki Molièrénél Plautusnak az a kisszerű és groteszk alakja, éppen úgy szárnyalja túl Coquelin mindazokat a Harpagonokat, akiket eddig a színpadon láttunk. Ahogy Molièrénél az alak tulmaga a közönséges komikum határán és megdöbbentő módon csap át a tragikumba (azért mondja Goethe, hogy Molièrénél ez a kiváló alkotása nagy mértékben tragikus), éppen úgy színezi Coquelin a főszerep jellemét; éppen úgy tünteti föl a bohózatos vonások egész tömegén keresztül, hogy Harpagon főszerepe javíthatatlan mania; neveltséges, de szánalmat érdemlő lelki kórság. Ebben a nagy stilben tartva: ez a szerep nemcsak végtelenül mulatságos, hanem egyúttal mélyreható tanulságokat rejt magában és arra int bennünket, hogy tartsunk szemlét magunk fölött és írjunk ki magunkból még a csírájában mindent, ami ehhez a rut, emésztő, aljas és meddő szenvedélyhez hasonlít. Az, amit Coquelin ebben a szerepben (s általában Molière-szerepekben) mutat: fölír egy Ninet-, egy Larroumet-, egy Lemaitre-léle tanulmányával. Ez az élesezett színész éppen úgy érti Molièrét, mint a legelső kritikuskor. S tisztább évezet nincs, mint annak a megfigyelése, hogy a szajkász az elméletet, az analízist, a nyomról-nyomra haladó kommentárt miképpen változtatja hussá és vérré a színpadon; miképpen állít előnk egy szerves összefüggő, élettől duzzadó alakot, amit mindazt megvalósít, amit az elmélet igaznak és helyesnek gondol. Coquelin Harpagonja nincs bizonyos náiv humor nélkül, mert ez az ember nem gonosz lelkűtül; de a pénzvágy, a főszerep, a kapzsiság betegsége, az előssé teszi; annyira megrontja, hogy rideg, kegyetlenné válik azokkal szemben is, akik legközelebb állanak hozzá és megtorlásra hívja ki maga ellen az egész világot. *Je tremble, qu'il n'ait soupçonné quelque chose de mon argent*, mormogja maga elé, amikor La Flèche-sel civakodva először jelenik meg a színpadon. Ez a remegés vonaglik rajta mesteri következetességgel az egész darabon át. A gyanyu egyik pillanzt sem bocsátja el. Gőrosösen kapzskodik belé, mint ő a kínos ládájához. Nevetünk groteszk pátoszán, amikor Valér előtt leánya kérést magasztalja, aki kész elvenni Elizt *homomány nélkül*. (Il s'engage à la prendre sans dot! Négyyszer ismétli ezt a felkiáltást: *Sans dot!* És Coquelin hangsúlyozása négy különböző superlatívus.) Nevetünk a hüszágnál, önteltségén, amikor a hamis Fruzsina előtt kacikásan sétál, hogy „szemrevaló természet” mutogassa. Nevetjük, amikor az őszinte Jakab mester a legnaivabb impertinenciával legazemberezi. Nevetjük minden felülését. De nevetésünkbe valami szomorúság vegyül, mintha bolondokat beszélő elmebetegként látnánk magunk előtt sápadt arcú, éhes, villogó szemekkel. A negyedik felvonás híres jelenetében nevelésünk egészen belénk fagy, mert itt a lappangó mania tomboló drülszaggó lejött. *Au voleur! Au voleur!* *A l'assassin!* *Au meurtrier!* Ezekben a kiabáló szavakban a főszerep tragikumát ordít a közönség felé a szobott vadállat irizálótt dühével. Vigjátékunk soha ehhez hasonló viharral nem kavartak föl: és soha színész több művészetrel, több bravurral nem játszotta ezt a felvonásveget, mint Coquelin ainné. A közönség mindenütt kimutatta elragadtatását, de itt orkászzerű taps és tömörked kibívás volt a jutalom. Ezt a zajos, roppant hatást a későbbi következő nagyszerű monológokkal sem tudta utolérni, ámbar a szó senkinél sem él teljesebben, senkinél sem fest gazdagabban, senkinél sem fejez ki annyit, mint ennél a nagy művésznél, aki a francia nyelv könnyű báját összeköti az igazság súlyos erejével. A Vígyszínház nézőtere ma zsutólásig megtelt. (d. e.)

**** Csokonai-est az Uránia-színház intézményében.** Színes, üde képet nyújtott ma este az Uránia-színház intézményében és színpada egyaránt. A VII. kerületi állami főgimnázium ifjúsága ültöt tanyát egy este a színpadon, hogy nemes művészettel áldozzon Csokonai Vitéz Mihály emlékének. A nézőtér földszintje és páholsora pedig tarkáltoit a kedves szöke meg barna gyermek-füfőkötőtől s a nagyszámú, előkelő közönségnek a pompásan sikerült est művészi élvezete mellett: nagy gyönyörre tellett a hálás és lelkes ifjúság szemlélésében.

Az estét bevezető, lendületes és költői szárnyalású prólógot, melyet *Auer* Pál írta, kit versei révén előnyösen ismer a Budapesti Napló közönsége, nagy tetszésnyilvánítások mellett szavaltta el *Bachmann* Sándor. Majd az ifjúsági dalokör és zenekar adott elő több dalt és zeneszámot meglepő precizitással. Csokonai életéből megkapó részeket fűzött egybe *Benedeck* Marcell s néhány Csokonai-verset ügyesen szavalt *Palogh* Béla. Az est egyik érdekessége volt a gimnáziumhoz tartozó horvát-szlavon internátus tambura-zenekarának előadása, akik *Kottas* Aladárnak a horvát tengerpartról írott ismertetésébe szóttek bele a szébbnél-szebb mélabus és vidám horvát és szerb dalokat. Végül a *Tempejói* egy részletét és a *Szigetvári Vértanúk* első felvonásának töredékét mutatták be ügyes előadással. Az előbbiben *Lehel* István, *Erődi* Tihámér, *Hóman* Bálint, *Bálint* Lajos, *Vadász* Aladár és *Rothauer* György, az utóbbiban *Galamb* Sándor, *Reich* Artur, *Kovács* Dénes, *Helényi* Akos, *Dardányi* Kálmán, *Jausz* György és *Sebestyén* József jeleskedtek.

**** Blaha Lujza a Nániban.** A Nemzeti Színház igazgatója engedélyt adott *Blaha* Lujza asszonynak egy újabb vendégfelépésre a Népszínházban s ez az előadása a Népszínházban a jövő héten, február 2-án délután lesz, amikor *Follinus* Aurél jeles népszínműve, a *Náni* kerül színpadra mérsékelt helyárral mellett. *Blaha* Lujza valamennyi vendégjátékát zsutolt ház nézi és e fellépése iránt is nagy az érdeklődés.

**** Leányok és legények.** Holnap pénteken mutatja be a Magyar Színház idei szezonjának nyolcadik ujdonságát, a *Leányok és legények*et, *Dörman* Felix háromfelvonásos életképét, amely *Ledige* *Leute* címen a 4000 koronás *Bauernfeld*-díjat nyerte el, s *Berlin*ben és *Bécs*ben egyaránt nagy sikert aratott. A darab főszerepeit *Horváth* Paula, *Angyal* Ilka, *Sziklai* *Judit* *Etel*, *Lubrin* *Julia*, *Marosi* *Adél*, továbbá *Ráthonyi*, *Sziklai*, *Szomori*, *Rátkai* játszzák. A *Leányok és legények* szombat és vasárnap este is színpadon, vasárnap délután pedig a *Trouville* *göngyét*, hétfőn délután az *Aranylakodalmat* játszzák. Ez utóbbi előadás kivételesen 2 1/2 órára kezdődik.

**** Hírek a Vígyszínházról.** A Vígyszínház legközelebbi ujdonsága *Fényes* Samuak, a Kuruc Fejé *Dávid* szerzőjének, *Bacányi* című színműve lesz. A *Kis* *Jézsek* nagy sikere folytán bővebben jutott idő a darab előkészítésére és betanulására. — A jövő hét kedden február 3-án *Monna* *Vannát* adja elő a Vígyszínházban az a francia társulat, amely Maeterlinck híres darabját Párisban bemutatta. A címszerepet Maeterlinck neje, *Leblanc* *Georgette* játszza. A társulat csak egy előadást ad Budapesten, amelyen jelen lesz a nagynevű szerző is, aki a Vígyszínház igazgatójának meghívására készségesen előadja. — Holnap pénteken, a *Kis* *Jézsek* kerül színpadra. — A Vígyszínház igazgatósága egy újabb darabra szerződött *Fedák* *Sári*t, amelynek bemutatója április második felében lesz.

**** Hangverseny és táncestély.** A Magyar Tanító Otthona február 11-én este 8 1/2 órára a Vigadó termeiben művészhangversenyt nyel egybekötve zártkörű táncestélyt rendez. A hangverseny megőrzék közreműködését: *Lind* *Marcella* énekesnő, *Dohnányi* *Ernő* zongoraművész, *Kemény* *Rezső* hegedűművész és *Kordy* *Dezso* gordonkaművész. Belépőjegy 10, 6, 4 és 2 koronára a rendezőbizottság iródjában (József-körút 8. szám.) 6-7 óráig és minden zeneműkereskedésben kaphatók. A tiszta jövedelmet az Otthon kulturális és jótékony céljaira fordítják.

**** Magyar színdarabok Bécsben.** A bécsi *Deutsches Volkstheater* igazgatósága a jövő hónapban két nagyszerű magyar színdarabot fog bemutatni. Az egyik *Gárdonyi* Gézának *A dor* című népies vigjátéka, amely február hó 14-én kerül színpadra teljesen hű kosztümökkel, melyek a Nemzeti Színháznak a darabhoz használt viseletei után készülnek. A másik darab, amely február 21-én kerül bemutatásra, *Molnár* *Ferenc* nagyszerű bohózata. *A doktor ur*, amelyet a Volkstheaterben *Der Einbrecher* (A betörő) címen adnak. Mindkét darabnak a szerepei elsőrangú művészek kezeiben vannak, és irántuk általános az érdeklődés.

**** Farkas Ödön művei.** Kolozsvártól gróf *Báldi* *Ákos* főispán elnöklete alatt *Erkel* *Ferenc* nevet viselő magyar zeneműkötő társaság alakult. A hazafias vállalkozás a magyar zene terjesztését és a hazai zeneköltők műveinek sokszorosítását tűzte ki feladatául. E célból a szövetkezőt megszervezte *Farkas* *Ödön* összes műveit. A sorozat első füzeté január hó végén jelenik meg 24 oldalnyi tartalommal s benne a következő művek kezdődnek: 1. „Tetemrehívás” zenedráma. 2. „Szerenád”, vonós-zenekarra. 3. „Szondi két apródja”, ballada. 4. I. Vonós-négyes (I. hegedűszólam). E megkezdett művek a további füzetekben folytatódhatnak oly módon, hogy a tervezetbe veit művek a 12 füzetben befejeződve szétszedhető és bekötötté lehetnek. A tizenkét füzet előfizetési ára 14 korona, mely összeg 7 koronára, vagy 3 korona 50 filléres részletekben is fizethető. A bolti ár magasabb lesz. Előfizetési pénzek a kiadó-szövetkezet címére (Kolozsvár, Király-utca 14. szám) küldendők.

**** Planquette Róbert.** A francia könnyű szoknyájú muzsának gyásza van. Meghalt a világnak egy nagy szórakoztatója, kinek muzsikáját ősmertik mindegyfelé ahol csak hajlékot emeltek az operetteknek s a konkurrenca lázas versenyében neve nem fog elmerülni, mint annyi társáé, kiknek ma mindenki tapsol, de holnap, egy újabb izgalom támadtával már senki sem emlékezik rájuk. *A Rip van Winkle* és a *Kornevillei harangok* soha el nem évülhetnek s örökös mintái maradnak a romantikus francia operetteknek, melynek legnagyobb sikerei *Planquette* Róbert nevéhez fűződnek. *Offenbach* s *Planquette* a modern francia könnyű zene öröknevű mesterei, de míg az előbbi csak pályája kezdetén, apró egyfelvonásosokban kacérokodott a romantikával s később egész tehetségével s emberekkel, istenekkel kigonyolító jövedélvel a földi hüvelygokat s az emberi gyarlóságokat figurázta ki, *Planquette* megmaradt az álmódosó, szentimentális poétának, akinek darabjaiban modern vonatkozás alig van s hallgatóit a mesék és álmok csodás világába vezeti át. A széles, szívetek elringató melodikáinak mestere ő, akinek dalai mélyből, csöndessé tesznek s mint a Varázsgyűrűben is mely a budapesti Népszínházban ötvennél több előadást ért meg, néha hasonlatos a rokokó idejéből való zeneférfőkhöz, mely finom gavottokat, csipkés menüettekét játszik s a dalok ütemére fehérrparókás, lakkoipós lábú urak és hölgyek tüpegnek kímért bőköfással. *Offenbach*nak utánzó nem igen jutottak el hozzánk, mert annak ritka originalitása rögtön fölismerhetővé válik, de a szentimentális romantizmus öröktől fogva öröklék és *Planquette* mesterfogásai nem egy új francia operettszerző partitúrájából csendülnek elő s még ugys megfogják a szívetek. Alig 53 éves korában halt meg a *Rip* szerzője, kinek műveiből színbázi ágensek, zenekiadók váltak dugszdagokká s ki keresztülküzde az ifjúság harcain, gondatlan férfirkot ért el a kényelmes gazdagságnak élehetet művészetének. Eletrajzi adatai a következők:

Planquette Róbert 1850-ben július 21-én született Párisban s ott járt a konzervatóriumba is, ahol Dupart-tól tenult első monológait és szanontjeit *Judic* asszony számára írta, kiváltak közülük az *On demande une femme de chambre*. Világhírűvé lett, amikor 1871-ben a *Folies Dramatiques* színpadján előadta a *Kornevillei harangok* című operettjét. Az operett óriási sikert aratott és csakhamar bejárta az egész civilizált világot. Ezután egymást követték *Planquette* többé-kevésbé népszerű lelt darabjai, így: *Le Chevalier Gaston*, *Le voltigeurs de la 32-e*, *La Cantinière* és *Rip van Winkle*, mely 1888-ban került színpadra s mindenfelé csaknem éppen olyan nagy sikert aratott, mint a *Kornevillei harangok*. *Planquette* újabb darabjai *La Princesse Colombine*, *Surcouf* és *Le Talisman*; e kettő közül az utóbbi *Varázsgyűrű* címen néhány évvel ezelőtt színpadon a Népszínházban. *Planquette* kiadott egy füzet katonai dalt is: *Refrains du régiment* címen. Utolsó műve a *Garasos* *Kissasszony* volt, melyet négy évvel ezelőtt mutattat be a Magyar Színház.

A párisi világhírlás idején *Rip van Winkle*hez jrt néhány új szímet s a szövegkönyvet is átalakította. Ez a töredékes munka új vonzóerőt kölcsönzött a híres operettnak, mert egyhuzamban több mint százötven előadást ért el s új diadolséget hozott a komponistának, kinek nevé talán nem is tudják a mesterlegények, akik munkájában értelmesen dalolják: — Ah, drága nőcsém, mint imádlak! . .

**** A szentimentális tere négy nagyon értékes ujdonság jelent meg *Klüber* né Budapesti zeneműkiadóhivatalában. Az első *Huber* *Sándor* *Magyar kőrtánc*, a régi magyar klasszikusok, *Bihari*, *Boksa*, *Csermák*, *Lavotha* stb. legzebb motívumaiból összeállított kőrtárgy. Ára 1 K. 60 fill. A második *Simon* *Judith* melodráma, *Kiss* *József* költeménye, zenéjét szerző *Ruffy* Géza. Ára 2 korona. — *A kincses magyar nóták* című népdalgűjtemény 19. és 20-ik füzeté a következő új kedvelt dalokat tartalmazza: A 19-ik füzet: *Kasszármba levél jött egy bakának* és *A Kácsa cigány frakkban*. A 20-ik füzet: *Utótt-koptott a hegedűm* és *Megy a gödös lefelé*. Mindegyik 2-2 kedvelt dalt tartalmazó füzet ára 60 fillér.**

MŰVÉSZET

□ **Történelmi képek az iskolákban.** A közoktatásügyi miniszterium a hazai történelem behatóbb tanítása végett pályázatot hirdetett szemléltető történelmi képekre. A pályázat e hó elején járt le és a beérkezett művek megbirását már megkezdte az országos képzőművészeti tanács, mely a pályázat sorsa fölött február elsőjén, vasárnap tartandó ülésében fog dönteni. A képsorozat az idén tíz új képpel fog gyarapodni.

□ **Arkonin-téri díszkút.** Az Arkonin-téri díszkút tervére indavaleg pályázatot hirdettek; a zsűri azonban egyik pályatervet sem fogadta el kivételre. A főváros tanácsa most elhatározta, hogy a pályázók közül *Furéli* *Richard* és *Markov* *Béla*, *Holló* *Barnabás*, *Jankovich* *Gyula*, *Ligeti* *Miklós*, *Jándor* és *Bálint* *Dankó* *József* pályatervét négytíz-négytíz koronára

nával jutalmazza. A jutalmat nyert művészeket és Donáth Gyulát újabb pályázatra szólítják föl.

□ **Munkácsy képei Budapestben.** Munkácsy Mihálynak élete utolsó éveiben festett képei és vázlatai megérkeztek Budapestre. A Nemzeti Szalon külön helyiségben ki fogja állítani ezeket a képeket, melyeket a bíróság által felkért szakértők fogják megvizsgálni. E szemle alapján fog dönteni a bíróság ama pörben, melyet a képek tulajdonosa indított Munkácsy örökseje ellen.

□ **Vármegye a művészetért.** Említettük már, hogy a szobathelyi kiállítás céljaira a „Nemzeti Szalon” Vasvármegye alispánjától a megyeház disztermének átengedését kérte. A Szalon eme kérésére most *Bezerédy István* alispán a következő megleghangú átirattal válaszolt:

A Nemzeti Szalon (művészeti egyesület) tekintetes igazgatóságának, Budapestben. Vonatközösül folyó hó 19-iki szives megkeresésükre a vármegyeház disztermének művészeti kiállítás céljaira való átengedése tárgyában, van szerencsém értesíteni, miképp egyidejűleg a legnagyobb készséggel intézkedtem, hogy a vármegye gyűlésterme a február 3-iki rendes közgyűlés után e hó 22-ikéig a művészetaságnak rendelkezésére álljon, annál inkább, mert magam részéről is hazafias örömmel üdvözölöm a Nemzeti Szalontól az általa rendezett művészeti kiállítást és tölem telhetőleg a siker érdekében szívesen közrehoztok. *Szombathely*, 1903. január 24. *Bezerédy István*, alispán.

A kiállítás ünnepélyes megnyitása február 8-ikán délután lesz.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ **A Természettudományi Társulatkögyűlése.** A Magyar Természettudományi Társulat ma délután tartotta évi rendes közgyűlést *Wartha Vince* elnöklése alatt.

Elnök megnyitóbeszédében rámutatott Humboldt, ama kijelentésére, hogy a természettudományok méltatása kiváltságos a jelenkor követelménye. Azok a népek, amelyek az általános ipari tevékenységben, a mechanika és a technika kémia alkalmazásában, a természeti anyagok gondos megválasztásában és földolgozásában hátramaradnak, amelyeknél az ily tevékenység iránti tisztelet a társadalomnak nem minden osztályát hatja át, jólétük fokával multhatatlanul leognak süllyedni.

Humboldtnek e kijelentését, melyet 60 évvel ezelőtt tett, ma már beigazoltának látjuk. A múlt század végét és a jelen század elejét a természettudományok rohamos fejlődése jellemzi. Valóban bámulatos, hogy mily gyors egymásutánban következnek a kémia, fizika, biológia és egyéb természettudományok leghasznosabb felfedezései. És mindezen törekvések célja az emberi jólét emelése. A társulat azzal, hogy a tudomány eredményeit népszerű modorban a közönségnek bemutatja, hazafini kötelességét is végezt, mert alkalmas ad népnünknek, hogy az új vívmányok értékével megismerkedjen, saját maga is felhasználhassa helyzetének javítására.

Büszkök lehetünk — ugymond — hogy e törekvésekben vezérszerep jutott a Természettudományi Társulatnak és kívánom, hogy a most már majdnem 900-ra rugó munkatársai törekvését jó siker koronázza.

Paszlavszky József titkári jelentése mindenekelőtt örömmel hangszolyozza, hogy a társulat tagjainak száma immár 858 s közöttük 195 nő is van. Majd vázolja a társulat folyóiratainak tartalmasságát és évről-évre terjedő olvasottságát. A könyvkiadó-vállalat is szépen működött. Nagy közönsége van a társulat-rendezté sorozatos előadásoknak is. A jelentés végül a társulat kidölt tagjairól emlékezik meg kegyelettel.

Lényell István pénztárosi jelentése szerint a társulatnak jelenleg 400,377 korona értékű vagyonja van. A könyvtárnoki jelentést *Réthy Arnold* terjesztette elő. A társulat könyvtára 260 önálló művel gazdagon dolt és így a leltározott munkák száma 11,740-re emelkedett az év végén. A könyvtár látogatottságára rendkívül élénk volt. Az olvasó-helyiségekben 2432 látogató 3169 kötetet használt.

Első titkárnak újból *Paszlavszky Józsefet*, másodtitkárnak pedig *Aujesky Aladárt* és *Csopey Lászlót* választották. A kilépő választmányi tagokat újból megválasztották.

□ **A történelmi materializmus állambölcselete.** Ezzel a címmel dr. *Jászi Oszkár* egy igen érdekes, felfogásának önállóságánál és következtetéseinek eredetiségénél fogva számottevő munkával gyarapította a tudományos szocializmusnak nálunk eddig igen kevésbé, vagy nem sok eredetiséggel művelt irodalmát. Ismerteti a történelmi materializmus általános jellegét és ennek keretében Marx tanait, akinek nevéhez a történelmi materializmus neve alatt ismert elmélet fűződik; sorra veszi a szocialista gondolkodók az állam keletkezéséről, lényegéről, hatásköréről, eszményeiről és politikájáról kifejtett tetteit; beható kritikával tárgyalja és az érvek egész meggyőző sokaságával világítja meg azt, hogy mennyiben módosultak ezek és mennyiben állhatnak meg jelenleg; mi a tudomány és mi a gyakorlat álláspontja.

Az idevonatkozó külföldi irodalmi termékek teljes és helyes ismeretében — lendülettel előadása imponáló erejével — egymásután veszi beható bon-

colás alá Marx, Enges, Bernstein, Kautsky tanításait és a szocialisták taktikáját, és arra a konkluzióra jut, (aminek különben már Bernstein is a szocialista gondolkodók és politikusok mindinkább meggyőző kifejezést adott), hogy a kollektív állam elérésének útja nem forradalmi tényeken át vezet, hanem alapos reform-munka az, mely lassu politikai és társadalmi újításokkal előkészíti és kiépíti a viszonyok új rendjének főkorzeit még a jelen társadalom keretében. *Jászi Oszkár* ezt az igen becses és tudományos rendszerességgel felépített munkáját, mely elismerésemelőt tárgyilagossággal ismerteti az itt csak érintett tételeket és amely a történelmi materializmus állambölcseletének e minden első rendszeres összefoglalása, a legészintebben ajánljuk az e kérdések iránt érdeklődők figyelmébe. A 152 oldalra terjedő munka *Politzer Zsigmond* és fia kiadása.

Agrár öröklési jog.

— *Általános tanok és a német törzsöröklés. Irta dr. Baross János.* —

Budapest, január 29.

Egy hatalmas, 420 sűrűn nyomtatott oldalra terjedő könyv az, mely előtűnik teszünk, s mely tudományos alapon, a külföldi jogszokások szakszerű ismertetésével foglalja össze mindazokat az eszméket és nézeteket melyek a modern agrarizmus céljait s jelszavait körülveszik. A könyv szerzője dr. *Baross János*, aki nagy társadalmi, szorgalommal és sok tudással megírt könyve által igényt tarthat a legkomolyabb figyelemre; még azoknál is, akik teljesen ellenkező gazdasági és társadalmi elveket vallanak. S ha a magyar agráriusoknak sikerülne keresztül vinni, hogy az agrár öröklési, adózási és szociológiai kérdések komplexuma számára külön tanszék állítsák az egyetemen, e könyve után dr. *Baross János* az első egyike lenne, akik e tanszék betöltésénél szöveghöz lehetnének. Annak dacára, hogy e könyv nemcsak azokat foglalja össze melyek a tárgyhöz szükségesek, hanem fölvesz oly dolgokat is, melyek inkább a pártiróhoz, mintsem a tudományos objektívához illelnek. De ez nem annyira a dr. *Baross János* hibája, mint inkább a nálunk divatba jött agrarizmusnak sajátos betegsége. S hogy egy oly komoly tartalmu iju ember is, minőnek dr. *Baross János* e munkájában bemutatja magát, szintén a divatos betegség szuggesztiója alá kerül, ezt inkább sajnálni, mint kárhözatalni lehet.

Sajnálni annál is inkább, mert az a matéria, mely a „föld” gyűjtőfogalma alatt a gazdasági, a társadalmi és a nemzeti élet legfontosabb érdekeit foglalja össze, — önmagában véve is oly gazdag és oly érdekes, hogy nem szükséges azt folytonos támadó vonatkozásokat összekötöni. Még kevésbé szükséges az ellentéteket, melyek szintén önálló történelmi fejlődésen alapulnak, céltalanos kiélesíteni. A cél, ha valaki valamely kérdéssel tudományosan foglalkozik, mindennek előtt az igazság keresése és bebizonyítása. De nem az egyoldalúság alakjában. S mihelyt valakit a tárgyi igazságon kívül szubjektív érzések is befolyásolnak, sem az objektivitást el nem érheti, sem az egyoldalúságot ki nem kerülheti.

A tétel, melyet dr. *Baross János* bizonyítani akar, az, hogy a földbirtok tulságos felaprózásának gátat kell vetni, mert ennek vége pusztulás és kivándorlás, — mely nemcsak közgazdasági veszély, hanem nemzeti csapás is. Ha e tétel bizonyítására Németországba megy példakért, helyesen teszi. De ha ezeket a példákat döntő érvekül hozza fel a mi viszonyainkra nézve, ebben téved. Miért? Azért mert az a pártos egyoldalúság, mely a német agrárokat áthatja, enyhítve van az által, hogy Németországban immár az ipar régen az agrarokra tért. Ha tehát Németországban kezdenek arról gondolkodni, hogy általánosság gyökér a birtokminimimot és egy bizonyos határon túl kiküszöböljék az egyenlő örökösödés elvét, — ez Németországban semmitléte rázkódást nem okoz. Mert ha egy tiszoldas birtok tulajdonosának négy fia van, s e négy közül csak egy örökölheti a földet, a többi előtt megnyílik a munkabér és a kereset minden alakban. De ha a magyar viszonyok közt akarjuk ugyanezt tenni, a négy fia közül hármat kidobunk a proletárizmus örvényébe, vagy eleve kivándorlásra kényszerítünk.

Ha tehát a tétel önmagában meg is áll, — de nem áll meg az alkalmazásban. Nem főként akkor ha az agrár politikák a föld szupremációjával akarjuk összekötöni s még az államnak is agrár jellegűt akarunk adni. Azok a kötelek, melyeket a földre ráteszünk, hogy védjük az ingó tőke ellen, — megmevevük az összes gazdasági életet s nemhogy ipart törekednének teremteni, hanem a fogyasztókat is fogyasztják. Ennek nem lehet más következése, mint idegen piacokra vadászni. S nem lehet más következése, mint a nemzeti fejlődést megakasztani.

De ha objektíve nézzük azokat a tételeket, melyeket dr. *Baross János* nagy apparátussal csoportosít annak igazolására, hogy a föld egy nemzet életében nemcsak eszköz, hanem cél is, melyhez mindent alkalmaznia kell, — minő következtésekre kell hogy jussonk? Elsősorban arra, hogy ha a föld nemcsak gazdasági fogalom, hanem erkölcsi tényező is, akkor arra kell törekednünk, hogy minél több emberre terjeszszük ki. Lehet-e akkor belenyugodnunk abba, hogy ebből a drága földből óriási területek egy kézben legyenek, s törvény által örök időre egy kézhez köttessenek? — Valóban, ebbe belenyugodnunk nem lehet. Ha nem éppen azoknál az oknál fogva, melyekkel a kisbirtok megkötni akaruk, épp azoknál az oknál fogva kell a latiumunknak és a majorátusoknak felszámolását követelnünk. Mert nagy kár, hogy a kisbirtok a mai öröklési rendnél fogva atomokra oszlik, s existenciát senkinek sem biztosít: sokkal nagyobb kár, ha a költött nagybirtok elzárja az utat egy életerős kisbirtokosság képződésére, melyből idővel egy egészen új s a réginnél erősebb és szívósabb középosztály fejlődhetik ki.

Annak az agrarizmusnak tehát, mely a nagybirtok kérdéseit nemcsak érinteni nem akarja, de nem is engedi, — hanem csak a kisbirtok megmentésére törekszik s ennek megmentésére azokat az elveket akarja alkalmazni, melyek a nagybirtokot védik, — éppen egy olyan országban nincs jogosultsága, mint Magyarország. Mert abban a támogatásban, melyet az agrarizmus követel az államból, — az állam föltétlenül összerokad, ha nincs más forrása, csak az, melyet öneki kell táplálnia.

De most nem vitakozni akarunk, hanem egy könyvet ismertetni, mely értékes munka s mely megállja helyét. És melyet azért kell különös elismeréssel fogadnunk, mert megmutatja az utat, hogy hol kell a mai keserű ellentétből, a helyes kibontakozást keresnünk. Ez az ut a komoly gondolkodás és a tudományos alap. Ezen haladva, ha az egyoldalúság nem is szűnik meg egyszerre, de az eszmék működése a rázások és a szenvedélyek üres szólalmainak teréről átvittetik a széles látkör és a különböző szempontok tekintetbevételének tájára. S a kölcsönös koncessziók önmaguktól állanak elő. Mert a föld és a tőke nem természetelleneségek, — csak összevesztethető testvérek. — S tudjuk az életből hogy idegenek közt sohasem támadhat akkora gyűlölet, mint az összevesztett vagy az összevesztett testvérek között.

X. Y. Z.

FARSANG

□ **A Népszínház műszaki személyzete** a Népszínház Nyugdíjintézete javára február 21-én *Kury Klára* kisasszony védnöksége alatt hangversenyyel egybekötött mulatságot rendez az Őthon-kör helyiségeiben. A műsor a következő: *Gordonka-verseny*, előadja: *Altschul Rezső*. *Dalok*, énekl: *Ledovszky Gizella*. *Szavalt*, előadja: *Szirmai Imre*. *Népdalok*, énekl: *Róza Sándor*. *Hegedű-verseny*, előadja: *Bakay Jenő*. *Dalok*, énekl: *Hegyi Aranka*. *Szavalt*, előadja: *Varsányi Irén* a *Vigaszínház* tagja. *Mókanóták*, előadja: *Kovács Mihály* a *Népszínház* tagja. A zongorakíséretet *Revere Gyula* vállalja el. A hangversenyt tánc követi.

□ **Társas-est.** A *Szeszárkereskedők és italmérők társaság*re szépen sikerült estét rendezett tegnap este saját helyiségében. *Lóv Albert*, a *Gschwindl-éke* szeszár-részvény-társaság főtisztviselőjének érdekes és nagy figyelemmel hallgatott felolvasása után trélas énekelőadások és búvészmutatványok, majd táncmulatság következett. Az estén jelen voltak: *Assonyók*; *Adler Károlyné*, *Brieger Kálmán*, *Bloch Salamonné*, *Diamant Emilné*, *Freund Józsefné*, *Goldfinger Gáborné*, *Glanz Márkné*, *Goldstein Simonné*, *Körner Jakabné*, *Král Jakabné*, *Lóv Albertné*, *Menczer Samuné*, *Menczer Mórné*, *Neubrunn Lipótné*, *Neumann Mánóné*, *Neumann Vilmosné*, *Pollák Ignácné*, *Prohászka Sándorné*. *Radó Zsigmondné*, *Reissmann Józsefné*, *Rosenzweig Józsefné*, *Schneider Dávidné*, *Schwarz Arnoldné*, *Sonnenteld Fülöpné*, *Springut Henrikné*, *Strassmann Márkné*, *Szecs Iszákne*, *Wilder Józsefné*. *Lányok*: *Fürst Katica*, *Goldschmid Zelmá*, *Glanz Mariska*, *Guttenstein Aranka*, *Holzmann Sarolta*, *Lóv Ilonka*, *Radó Amália*, *Rosenberg Malvin*, *Rosenberg Regina*, *Singer Anna*, *Strassmann Regina*, *Weisz Ilona*.

□ **Tündér-est.** A *Budai Dalárda* február 7-ikén a *budai Vigadó* termeiben nagy tündér-estélyt rendez. Az estélyen színterül *Szalontay Ferenc* „Tündér este” című daltalamos bohóságát, melyhez dr. *Szajonovics Jenő* zeneszerző *Légy val* címen írt bájos melódiát.

□ **A budapesti VI. ker. főreáliskola volt iskolatársainak szünetébe** február 17-én a *tővárosi Vigadó* összes termeiben hangversenyyel és táncpal egybekötött hűbületélyt tart. Az est védnökségét *Wlassics Gyula* miniszter fogadta el. Az estét megelőzőleg január 31-én házi mulatságot rendez a szünetébe a *Continental-szálló* disztermében.

□ **A Ferenovárosi Társas-Kör** saját helyiségében január 31-én *Hoek János* országgyűlési képviselő felolvasása után táncestélyt rendez.

(Pénzügyi bizottság.) A Pénzügyi Bizottság Országos Egyesülete február 19-én a Vigadó összes termeiben nagyszabású bált rendez az Erzsébet-szanaszónom saját jótékony alapja javára. A bál rendező-bizottságának elnöke Gyula igazgató elnöke alatt állt. A rendező-bizottság felkéri, akik meg kívánják látni a bál programját, hogy kivánságukat a Pénzügyi Bizottság országos egyesületében (VI. Andrássy-utca 2. sz.) működő bál-bizottságnak jelezzék be.

(A budapesti részvételek egylete a munkanélküliek javára a Ferenovárosi Körben táncmulatságot rendezte.) A rendezőség a hölgyeket csinos táncrendi lepte meg.

(A Vigadjunk-Társaság február 7-én a Royal szálló dísztermében táncost rendezte.)

(Az Országos Köreplakol Társaság február 14-ikén, szombaton, a Magyar Tiszviselők Országos Egyesületének dísztermében segélyző-alapja javára táncost rendezte.)

(A Magyar Tiszviselők Országos Egyesülete február 7-ikén, szombaton, saját helyiségében (VIII. Esterházy-utca 4.) táncost rendezte.)

EGYESÜLETEK

(Az Országos Pászmany Egyesület) ma délután tartotta közgyűlését dr. Margalits Ede elnöke alatt. A gyűlés elején dr. Kiss János a pápa megbízásából és felhatalmazásával XIII. Leo nevében áldást adott a tagokra és hozzájárulóikra. Margalits Ede elnök lendületes és tartalmas megnyitó beszédében jelenti, hogy az egyesület kibővítő programját a katolikus sajtó támogatására irányuló akcióival, folytatni fogja a vándorgyűléseket és felolvasásokat, melyek egyszerű munkások számára szolgálnak annak a látszólagos tudományok mely azt hirdeti, hogy a tudomány ellenessége a hit. Csiklay János főtitkár jelentése szerint a tagok száma a múlt évi közgyűlés óta 170-nel emelkedett. Az egyesületnek 69 alapító, 220 rendes és 194 pártoló tagja van. Az egyesület a rokon hírlapírói egyesüléssel szíves viszonyt igyekezett fenntartani, így rokonszenves barátságot tapasztalt különösen a Budapesti Újságírók Egyesületétől és ezt a jó viszonyt a jövőben is apolni kívánja. Dr. Zelinger Vilmos pénztáros jelentése szerint bevétel volt az 1902. évben 9053 korona, kiadás 3300 korona, a vagyon szaporulata 5753 korona. Az egyesület vagyon jelenleg 27.658 korona, ebből a segély-alap 25.190 korona. Kiküldték a szavazatszedő-bizottságot Csiklay Lajos elnöke alatt Pelikán Kriszta és Schankó Károlyt. A 60 választmányi tagot és 8 számvizsgálót csekély szavazatkülönbséggel választották meg.

(A budapesti VIII-IX. kerületi izraelita nőegyesület) tegnap tartotta dr. Bacher Lipótné elnöke által közgyűlését. A lefolyt évben 460 szegénynek 3008 korona segélyt adtak és 150 szegény gyermeket vallaskülönbség nélkül 875 korona áru lábbalval láttak el. A tized évi költségeket 2450 koronával irányozták elő, amibe azonban ninosen beolgovala az egyesület által újabb létesített népkönyvba költés, ebben a népkönyvban a IX. kerületi szegény gyermekek kapnak teli ellátást. Az egyhangú választás eredménye a következő: elnök: dr. Bacher Lipótné; alelnök: Szabolcs Miksné és Hódosi Béláné, pénztáros: Ehrlich Manó; titkár: Boskovits.

VIDÉK

(Az újvidéki állandó hid.) Újvidékről táviratolozza tudósítónk: Szalay polgármester érkekezletet hívott össze a Pétervárad és Újvidék között létesítendő állandó hid építése tárgyában. Az érkekezletet Szalay polgármester nyitotta meg. Utalt az állandó hid fontosságára gazdasági szempontból, meri Újvidék városának nagy érdekében áll a Szerémséggel állandó összeköttetésben lenni. A hidépítéssel egyidejűleg a pétervárad város is lebontandó volna. Ezenkívül szükségesnek tartja a vízvezetékek mielőbbi való létesítését. Azt hiszi, hogy a hid építése külön akadályokba annál kevésbé ütközik, mert a főispán bírá a kormány jóakarát. Ezután dr. Kohn Károly szóla fel, kijelentvén, hogy a vízvezetékét egészségügyi szempontból fontosabbnak tartja. Hozzászóltak a tárgyhoz Nemes és Adamovics István, akik a hid építésének adnak az elsősegét, mert ez van elsősorban hivatali vírázóvá tenni a város fejlődését. Több bizottsági tag utal arra a helyre-á lapotra, hogy öt hónapig Újvidék el van zárva teljesen a Szerémségtől, pedig a Szerémség adja a keresztet Újvidéknek és nem Bácsmegey. A szigorú telet hid hiányában az idén érozútk legjobban. Az érkekezlet az ügy tanulmányozására nyomban bizottságot küldött ki, mely záros határidő alatt tartozik előterjeszteni véleményét.

(Máramarosvármegye) közgazdasági bizottsága a hó 22-én fontos ülést tartott báró Koszner Ervin főispán elnöke alatt. Az ülésen résztvett Kary József, a hegyvidéki kirendeltség főnöke is, aki részletes előterjesztést tett a Máramarosban megindított munkálatok eddigi eredményéről. Hitelesítőkezlet eddigre már 34 munkálkodik Máramarosban, ebből tíz alakult a múlt évben. Fogyasztási áruaktárat 13 helyen fognak felállítani s a korábbi megállapodás szerint a lakosság igazságosságát az ottani rakfárak-

ból fogja fedezni. Técsón 30% árleengedéssel velmágot osztottak ki. Több más községben 50% árleengedéssel. Tomcsányi Gusztáv erdőigazgató a borküti havasokon már élebejellette a bárcarendszert és ily módozat mellett rövid idő múlva más havasokon is lehetne a gazdaközönség szarvasmarháit. A közgazdasági bizottság megnugvással fogadta a kirendeltség főnökének előterjesztését, mely szerint legközelebb Máramarosvármegyéből fognak vásároltati a kiosztásra szánt szarvasmarhák, kétezer juh pedig készpénzzel való vásárlás mellett 30% árleengedéssel fognak kiosztani. Ezenelül jóátjauj sertekekkel akarják a lengyel sertekeket kiküszöbözni.

(Szepez-Olaszi) rendezett tanácsu városban megtartott tisztújítást alkalmával egyhangúlag megválasztották polgármesterre Förster Gusztávot. tanácsnokokká Szó Kornéit, pénztárnokokká Polyák Antalt, ellenőrre Neupauer Albertet. Az árvaügyek vezetésével Hunfalvy János jegyzőt bízták meg.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Korn Artur sajtópöre a Kurian. A múlt év végén a szegedi esküdtörök elé került Korn Artur, a hírbet gazdalmán író. Ez alkalommal *Igazság* című költeménye miatt került vád alá. A vers megírására az előző sajtópörében kézbesített vádirat inspirálta. Költeményében többek között így szól:

Amikor zendülés volt itt az országban, a németek szívesen ontották vérüket a magyarokért, hogy megóvják őket az elnyomatástól. Most, hogy szabad az ország, ninosen számunkra terített asztalt. Azt akarják, hogy dobjuk el apai örökségünket, s mondjuk, hogy Tutubutumó származunk. Hát igazság az, ha az ember a tulajdonát akarja megvédeni? Ha igen, akkor izzatok, féljenek el bár száz esztendőre. Mert nemet vagyok és az akarok maradni. Aki nem német, az hitvány.

Ilyen és hasonló kirohanásokat szedelt német nyelven rgmusokba Korn Artur, s amikor a szegedi esküdtörök kérdőre vonta, azt mondta, hogy nem akart izgatni. Egyébként a Délvidék közönségét nem is lehet izgatni, mert az nem érti meg az ő magasröptű költői műveit. Meghunyáskodását azonban legjobban jellemzi, hogy a tárgyalás során egy levelet akart csato ni az aktákhoz, melyet édesatyja, aki a szabadságharc után emigrált, Kossuth Lajostól, az akkori kormányzótól kapott. A kormányzó e levélben a legelismerőbb szavakkal dicséri az öreg Korn hősiességét, s századosi rangra emelte őt. A bíróság azonban ugye levél felolvasását, mint a telajánlott erkölcsi tanuk kiballgatását mellőzte, s az esküdtörök marasztaló verdiktje alapján Korn Arturt *átalónapi állampogárdára* és 200 korona pénzbüntetésre ítélte.

Az ítélet ellen Korn semmisségi panaszszal élt melyet ma tárgyal a kir. Kuria I. büntető tanácsa Tarnai János bíró előadása mellett. Tassy Pál koronauyász a telhozott alaptalan semmisségi panaszok elutasítását kérte, s a Kuria a koronauyász indítványához képest a panaszokat részben vissza, részben elutasította.

§§ A jogvédő egyesület az igazságügyminiszterhez. A jogvédő egyesület, amely a maga hatáskörében megteheti eddig is minden tőle telhető az ingyenes jogvédelem eszméjének terjesztése érdekében, egy felterjesztéssel fordult az igazságügyminiszterhez. Abban köszönetet mond a miniszternek, amiért a polgári perrendtartás tervezetében kibővíti az ingyenes jogvédelem határait és ugyane cél érdekében két javaslatot terjeszt elő.

Az első a perrendtartás keretében megvalósítható és abban áll, hogy a bünvádi perrendtartás ügyeizi megbízottjának mintájára minden járásbíróval mellett segélyvédő ügyvéd alkalmazassék. Ez a segélyvédő az igazságügyminiszter nevezné ki és feladata volna a segélyügyi bizonyítványt nyújtóhoz fordulók jogi tanácsot ellátni, peres és perenkívüli ügyekben képviselni. Az állam részéről némi csekély díjalánlyban részesülne, viszont a bíróságok részéről az ügygondnokot kinevezésekkel jutalmaztatnék. A második javaslat már sokkal inkább az ügyvédi szervezeti törvény keretében tartozik, de az egyesület azt már most a miniszter figyelmébe ajánlja. Ez a javaslat abban áll: vételessék tel az alkotandó törvénybe, hogy minden ügyvédi kamara székhelyén a kamarai helyiségben, s minden oly helyen, ahol legalább 20-30 ügyvéd van, a bíróság által rendelkezésre adandó helyiségben az ingyenes jogvédelem céljára szolgáló iroda tartandó fenn, melyben az ily helyeken lakó ügyvédek sorrend szerint napbiztos teendőket végezhetnek és a jogvédelem, tanácsadás stb. céljából a vagyontalanok rendelkezésére álljanak. E kötelesség elmulasztása feyelmi vétségnek volna kimondandó.

§§ Palizszo. Rómából táviratolozzák: A semmitőszék helyét adott Palizszo felebbezésnek s a bolognai esküdtörök ítéletét, amely harmincesztendi börtönbüntetéssel sújtotta Palizszo, megsemmisítette. A semmitőszék döntését a közönség egy része bravo-kiáltásokkal fogadta. A jelenvolt szözlialak tünéstét kíséreltek meg, gyalázván a bolognai bíróságot. Palizszo a kórházban értesült a hírről és könnyekben tört ki. Palermóban nagy örömmüjoggással fogadták a semmitőszék döntését.

§§ Lehet-e ügyvédjelölt védő? A Kuria konkrét esetből kifolyólag érdekes határozatot hozott. A Kuria II. büntetőtanácsa Sebestyén Mihály elnöke és Tóth Gerő referárájában minap egy halláléttel végződött rablójelkossági per semmisségi panaszát tárgyalta; az előadó bíró a lefolyt esküdtörök tárgyalás ismertetésekor elmondta, hogy az egyik vádlottat a kirendelt védő helyett annak segédeje, egy ügyvédjelölt képviselte.

Dr. Nagy Dezső a Kuria által kirendelt védő, okot keresvén az ítélet megsemmisítésére, hivatkozott a Bpr. 59. §-ára és az ítéletnek hivatalból való megsemmisítését kérte. A jelzett §. ugyanis így szól:

A kirendelt védő a védelem elől csak iantos okból kért felmentést. E kérelem ítélet az határoz, aki a védőt kirendelte.

Dr. Baumgarten Lázló koronauyász-helyettes, a vádhatóság képviselője, a védő ügyvéddel szemben hosszasan fejtegette teljesen eütt álláspontját. Hivatkozott az ügyvédi rendtartásra, mely kifejezetten meghatározza, hogy az ügyvédet kellően meghatalmazott s a kamaránál bejelentett jelöltje mindenütt helyettesítheti.

A Kuria hosszas tanácskozás után dr. Nagy Dezső védő álláspontját tette magáévé s az esküdtörök ítéletét megsemmisítette, mivel a vádlott nem részesült a jogszervi védelemben. Indokolásában azt mondja a Kuria, hogy a lőtárgyaláson a Bpr. 420. szakaszban felsorolt egyének jelen nem voltak s így a 384. §. 6. pontja alapján, mely kifejezetten kimondja, hogy a védő jelenléte a törvény mellőzhetetlennek tartja azokban az esetekben, melyekben a védelem kötelező, — hivatalból kellett megsemmisíteni az eljárást, mintán a kirendelt védőt az 59. §. alapján csak a törvényszék elnöke helyettesítheti mással, ha az a tárgyaláson meg nem jelenik, vagy annak befejezte előtt távozik.

§§ A soproni bank. Sopronból táviratolozzák: Václav Imre győri főügyész-helyettes, mint a vádhatóság képviselője harmadiklérás vádbeszédet mondott. Bebatón ismertetve Schaderer szerepét, a bankban folytatott üzemekeket és az üzletvezetés megosztva végző s így megosztott felelősséggel tartozó orgánumok működését. Beszédé végén vádat emelt

1. Prohaska Artur főkönyvelő ellen a család bukás büntetésében való tettség s Wrochowski által elkövelett sikkasztások bünperében való bünrészesség miatt.

2. Wrochowski Gyula pénztáros ellen család bukás büntetésében tettség, 106 rendbeli sikkasztás és 5 rendbeli család büntetésében tettség miatt.

3. Braunshier Gyula levelező ellen két rendbeli magánokiratamisítás büntetésében tettség és 11 rendbeli sikkasztás büntetésében bünrészesség miatt.

4. Friedrich Agost alelnök, Thiering Nándor, Zettl Gusztáv, Schneider Márton, Mehle József, Kanja József és Gebhardt József igazgatósági tagok, valamint Felki József, Kretszina Sándor és Prückner Ignác felügyelő ellen vétkes bukás vétségé miatt. A büntetés lékszámbánál figyelembe veendőnek kéri I. Wrochowski és Prohaskánál a nagy erkölcsi és anyagi kárt, súlyosbítónak a szolgálati hüség megszegését és a bünhalmazatot, 2. Braunshiernál súlyosbítónak a bünhalmazatot, enyhítőknek az előtte lebegett rossz példát, 8. az igazgatóság tagjainal a működési kör, amely szerint Friedrich alelnök volt az, kit fokozottabban terhel a felelősség az ügyvitel ellenőrzése tekintetében; Mehle és Kanja szigorú beszámítás alá esnek, mert mindkettő évtizedek óta működött a banknál, a kár jóvátételére való igyekezet, mely Kanjánál teljesen hiányzott, Zettlnél a legnagyobb mértékben nyilatkozott meg, 4. a felügyelő-bizottságnál a működés rövid tartamát kéri figyelembe venni.

Dr. Winkler Adolt tömeggondnok kijelentette, hogy a vádlottak megbüntetését nem kívánja s vagyoni jogi igényeket sem támaszt, mert a csodótörök az igazgatósági tagokkal és felügyelőkkel egyezséget kötött. Az egyezség peraktualitása céljából kéri a bünygi zárlat feloldását az ítéletben kimondani. Utána dr. Tóth István védte Prohaskát, dr. Meisner Ernő pedig Wrochowskyt. Mindkettőnek álláspontja az, hogy Schaderer, ha életben marad is, csak a vétkes bukás vétségében segédként volna vád alá belyezhető, ennél súlyosabb beszámítás alá pedig a vádlottak nem eshetnek. A sikkasztásért sem volna büntethető, mert ezt ha el is követné, csak a bank bizalmával étele vissza, mely esetben ellenük csak magánvád alapján lehetne eljárni, ez pedig hiányzik. A legrosszabb esetben is egy sikkasztási esetnek kell mind a százható nyilvánítni. Wrochowski utónal a családi esetekből hiányzik a ravasz fondorlat. Utónak dr. Schwarz Sándor mondott védőbeszédet Braunshier Gyula mellett, teljes felmentést kért.

§§ Rubino pöre. Brüsszelből jelentik, hogy a brabanti esküdtörök hétfőn kezdi meg Rubino anarkista pörének tárgyalását. Rubino tudvalólag a múlt év november 15-én merényletet kísérelt meg II. Lipót belga király ellen. Amikor a király a Szent Gudula-templomból távozott, ahol gyászmeze volt a néhány nappal előbb elhunyt Mária Henrietta belga királynőért, Rubino rálőtt a király kíséretére. A golyó összeeszt a egyik udvari hintó ablakát, amelyben Oultremont, a belga király főudvarmestere ült. A merénylőt a rendőrség alig tudta megmenteni a tömeg dühe elől, amely meg akarta gyilkolni. Megállapították, hogy Rubino hónapokon át a londoni nemzetközi

rendőrség kémje volt s abból a pénzből élt, amelyivel a rendőrfőnök titkos ügynöke ellátta. Amellett Rubino bizonyos készséggel beszélt állítólagos anarkista összekötéseiről s vallomásai alapján le is tartóztatták két belga anarkistát, Chapelert és Mesdagot, akik a Belgiumban megtartott anarkistagyűlések szokatlan szónoklói. Csakhamar fölmerült a gyanu, hogy Rubino tulajdonképpen nem is volt anarkista, hanem a nemzetközi rendőrségnél akart szolgálatot tenni tetteit mérőnyelével, mert azt remélte, hogy sikerül megszöknie s azután följelentheti a belga anarkistákat. A német szocialista újságok nyíltan hirdették, hogy az említett rendőrség béréltjei már több ízben tettek hasonló szolgálatot. Rubino két híres brabanti ügyvédet választott védőül, de ezek visszautasították a megbízást, mert az aktákból állítólag az a meggyőződést szerezték, hogy Rubino nem anarkista, hanem még aljasabb okokból követte el merényletét. Néhány nappal később azonban mégis elfogadák Rubino védelmére, bír-szerint azért, mert az államügyész újabb bizonyítékokat szerzett Londonban, amelyek egész más színen tüntetik fel a dolgot. Azonkívül Rubino hosszú levelet írt ügyvédjeinek s abban kifejtette, hogy ha igaz is, hogy a nemzetközi rendőrség szolgálatában állott, azért sohasem árulta el anarkista társait és azok terveit. Az államügyész királygyilkosság kísérletével vádolja Rubinot s ha ebben bűnösnek mondja ki az esküdtek verdiktje életfogytiglan tartó kényszermunkára fogják ítélni. Mint kisegítő kérdést azonban az esküdtek elé fogják terjeszteni a gyilkosság kísérletének vádját is. Ha a tárgyaláson kiderül, hogy Rubino nem akarta a belga királyt meggyilkolni, hanem csak agent provocateur volt a londoni nemzetközi rendőrségnek, ugy a gyilkosság kísérletében jogilag bűnösnek mondani s ebben az esetben büntetése körülbelül hat hónapi börtön lesz.

A nyitrai nemzetiségi bűnpör.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Nyitra, január 29.

Ma a védelem tanult hallgatta ki a törvényszék. A vádlottnak mindjárt az első tanuját hazugságnak fogta a bíróság. Letagadott egy olyan ténny, mely hivatalos bírósági okmányokkal volt igazolva. A tárgyalást félbe is kellett szakítani, mert az egyik vádlott Markovics Gyula vágójárási orvos, aki szivbajos birtelen rosszul lett. Ígrott jelenetekben nem volt hiány.

Mazoly Antal elnök, kir. táblai bíró megnyitván a főtárgyalást, az ügyész kérdésére Belovics lubinai közjegyző kijelenté, hogy Pollák Gusztáv, Kellermann Samu és Pollák Samu tanuk, akik hallották a vádlottak botlaltu beszédét, azért nem mentek vallomást tenni mert meg vannak féltve. Aggódna a maguk és családjuk életéért. Elnök erre beszélt a tanukat s ezek be is vallják, hogy élelemből nem tettek minderről vallomást, amiről tudnak. Kijelenték, hogy ők néhány nappal az ígrott beszéd után fölkeresték a közjegyzőt és elmondták neki, mit beszéltek Markovics és társai. Úgyanezt mondták jegyzőkönyvbe a vizsgálóbíró előtt is. A védő ellenzete a tanuk tolytatolagos kihallgatását, a törvényszék azonban nem vette figyelembe a tiltakozást.

Igen terhelő tanu volt Szilvay Béla őturai jegyző is, akinek vallomása szerint a nemzetiségi mozgalom erősen terjedőben van a községben és vidéken, mióta az utolsó választások lejártak. Ad-behajtások akárhányan követelnek tőle tót adókönnyvet. A tót nemzetiségi párt vezetői a kerületben: Markovicsék és Csulik ágostai evangélikus esperes, bankot is alapítottak Oturán, amelyivel hata mukba kerítették a vidék lakosságának jórésztét. Jelmezzi a hangulatot, hogy még a magyarul beszélő hűlgyeket is lépten-nyomon inzultálják. (Mozgás a hallgatóság padsoraiban.) A Tüzoltó-Egyület 6 alapította meg. Alig egy héttel később Való Nep. János képviselőtestületi tag már tót vezényleti nyelvet követelt. A nép a Ludove Novinyt, Povarszke Novinyt, Národne Novinyt és hasonló hirdett panaszlapokat olvassa. A Hej Slováci énekei. Idegenek közül Markovicsék járnak a községbe sürűben. Tiszta lelkiismerettel állítják, hogy minden bajnak eredendő oka Markovicsék és Csulik lelkész igazgatásaiban, valamint a szövetkezetben rejlik, amely meleggya a panszlavizmusnak. Csulik Lajos lelkész: Mondja meg a tanu, miért alakult az őturai népbank? Tanu: Azt a főtisztelendő esperes is jobban tudja, mint én. (Nagy derűtlenség.) Markovics Rezső vádlott figyelmezteti a tanut, hogy a Csulikközön megtartott programbeszéd után gratulált neki. Tanu: Ez nem igaz. Én nem önnök, hanem az öcsésének gratuláltam, aki ott igazán mérsékelt beszédet mondott. Az ügyész: Igen, mert akkor Markovicsék a politikai hatóság ellenőzése mellett beszélt. (Derűtlenség.) A törvényszék a tanut megbíttelte.

A védelem első tanuja Valencsik János szövetkezői kezelő. Tagadja, hogy őt ebben az ügyben már kihallgatták volna. Az ügyész a törvényszék asztalára teszi erre a vizsgálóati jegyzőkönyvet, amelyet a tanu sajátkezűleg írt alá. Még 6 korona tanudjait is felszámított. Tanu még ezzel szemben is tagad. Később még vakmerőbb lesz s az összes terhelő tanuaknak, akik szemébe mondják, mit mondott a vádlott, követ-

kezetenesén vágja oda: Ez nem igaz. Az ügyész kereszt-kérdései közben elentmondásokba keveredik s elismeri, hogy a szövetkezet, mely tót nemzetiségi kezében van, csak akkor alkalmazták, mikor kortesszolgálatnak eleget tett, a választás után. A védő közbeszól s a tanuhoz kérdéseket akar intézni. Az ügyész kikéri magának, hogy a védő őt törvényes jogaiban zavarja. A védelemnek — ugymond — ez a rendszere. Mihelyt észreveszi, hogy valamely tanuja zavarba jön, mindjárt mátra akarja terelni a figyelmet. Az ügyész további kérdéseire beisméri a tanu, hogy csak hirhiedt panszolgát újságokat olvas. — A törvényszék a tanut nem hitelteli meg. Védő felnyomódással él s ezt hosszan indokolja. Ügyész: Ez a védelem obstrukciója. Védő visszautasítja a kifejezést. Elnök: Oszintén megvallva, én is maideim igazat adok a kir. ügyész urnak, mert amit a védelem tesz, az már kissé sok.

Roth Agoston morva-hiszki római katolikus plébános valja, hogy Markovics Rezső magyar és tót adókönnyeket s magyar és tót bírósági végzéseket követelt. Elnök: Tanuk vallják, hogy csak töt nevei hivatalos iratokot követelt. Ezt a vád tanu szemébe is mondák, amire ez értelemben módosítja vallomását. Megbítteltük.

Jakubczy Ernő bohunici római katolikus plébános még mint botlaltu lelkész szócsozásokból s kiváncsiságból hallgatta meg a nemzetiségi jeölt. Jól hallotta, hogy töt anyukönyveket és hivatalos kiadványokat követelt. Elnök: Enekelt a beszéd után a nép? Tanu: Igen. Elnök: A magyar Szózatot? (Derűtlenség.) Tanu: Nem, a Hej Slováci. Ügyész: Milyen érzelmű Botlaltu lakossága? Tanu: A töt nemzetiségi eszme hívei. Ügyész: Ön is? Tanu: Én nem. Markovics Gyula vádlott: Képesnek tartja-e a tanu őt, hogy a magyar nemzet ellen igazságon? Tanu: Nem tettei őt róla. Ügyész: Arról sem, aki a Povarszka Novinynek állandó cikkirója? Tanu: Arról igen. (Derűtlenség.) Ügyész: No hát, Markovics Gyula állandó cikkirója a nevezett lapnak. Védő (izgatottan): Az ügyész inektivákkal illeti őt és a vádlottakat s a törvényszéktől alig tudja kicsikarni, hogy tiltakozhassék ez eljárás ellen. Ez megnehezíti, sőt lehetetlenné teszi a védelmet. Az ügyész nem teljesíti a kötelességét, mert csak vádol s a védelmet megnehezíti. Elnök figyelmezteti a védőt, hogy a kir. ügyész iránt, aki egészen korrekt módon jár el tisztelettel viselkedék. Ügyész: Sehöl a védelem s a vádlottak annyit szabadságot nem élveznek, mint a jelen pörben, ahol a törvényszék túrelmét obstrukcióval hálálják meg. Tiltakozik az ellen hogy a védelem ilyen eszközököz nyul s a közvédat terrorizálni igyekszik.

Lorszky Károly botlaltu evangélikus lelkész jól emlékszik, hogy a nemzetiségi jeölt magyar és töt adókönnyeket követelt, nemcsak töt nyelvet. Elnök: A vizsgálóbíró edít azt állította, hogy nem emlékszik a beszédre. Tanu: Egyéni meggyőződése, hogy a beszéd nem volt igazán a magyarság ellen. Elnök: A vizsgálóat jegyzőkönyv tanúsága szerint ezt első kihallgatásakor másképp adta elő. Ügyész: Önnök barátai és elvtársai a vádlottak, ugy-e? Tanu: Nem tagadom. Ügyész: Ön a választás előtt a szélszékéről prédikált a jelölt mellett, összetartásra szólítva őt a tótokat. Tanu: Igaz, de ez nem kereskedés volt, hanem megengedett lelkési hasonlat. Ügyész: Predikált a választás után is és megbélyegzett nyilvánosan egy hívet, aki a szabad-élvü jelöltre szavazott. Tanu halgat. Ügyész: Mivel kezdte Markovics Gyula a beszédét? Tanu: Hogy ők nem azért öittek, hogy igazságan. Elnök: Furcsa. Ezt sem a tanuk, sem maga a vádlott nem állítja, hogy mondta volna! (Mozgás a hallgatóság padjain.) Tanu halgat. A vád tanuival való szembesítéskor tanu bevallja, hogy a jelölt csak tötnevelü hivatalos iratokot követelt. Ügyész elenzi a tanu meghiteltetését, mert nyilvánvalóan valótlanságokat mond. Védő lehaborítónak találja, hogy a kir. ügyész egy lelkészről azt állítja, hogy valótlanságot mondott volna. Elnök: Ezt a kifejezést a kir. ügyész perrendszertlen mindig használhatta. Markovics Gyula (izgatottan): Ha én tanu volnék s nem engednék esküre, tőbe lőném magamat. (Nagy mozgás a hallgatóság sorában.) A törvényszék elrendeii a tanu megeskütését s egyszersmind elnök rendretesítia Markovics Gyulát, hogy ilyen férfatlan nyilatkozattal terrorizálni akarta a törvény-székét. Vádlott bocsánatot kér.

TÁVIRATOK

Stockholm, január 29. A király állapota semmiképpen sem nyugtalanító. A régensség kinevezését a pihenés mlő szükségére indokolja. A külföldön elterjedt nyugtalanító hírek teljesen alaptalanok. Eugen herceg állapota igen kielégítő.

Bécs, január 29. A szabómesterek legnagyobb része, midőn a segédek munkába akartak állani, megtagadta a tegnapi egyezkedő értekezletnek megadott engedményeket, minél fogva 95% tovább sztrájkol.

Bécs, január 29. A floridsdorfi községi képviselői mai választásánál a második választókerületből a keresztény-szocialista jelöltet választották meg.

Az angol pénzügyminiszter beszéde.

London, január 29. Ritchie pénzügyminiszter tegnap este a kistély-palotában beszédet mondott, amelyben egyebek között azt hangoztatta, hogy le kell mondani minden reményről, hogy a jövő költségvetési érvben nagy vámmérséklés fog beállni. Nem

kételkedik benne, hogy a Dél-Afrikában szükséges leszámolás után az adósságok nagyobb összegre fognak rugni, mint valaha hitték. Angliának azonban vállalkozását be kell fejeznie, akármennyibe kerül is. Azt hiszi azonban, hogy lehetséges lesz a vámkotat kissé mérsékelni. A haditengerészet harcászását mindenáron főnn kell tartani.

Elnökválasztás a birodalomgyűlésen.

Berlin, január 29. A birodalomgyűlésen ma volt az elnökválasztás. Leadtak összesen 285 szavazólapot és pedig 195-öt Ballestern grófra, 89-et őrösen és egyet Ahlwardtra. Stolberg gróf alelnök jelentette, hogy megkérdezi a távollevő Ballestern gróft, hogy elfogadjá-e a választást és az eredményről majd értesíti a házat.

A francia költségvetési vita.

Páris, január 29. A képviselőház tolytatta a költségvetés tárgyalását. Soron volt a külügyi költségvetés. Destournelles azt kívánja, hogy vegyenek fel egy tételt a költségvetésbe Franciaország hozzájárulása címén a hágai választóti bíróság teintartásához és kéri a minisztert jelentse ki, hogy meg fogjartenni a szükséges intézkedéseket e bíróság erősbitésére. Delcassé külügyminiszter azt válaszolja, hogy a francia kormány is óhajta bámi következzék is, betartani a legutóbb Hágában elfoglalt kötelezettségeket. A jövőben új tételt fog a hágai bíróság címen a költségvetésbe felvenni. (Tetszés.)

Sembat a vatikáni nagykövetség eltörlését indítványozza. Delcassé külügyminiszter nemcsak a nagykövetség eltörlését emlezi, hanem azt is, hogy követség akaitssék át. Az ilyen intézkedés nem csökkentené a Vatikán tekintélyét, de Franciaországot sem nagyobítottá. A mi követségünk azonban, hogy mindenben figyelemmel legyünk Franciaország nagyságára. (Tetszés.) Sembat indítványát 825 szavazattal 215 ellenében elvetették. Trouin indítványozza, hogy a kormány tegyen közzé sárgakönyvet a Vatikánhoz való viszony és a kongregációkra vonatkozó tárgyalások tekintetében. Delcassé külügyminiszter azt válaszolja, hogy nem lát nehézséget abban, hogy az óminisztériumból származó okmányokat közzétegye. De a diplomáciai szokások képest a Vatikán választai csak a szentszék hozzájárulásával fogja közzétenni. Trouin indítványát 331 szavazattal 6 ellenében elfogadták. Dejeante a keleti és a szélszékleti kongregációk szubvenciójának megszüntetését indítványozza. Delcassé külügyminiszter elenzi ezt és azt mondja, hogy Franciaország protektorátusa a Keleten lakó keresztények te ott mindinkább terjed és minden általános jelege mellett esősorban a franciák otalmát óeozza. Sembat indítványozza, hogy a missziók szubvencióit a Keleten felállítandó világi intézetek alapítására ordítsák. Sajnálja, hogy a Keleten a rancák oktatása jesszuitákra van bízva. Hitérték Kínában a háboru ügynöket. Dubief előadó kijelenti, hogy ő is világiastani szeretné a Keleten az összes intézeteket, a kongregációk működése Franciaország beloyására veszes, különösen Kínában, ahol a szecsuani zavarok bebizonytották, hogy a hitérték keltették fel a kínai lakosság haragját. Az előadó így végzi: Le kell mondani oly protektorátusról, amely csak veszedelmé hoz reánk. (Lárma.) Denis Cochin sajnálja, hogy Franciaország protektorátusát Szíriában esorbíta az orosz beolyás. Figyelmeztet a Franciaország latin protektorátusa ellen irányuló orthodox propagandára és éberségre inti a minisztert. Thivier indítványozza, hogy a kongregációk összes szubvencióit világi célokra fordítsák. Delcassé kijelenti, hogy Oroszország magatartása lojális. Nem igyekszik érdeket szövetségesének Franciaországnak rovására érvényesíteni. (Tetszés.) A miniszter elenzi Thivier indítványát és azt mondja, hogy tizenhét millióra volna szükség és azonkívül sok időre, hogy a Keleten mindenütt iskolákat és kórházakat állítsanak fel. Thivier indítványát 304 szavazattal 224 ellenében elvetették és ellogadták 240 szavazattal 88 ellenében Michelnek Delcassé által támogatott indítványát, mely felhívja a kormányt, hogy a keleti intézetek célaira szánt hiteleknek mindnaggyobb részét fordítsa a világi iskolákra és a világi tanítóknak nyújtson oly lételeteleket, amilyenekkel a kongregacionisták bírnak. Ezután a külügyminisztérium összes tejezeteit elfogadták és az ülést berekesztették.

A marokkói lázadás.

Madrid, január 29. Mint az Imparcial tangeri levelezője jelenti, a pretendens vereséget szenvedett és ismeretlen irányban sietve elmenekült. Kaid Omar erődöket állít fel Melilla stratégiaiilag fontos pontjain.

A délafrikai főparancsnok.

London, január 29. A Standard jelenti Johannesburgból: Február elséjétől kezdve az összes délafrikai csapatok számára Zambezitől Fokvárosig főparancsnokságot szerveznek és erre az állásra Littleton tábornokot nevezik ki. A főhadiszállás Pretóriában lesz. Erre az intézkedés azért nagyjelentőségű, mert arra vall, hogy a kormány egész Dél-Afrikát egyetlen tartományként akarja igazgatni.

A venezuelai konfliktus.

Washington, január 29. A három hatalmasság képviselői ma újra összejöttek és elhatározták, hogy kormányaiknak táviratilag azt fogják ajánlani, hogy Borenenek a blokád azonnali megszüntetésére vonatkozó utolsó ajánlatát fogadják el, az egyes kérdések

árgyalását pedig az előzetes jegyzőkönyv aláírásáig halaszták el.

London, január 29. Mint a Reuter-ügynökség értesít, tegnap Anglia, Németország és Olaszország kormányai közös választ intéztek Bovenhez ama javaslata tárgyában, hogy mindazok az országok, amelyeknek követeléseik vannak Venezuelával szemben, egyenlő elbánásban részesüljenek a három szövetséges hatalommal. A választ azt mondja, hogy Venezuelának ezt a javaslatát nem lehet elfogadni.

London, január 29. A blokádi megszüntetésének időpontja attól függ, vajjon Venezuela elfogadja-e a hatalmak követeléseit. Ha Bowen ellenjavaslatokat tesz a végből, hogy az összes követelések egyenlő elbánását eszközölje ki, tekintet nélkül a három hatalom előjaira, ez hátráltatni fogja a hajók visszavonását. Azt állítják, hogy a német hajók, tekintettel arra a kedvetlenségre, melyet a maracabói lagúnákba való behatolás kísérlete az Egyesült-Államokban kellett, lemondanak arról, hogy oda behajózzanak.

Parlamentli elismerés Marconinak.

Róma, január 29. A kamarákban az olasz telefon-hálózatról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál *Fascara Giacinto* napirendet indítványoz, melyben köszönetet és elismerést szavaznak *Marconinak*, aki Olaszországnak és Rómának új dicsőséget szerzett. (Tetszés.)

Közzgazdasági táviratok.

Bécs, január 29. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A küllöldi ózsdék lanyha áriolyamai és az enyhe időjárás nem voltak beolyással az itteni piacra. A határidő-tözsde nagyon csöndes volt s az irányzat alig változott.

Buza tavaszra 7.71—7.73, rozs tavaszra 6.92, zab tavaszra 6.33 korona.

A készáru-tözsden minden cikkben szűnetelt a forgalom.

Zárlatkor: Buza tavaszra 7.69—7.70, rozs tavaszra 6.89—6.90, zab tavaszra 6.37—6.38 korona.

New-York, január 29. (Terménytözsde.) (Zárlat.) *Gyapot:* New-Yorkban helyben 9.05 (9.05). Január 8.80 (8.94). Aprilisra 8.81 (8.91). New-Orieansban helyben 8.7/8 (8.7/8). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 8.20 (8.20). Stand white Philadelphianban 8.15 (8.15). Refined in Cases 9.50 (9.50). Credit balances at Oil City 1.50 (1.50). — *Zsír:* Western steam at 10.25 (10.25). Rohe és Brothers 10.45 (10.45). — *Tengeri irányzata szilárd.* — Január 61.— (—). Márciusra 57.— (56.1/2). — Májusra 50.1/2 (50.1/2). — *Buza irányzata szilárd.* — Piros ószi helyben 82.1/2 (81.1/2). Január 81.— (—). Márciusra 83.1/2 (82.1/2). Májusra 81.1/2 (81.1/2). Jul-ra 79.1/2 (78.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 5.1/2 (5.1/2). — Jan-ra 4.10 (4.10). Aprilisra 4.30 (4.30). — *Liszt:* Spring Wheat clears 3.05—3.10 (3.05—3.10). *Cukor:* 2.1/2 (3.1/2). *Olj.* — 29.— (29.10—29.40). — *Réz:* 12.45—12.70 (12.37—12.67). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, január 29. (Terménytözsde.) (Zárlat.) *Buza irányzata szilárd.* — Jan-ra — (—). — Márciusra — (—). — *Tengeri irányzata szilárd.* — Jan-ra 45.1/2 (45.1/2). — *Zsír:* Jan-ra 10.20 (10.15). Máj-ra 9.65 (9.47). *Szalonna short clear.* — 9.49 (9.62). — *Sertéshús:* Májusra 16.70 (16.65). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Kaposvári. A gombát konzerválni kétélle módon lehet: aszalás vagy sósvízben való párolás után. Az aszalást közönségesen úgy végzik, hogy a fonálra fűzött gombát napos helyre vagy a tűzhely közelébe akasztják. Hogy a gombákban esetleg bentlő levegő-petéék elpusztuljanak, tanácsos azokat leforrázni s azután megszáritani. A konzerválás másik módja abban áll, hogy a gombát megtisztogatják, a csipke-gombát meg is hámozzák, azután 5—6 percig sósvízben főzik. Mikor ez megtörtént, üvegekbe rakják s befűtik előre megfűzött és megülepített sósvízzel, be-kötözik s mint a belőttet szokás, gőzben megfőzik.

Hátszegi. A Magyar Zsinagógát Lebovics József baranya-mágoosi rabbi szerkeszti; kívánatra küld mutatványszámot. — **K. M. Sárospatak.** A járási, vagy a községi hatósági orvos megvizsgálja, ha hivatalosan leterjesztik hozzá. — **Mátraballa.** Az orvosgyetem dekanatúsán betekintethető a pályázatok. Nem akadály az említett dolog. — **Társadalom.** Ha nincs veled bizalmas viszonyban, akkor meg szokták kérdezni. — **Róbert. Tata.** Ennek van igazsága. — **V. L.** A kerekdedelményi miniszter 1902. évi 51.172 számú határozata értelmében a törvényhatósági közutakra szállított kavics biztosítása iránt szükséges orvosi megfigyelésével az illetékes járási községbíró is megbízható. Az alispán vagy törvényszerű helyettese mindazon teendőkkel, melyek valamely törvény világos rendelkezése alapján kizárólag a törvényhatóság első tisztviselőjének személyéhez kötve mincse-nek, saját felelősségére, más törvényhatósági tisztvisé-

lőt is megbízhat. — **Régi előfőtő.** Ötlete nem heraldikai képtelenség, sőt — tudunkkal — szerepel is a kérdés megoldása körül felmerült variánsok között. **B. J.** Ha pontosan megírja a kiadóhivatalnak az illető lapok számait, megkaphatja. — **Köszönet-utal.** A Kurucz Feja Dávid volt. — **K. J. Szolnok.** Onképző-köri dolgozatnak való humoros témával nem szolgálhatunk. — **E. A. Budapest.** Ott kell alapvizsgát tennie, ahol az utolsó elővet hallgatta. Az időre vonatkozólag a dékani irodában kap felvilágosítást. — **Osztály-mérnök.** Irjon Singer és Wolfner (Andrássy-ut 10.) könyvkereskedésének, onnét kap alkalmas kézikönyvet. — **Igazgató. Miskolc.** Az Országos Színész-Egyesület révén megszerezhető az előadási jog. — **F. B. Polgári.** Nem állami tisztviselő. — **Rum. I.** Az ugynevezett biliárd-asztalt nevezik tekeasztalnak, az ugynevezett kuglizót tekepályának. 2. A könyvet Singer és Wolfner könyvkereskedése (Andrássy-ut 10.) révén szerezheti meg. — **Bajusz.** Ha bizalmas viszonyban vannak, nincs ok sértődésre. Magyarázza meg a líráját, hiszen nem is rossz a tréfa. — **L. V. Valkán.** Egyaránt tisztességes és egyaránt tiszteletreméltó foglalatosságok. — **Kalmár. I. A.** vasut kiépítésének határideje nem ismeretes. 2. Jókai Mórhoz írt egy verset. — **T. J. III. Joghallgató.** Szíveskedjék panaszát több aláírással beküldeni, s az aláírók lakásait is feltüntetni. Mert ilyajta felszólalásokért a beküldőknek kell helyt állniok.

KÜLÖNFÉLÉK

Kifosztott szívvel...

Kifosztott szívvel, megtörtött
Távoztam tőled, rossz leány,
Oh mennyi bajt, oh mennyi gondot
Árasszoltál te már rém!

Orvul betörtél aimaiba,
Elvetted a nyugalmamat,
Csóbsó szavakkal hivatgáltál
Es most ragad az áradat.

Nem szerottél te soha engem,
Nem fér szivedhez szerelem,
Csak a szemedből sűt verőfény,
Szived rideg és fénytelen.

Most már kerüllek, gonosz angyal,
Ki megtéptél kedélyemet;
S ne adja Isten, hogy elem jer,
Mert megbocsátanék neked.

Bródy Mihály.

† **A színész és szerepe.** Coquelin barátai előtt nemrég érdekes vallomással járult hozzá annak a pszichológiai kérdésnek a felderítéséhez, hogy a folyton megújuló ihletnek-e, vagy a vérébe vált játékbéli készségnek köszönhető-e sikerét? Egy Cyrano előadás közben megkérdezték tőle: miképpen van az, hogy mindig bizonyos a dolgában?

— Ez könnyen megmagyarázható, — felelt a művész. — Főadatombul fűztem ki, hogy a színpadon mindig ugyanaz legyek. Nem vagyok azon a nézetben, hogy a színész ma jól s holnap rosszul lehet diszponálva. Betanulok egy-egy szerepet s emlékező-tehetségem az első órától kezdve egy élő fonográf természetesen mechanizmusává lesz, amelynek egész testem engedelmessékedik. Olyan automata-félevé változom — tette hozzá nevetve — s mondhatom, hogy e színész működésem közben olyan nyugalmat érzek, aminőről sejtelmek sincs. Beszélök, fűzök, megyek s mindekit azt hiszi, hogy teljesen fogva tart a szerepem, holott én aközben valami teljesen közömbös dologra, vagy éppen semmire sem gondolok.

Senki sem akarta ezt elhinni Coquelinnek. Épp az a jelenet következett volna, amikor Cyrano elmondja az ó hosszú tirádáját.

— Ha nem hisztek nekem, — mondta a művész — fogadját ajánlok. Mielőtt most a színré lépnek, adjatok fel nekem egy esomó számot s mialatt én Rostand verseit deklamálom, össze fogom adni a számokat s a jelenésem végén megmondom az eredményt.

— Tartjuk a fogadást — mondta mindegyik. Kíváncsian várták barátait a kulisszák mögött a saját szerű kísérlet kimenetelét. Coquelin ez estén épp oly csodálatosan játszott, mint rendszeren. Miközben a publikum dörgő tapsai közt kilépett a színéről, nyugodtan fordult oda a barátaihoz és ezt mondta:

— 1187 az eredmény. Helyes?
Csakugyan anyvi volt.

† **A kézimunka az idegesség ellen.** Egy angol orvos melegen ajánlja a kézimunkát az ideges bajokban szenvedőknek, hasonlóan Bouchardat eljárásához, ki cukorbetegnek azt tanácsolta, hogy szeméket maguk hordják fel a pincéből, vagy fűjüket maguk végzik. A kézimunka szerinte minden ideges bajban kitűnő eredménnyel jár, sőt sok esetben gyógyító hatású is volt. Így egy művelt nő esetéről emlíkezik

meg, ki súlyos idegességben szenvedett, amely ellen minden gyógykezelés sikertelennek bizonyult. Végül a könyvkötést ajánlotta neki, amely munka igen beható figyelmet és részletekben is a legnagyobb gondosságot követeli. Egy évi könyvkötőmunka után a nő meggyógyult és rendes foglalkozását folytathatta.

† **A pápa szemel.** A pápának a legnagyobb öröme az, ha szerveinek épségéről győződnék meg mások. Néhány nap előtt ebéd alkalmával egy öregebb bibornok valami írást olvasott fel a pápának, egy nevet azonban nem tudott kibetűzni. A pápa erre kivette kezéből az írást, belenézett és kibetűzte rögtön a nevet, pedig nem volt rajta szemüveg, mert ebéd idején nem szokta feltenni.

— Tudod, kedvesem — fordult a hatvanéves bibornokhoz — ha egy ember megöregszik, mindig szemüveggel kell olvasni. Tehát szerezz magadnak egyet; én csak kivételes esetekben használok.

Es ezzel megelégedetten folytatta az evést.

† **Ahol a nők is választók.** Az ausztráliai kormány a küszöbön álló választásokra 1,827,000 választót írt össze. Erdekes, hogy a nők is fel vannak véve ebbe a számba, mert egy új törvény következtében ők is szavazók az ausztráliai kontinensen és ezt a jogukat a moslani választásokon fűggyel legelőszőr gyakorolni. A választók listájának összeállításánál kitént, hogy a nők a nagyvárosokban többségben vannak. Így például Sydneyben 102,424 a férfi-választók és 122,729 a női választók száma. Eppen ilyen az arány Hobart Townban, Adelaideben, sőt Melbourneben 26,000-el vannak többségben a nők. Viktória-kerületben szintén többségben vannak, mert a női választók száma 317,000, míg a férfi-választók csak 307,000-en vannak. Egész Ausztráliában azonban mégis csak többségben vannak a férfiak, miután 978,000 választó van és ezzel szemben csak 854,000 választónő áll.

Apróságok.

— Dél-Afrikából 150 acél-kocsit rendeltek Angliában. Minden egyes kocsi 80,000 fontot bír el.

— Mikor Viktória királynő trónra lépett, Angliában 100,000 dollárt költöttek évente a népnevelésre, most pedig 65,000,000 dollárt költöttek.

— A német hadseregben, a szárazföldi és a tengeri katonaságnál összesen 12,998 katonát ítéltek börtönre az elmúlt évban.

— Az elmúlt éven 183,000 japán nyelven írott biblia volt forgalomban Japánban.

— Bismarcknak, a „vas kancellár”-nak 301 szobra és emlékoszlopa van Európában.

— Anglia legnagyobb nyilvános ingyen-könyvtára Manchesterben van. A kötetek száma 180,000.

— Manitobában a múlt évben 3,459,325 bushel burgonya termett.

— 110 év előtt az orchideának csak 100 fajta volt ismeretes, ma 10,000-nél több fajt ismernek.

— A „British South Afrika”-társulat Rhodesiában 10,000,000 dollárt költ legközelebb vasutakra.

— Egy 16 inches ágyúból egyetlen lövés anynyiba kerül, hogy egy közönséges katona ötévi fizetése kitelnekel belőle.

— Egy nagy oceánjáró gőzös összes csővel együttesen 25 mértődnnyi hosszuk.

— Pennsylvániában 106 független bányatulajdonos van. Ezen bányák évi keményszőntermelése 14,928,606 tonna.

— A ronszó toroklob évente 12,000 halálesetet okoz Párisban.

— Páris városát hét különböző társulat látja el villamossággal.

— 144 kardinális halt meg azóta, amióta XIII. Leo pápa elfoglalta a pápai széket.

— A J. P. Morgan-féle társulat tiszta haszna az elmúlt évben megközelítette az 50 millió dollárt.

— Az E. A.-ban 1575 keresztény ifjúsági szövetekezet van 323,224 taggal és 23 millió dollár értékű ingatlannal.

— Az 1900-iki népszámlálás szerint az E. A. 27 államában az irni és olvasni nem tudó gyermekek száma két százaléknál kevesebb.

— A washingtoni Fehér Házbán 1800. december 25-én üttek meg az első karácsonyt.

— Canadában a munkásegyletekek száma 1100, körülbelül 100,000 taggal.

— Németországban a napilapok száma 1430.

— A Bass-Rook-i világító-torony új villanylámpája, amely 39000 gyertya ény erejű, 18 mértődnnyire elveti fényét.

— A legnagyobb faszobor a világon Tokióban van. Magassága 54 láb s a fején elír 20 ember.

— Déli Rhodesiában az elmúlt év május havában 19500 uncia aranyat bányásztak.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága tegnapi ülésében az 1902. évről szóló zárszámadások vette tárgyalás alá a számlát, valamint az osztalékok megállapította. A mérleg 8,301,886 K. 30 fillér bruttónyereséggel záródik (az előző év 8,287,022 K. 68 fillérével szemben) s az 1,986,425 K. 82 fillért kitevő terhek, leírások és üzleti költségek (1901. évben 1,914,288 K. 12 fillér) levonása után 6,365,460 K. 48 fillér tiszta nyereséget mutat ki, (1901. évben 6,372,734 K. 46 fillér, azaz 21.22 %-ot. A tavalyi 687,601 K. 16 fillér nyereségáthozat levonása után 1902-re 5,677,859 K. 83 fillér tiszta nyereség mutatkozik, (1901-ben 5,602,222 K. 04 fillér.) A tiszta nyereség a részvénytőke 18-93 százalékos kamatoztatásának felel meg, (a múlt évben 18-67%.)

Az igazgatóság a közgyűlésnek indítványozni fogja, hogy úgy mint tavaly, ez idén is, az osztalékok részesényként 140 koronában, azaz 14 százalékban állapítsa meg, továbbá úgy, mint előző években 600,000 koronát a tartalékalap javadalmazására fordítson s a fennmaradó 663,981 K. 63 fillér új számlára vitessék elő. Az indítványozott javadalmazás folytán a tartalékok, a nyugdíjalapot nem számítva, 27,200,000 koronára fognak emelkedni.

A bank közgyűlése február 14-én fog megtartani. Mint az igazgatóság ezen jelentéséből látható, a bank nyeresége tavaly, bár csak 7500 koronával, emelkedett; érdekesebb azonban, hogy az 1902-ik évben uralkodott üzleti pangás dacára a banknak ily kedvező eredményt sikerült elérnie, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy a kamatláb telmes csökkenésének a bank jövedelmeit érzékenyen kellett beápolásolnia, aminek hatása nem is maradt el. Döntő fontossággal bírt ez ezen körülményt ellensúlyozta azonban két tényező: egyrészt a bank birtokában levő befektetési értékek jelentékeny árfolyam-emelkedése, másrészt a rendes üzleti jövedelmek, különösen a jelzálog-üzlet és az összes fiókok és betéti társaságok nyereségének szaporodása. Mondhatni, hogy az összeredmény azt a benyomást kelti, hogy az általános üzleti depresszió szűnőben van.

A mérlegben csak kisebb fináno-üzleti nyereségek vannak elszámolva; így a Bihar megyei Lakarék-pénztár részvényeinek eladásából, a 4% bécsi városi kölcsönkötvények eladására alakult szindikátusban s a 4 1/2 %-os bosnyák országos vasúti kölcsön szindikátusban való részesedésből eredő nyereségek, míg a nagy magyar konverzióban való részesedésből származó nyereség, valamint a Rimamurányi vasúti-társasággal korábban eszéközölt tranzakciókból eredő haszon a jövő üzletlétnek tartott fenn.

A Budapest III. kerületi Takarékpénztár igazgatósága legutóbb tartott ülésén az 1902. december 31-ikével lezárt és 9 hónapra terjedő üzletét mérlegét a következőkben állapította meg. Vagyoni: Pénztárszáma 19,324,67 K. Más intézeteknél elhelyezett pénzek 19,832,39 K. Váltószáma 2,233,024,16 K. Jelzáloglag fedezett követelések és különböző adások 242,050,07 K. Ingatlan száma 101,067,81 K. Üzleti berendezés-száma 1500 — K. Összesen 2,623,649,10 K. Teher: Részvénytőke 198,400 — K. Külön tartalékszámja 76,000 — K. Betétkekszámja 1,133,061,51 K. Átmeneti kamatszámja 8401,39 K. Különféle hitellezők 1,193,621,87 K. Nyereség 11,164,83 K. Összesen 2,623,649,10 K. Anyereség-vesztégszáma a következőképpen alakult. Veszteség: Betéti kamatszámja 39881,40 K. Váltó-kamat 29365,64 K. Költségek-száma 12751,76 K. Tiszti fizetések száma 13144,88 K. Illetékek-száma 36947 — K. Betéti kamat-adó 8968,14 K. Egyenleg mint nyereség 27416,61 K. Ebből veszteség régi követelések lebonyolításánál 16249,78 K. Tiszta nyereség 11164,83 K. Összesen 1:6295,90 K. Nyereség: Váltó-kamat-száma 115,349,68 K. Folyószáma-kamat 6784,98 K. Jutalék-száma 1738,02 K. Házberjöveldelmi száma 2478,62 K. Összesen 120,295,90 K. Az így elért 27,416,61 korona 11 fillér nyereség a 9 hónapi időszakra a részvénytőke 13 1/10 %-át teszi, ami az egész évre 17 1/10 %-ot tesz ki. Az intézet közgyűlése február 8-ikán délelőtti 11 órakor lesz, és az igazgatóság felhívja a részvényeseket, hogy részvényeiket 10-10 31-ikéig bezárolg az intézet pénztáránál. (III. Lajos-utca 183.) letéteményezni sziveskedjenek.

A Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár-Részvénytársaság igazgatósága mai ülésében állapította meg a múlt üzleti év mérlegét, mely a következő adatokat tünteti ki: Mérlegszáma. Vagyoni: Késszám 146,678,03 K. Váltótőke 4,266,836,21 K. Értékpapírok különféle sorsjegyek 8236 — K. Előleg értékpapírokra 547,707,81 K. Folyószáma adósk fedezet mellett 325,338,48 K. Berendezés 3000 — K. Más intézetek 233,603,98 K. Különféle adósk 116,811,73 K. Összesen 5,843,231,69 K. Teher: Részvénytőke 2,000,000 — K. Tartalékalap 140,000 — K. Takarékpénztári betétek 3,074,003,19 K. Hitelegyleti biztosítási alap 224,898 — K. Fel nem vett osztalék 490 — K. Tőke-kamat-adó 4569,10 K. Átmeneti kamatok 25,080,03 K. Különféle hitellezők 37,164,80 K. Tiszta nyereség 142,151,57 K. Összesen 5,848,331,69 K. Az igazgatóság a február 17-ikén tartandó közgyűlésnek úgy mint az előző évben, 10 korona (5%) osztalék kiutalását fogja javasolni.

A Üzembírói tárgyalási nyelve. Azokkal a híresztelésekkel szemben, hogy a budapesti üzembírói tárgyalásokat német nyelven tartja, illetékes helyről annak a kijelentésére kértek fel bennünket, hogy ezek a híresztelések a valósággal homlok-egyenest ellenkeznek, mivel a tárgyalások kizárólag magyar nyelven folynak. Erről akarki meggyőződhetik, minthogy a tárgyalások tudvalólag nyilvánosak s különben is azokon rendszerint nagyobb hallgatóság van jelen. Természetesen kivételt képez az az eset, ha magyarul nem tudó tanúkat, mindkét peres fél kívánására azon a nyelven halgatnak meg, amelyet egy vagy tanúk, mint a felek és bírák is értenek, de a tárgyalás ilyenkor is kizárólag magyar nyelven folyik.

A Balgó-Terjányi Kőszénbánya Érszénváltó-igazgatósága ma tartott ülésében megvizsgálta és jóváhagyta a társulat 1902. évről szóló zárszámadását. Az elmúlt év tiszta nyeresége az ennél a társulattal megszokott telmes leírások levonása után, az 1901. évről áthozott 277,902,68 koronával együtt 2,857,753,85 korona s az igazgatóság a február 26-ra egybehivandó közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a kimutatott tiszta nyereségből az értékesítési alap gyarapítására 200,000 koronát a tartalékalap gyarapítására 200,000 koronát juttasson az alapszabály szerinti igazgatósági és hivatalnokai jutálékra 237,955,12 koronát fordítson. A forgalomban levő 61,000 részvény után részvényenként 30 koronát fizessen és 299,768,73 koronát írjon az 1903. év számlájára. Az igazgatóság a társulat két bürgő főhivatalnokát Szekelessz Károly intézőt és Gömöri Béla főkönyvivőt cégvezetőül nevezte ki.

A budapesti Ipari munkaközvetítő intézet végrehajtó-bizottsága 1903. évi január hó 28-án ülést tartott. Az elmúlt év folyamán 88,940 munkakeresőt jelentkezett az intézetnél. A munkaadók azonban csak 47,319 munkást kerestek. Tényleges elhelyezés pedig 34,482 ízben történt. Ez eredmények a munkaadók kereseténél 2775-tel, az elhelyezésnél pedig 3148-al haladja meg az előző évi eredményeket. 83 al 1901-ben az elhelyezett munkások száma 70-2%-kát tette ki a munkaadók által keresett munkások számának, addig a múlt évben már 72-7%-ra emelkedett az elhelyezés. Az eredményeket kifejező számkok eléggé bizonyítják, hogy az intézet méltánylást érdemlő sikerrel végzi a feladatát. Működése minden irányban fejlődést mutat, munkája folyton intenzívebbé válik, s ezzel arányban növekszik a munkások és a munkaadók bizalma is. A kontinens hasonló intézetei közt csak a bécsi és müncheniek elhelyezési haladják meg rendszerint a budapesti intézetét, a m. év december havára pedig már csak a müncheni mutat ki nagyobb közvetítést. A bizottság Radocza János elnök indítványára örömmel vette tudomásul a jelentést s a gondos vezetésről tanuskodó eredményekért egyhangúlag jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Lélay Gusztáv igazgatónak.

Tárgyalás alá került a kereskedelemügyi miniszter leírata, melyben tudatja, hogy a fővárosi munkaközvetítési sikere folytán a vidéki közvetítést is szervezni óhajja. E végből egyelőre 11 kereskedelmi és iparkamara székhelyen munkaközvetítő intézetet kíván létesíteni és a részükre tervezett szervezeti szabályzatot a költségelírányzattal együtt, véleményezés végett lead. A bizottság Gelléri Mór indítványára, élénk eszmecsere után kiellengette, hogy örömmel üdvözli a miniszter ur elhatározását, mert a vidéki közvetítés szervezését a fővárosi közvetítés szükséges kiegészítőjének tekinti. A tervezett intézetek szervezését a bizottság teljesen megfelelőnek és alkalmasnak találta arra, hogy a közvetítés sikerét az egész országra biztosítsa.

A listákvitel emelkedése. A Fiumén át decemberben elhajozott magyar listákvitel mennyisége ötrendes emelkedést mutat fel, úgy hogy most már a múlt év első felének kedvező eredménye ellenére az 1902. egész év végeredménye is kedvezőbb az 1901. évi kivitellel szemben. A múlt év eleje óta az év végeig az összes fiumei listákvitel 108,050 tonna volt (+ 3370 t.); ebből Angolországba 40,075 tonna szállítottat, ami az egész kivitelnél 40%-a s az 1901. évi mennyiséghez képest 1700 t. emelkedést jelent.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelenti: *Sury* Károly kereskedő *Kaposvár*, *Eisen* Izidor ruhakereskedő *Kolozsvár*, *Fleischer* Imre kereskedő *Abauz-Szepes*. **Szesszárak.** A kontingensnyeresség ára *Budapest* 36,50 korona pénzben, 37,50 korona áruban. — *Bécsben* a kontingentálit készáru 39,40 korona pénzben, 39,80 korona áruban.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár-részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák, Magyar ökrök 1027 darab, magyar tehén 537 darab, szerbiai ökrök 885 darab, szerbiai tehén 43 darab, növendékmarha 13 drb, bivaly 112 drb, bika 180 darab, összesen 2747 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökrök 10 darab, tejszertel 129 darab, igás bivaly 20 darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig: vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 64. — K-től 63. — K-ig, kivételesen 70. — K-től 100 kilonként 616 súlyban, középminőségű 56. — K-től 62. — K-ig, silányabb minőségű 48. — K-től 54. — K-ig, Magyar legelőmarha jobb minőségű 60 K-től 58. — K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 44 K-től 48 K-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 66. — K-től 70. — K-ig, kivételesen — K-ig, középminőségű 58 K-től 64. — K-ig, silányabb minőség 48 K-től 54 K-ig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőségű 43 K-től 48. — K-ig, kivételesen 60 K-ig, silányabb minőség 40. — K-től 46. — K-ig, bika jobb minőségű 64 K-től 62. — K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 44. — K-től 52. — K-ig, bivaly 82 K-től 41 K-ig, kivételesen — K-ig, Magyar tehén 42. — K-től 56. — K-ig, kivételesen — K-ig, Tarka tehén 44. — K-től 64. — K-ig, kivételesen — K-ig. Mind 100 kilonként

616 súlyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű — K-től — K-ig, kilogrammonként, kivételesen — koronától — K-ig páronként, középminőségű — K-től — K-ig 100 kilonként — K-t — K-ig páronként, silányabb minőség — K-től — K-ig 100 kilonként, — K-től — K-ig páronként. Hizalmi való ökrök fehér — kg-kint — K-től — K-ig. Fejőstebben keresztelt szines 150 K-től 230 K-ig darabonként, bonyhádi jaj 230 K-től 320 K-ig darabonként, kivételesen — K-től — K-ig, igás bivaly — K-től — K-ig páronként, Vágómarhából a felhajtás 300 darabnál kisebb volt a multheténél s bizonyára az árak emelkedtek volna, a bécsi veszteségára és oly osztrák városokba szállíthatók, amelyeknek vágóhidja — asuti sikkell van összekötve, ezér s árak általában 2, bikáknál 4-6 K.-val hanyatlottak. A fejőstebbenüzlet valóztalan.

Borjavásár. 1903. évi január hó 29-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borjú 217 drb, leölt borjú 4 db, bécsi borjú — db, — db, növendékmarha 15 darab, bárány élő 53 darab, leölt bárány 692 darab, Argyezések. — Belföldi élő borjú 1. rendű 84-94 l-ig, kivételesen 98 l., II. rendű élő borjúkért 74-82 l-ig, I. kilonként, leölt borjú I. r. 99 — l-ig, II. r. — l-től — l-ig, kivét. l. kilonként levonás nélkül. Rugott borjúkért 40-48 l-ig. Növendékmarha — l-től — l-ig, I. r. — l-ig, középminőségű — l-ig, alarendelt — l-ig, I. kilonként. Bárány élő 8-17 k., leölt bárány 7-17 k. kivételesen ár — k-ig páronként. — Dacára a kis felhajtásnak, áremelkedés nem mutatkozott.

Sertésüzlet. (A székesfehérvári sertésüzlet és közvegyőhid intézősége.) Január 29-én. Felhajtás: Zeirsertes, egymint öreg I. rendű 850 kilogrammon felül — darab, II. rendű 280-350 kilogramm — darab, kauló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közép 220-300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — 5 kilogramm — darab. Összesen — darab. Husseretes egymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250-300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Felhajtás összege 453 darab. Előző napi maradvány 94 darab, összesen 547 darab. Eladottat 524 db. Maradvány 23 db. A vásár irányzata élénk. Az árak változtatlanok. — Kővetkezzen az árak jegyzetük: Zeirsertes: Öreg I. r. 350 kgr.-on felül 100-104 fillér, II. rendű 280-350 kilogramm 99-102 fillér, selejtezett 80-88 fillér, silány — fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 100-106 fillér, fiatal közép 220-300 kilogramm 98-104 fillér, fiatal könnyű 220 kilogramm 90-98 fillér, süldő — fillér, malac — fillér. Husseretes: Nehéz 300 kilogrammon felül — fillér, könnyű 140-300 kilogramm — fillér, süldő — fillér, malac 40 kilogramm — fillér. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élőszulban.

Bécsi szarvasmarhavásár. Január 29. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhoztak: 4028 darab borjút, 2508 darab élő sertést, 2417 darab levagott sertést, 241 darab levagott juhót, 1255 darab bárányt.

Eladási árak: Élő borjú — fill., elsőrendű — fillér, legeleje 108-116 fillér, lez borjú 80-92 fillér, elsőrendű — fillér, sertésár 106-112 fillér, fiatal sertés 70-83 fillér, kivételesen — l., levagott nehéz sertés 106-116 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt — fillér, zsirfa hizalt sertés — l., könnyű sertés 110-120 fillér, elsőrendű süldő 90-108 l., élő juh — l., levagott juh 99-104 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként, Bárány 12-28. — korona páronként.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, január 29.

Kedvezőtlen hangulat mellett 18,000 métermáza buza került a forgalomba alig tartott árakon. Rozs iránt csekély volt az érdeklődés. Árpában és tengeriben tartott volt az irányzat. Zabban nem változtak az árak. Eladottat: **Buss. Tiszavidéki:** 500 mm. 81-5 k. 8 K. 52 1/2 l., 100 mm. 82 k. 8 K. 32 1/2 l., 800 mm. 81-5 k. 8 K. 50 l., 200 mm. 81-5 k. 8 K. 45 l., 500 mm. 81 k. 8 K. 45 l., 400 mm. 81 k. 8 K. 40 l., 150 mm. 81 k. 8 K. 45 l., 500 mm. 80-5 k. 8 K. 35 l., 100 mm. 80-5 k. 8 K. 20 l. sárga 400 mm. 80 k. 8 K. 35 l., 200 mm. 80 k. 8 K. 35 l., 800 mm. 80 k. 8 K. 30 l. fevert, 100 mm. 80 k. 8 K. 05 l. sárga, 150 mm. 79-5 k. 8 K. 27 1/2 l., 500 mm. 76 k. 8 K. 05 l. **Fekérmegyei:** 500 mm. 80 k. 8 K. 20 —, 900 mm. 79 k. 8 K. 25 l., 300 mm. 78 k. 8 K. 15 l., 700 mm. 77-5 k. 8 K. 05 l., 900 mm. 77-5 k. 8 K. — l. **Pestmegyei:** 600 mm. 80 k. 8 K. 35 l., 600 mm. 80 k. 8 K. 20 l., 500 mm. 75-5 k. 8 K. 01 l. sárga, 100 mm. 78-5 k. 8 K. 02 1/2 l. **Felsőmagyarországi:** 100 mm. 80 k. 8 K. 05 l. sárga, 100 mm. 78 k. 8 K. — l., sárga, 100 mm. 77 k. 7 K. 95 l., 100 mm. 77 k. 7 K. 90 l. **Bácska:** 100 mm. 78-5 k. 8 K. 15 l. **Raktárú:** 600 mm. 80 k. 8 K. 25 l., 1100 mm. 80 k. 8 K. 25 l., 1100 mm. 78 k. 8 K. 20 l., 450 mm. 77 k. 7 K. 90 l. **Mina három hónapra.** **Rozs:** 200 mm. 6 K. 85 l., 100 mm. 6 K. 85 l. **Árpa:** 600 mm. 6 K. 05 l. **Zab:** 100 mm. 6 K. 50 l., 100 mm. 6 K. 42 1/2 l., 100 mm. 6 K. 35 l., 100 mm. 6 K. 35 l. **Tengeri:** 100 mm. 6 K. 47 1/2 l., 200 mm. 6 K. — l. paritás. **Tegnap dőlután eladottat;**

Ó-Becsei: 8250 mm. 77-2 8 K. 85 L. Kiszáradás mellett.

A közúti hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktőzsde a szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. A minőség bektöltőterenkint és kilogrammonként.

Table with columns for 'Buza', 'Kilós', 'Kilogramm ára', and 'Kilós'. Rows include 'Tiszavíz', 'Fehér', 'Festő', 'Bánási', and 'Bécsi'.

Table with columns for 'Egyéb gabonafajták', 'Kilós', and 'Kilogramm ára'. Rows include 'Rosa', 'Arya', 'Zab', 'Tenyézt', 'Repece', and 'Kékes'.

A határidőszámlát folyamán a következő kötések történtek:

Table listing transactions: 'Áprilisi buza 1903.', 'Áprilisi rozs 1903.', 'Áprilisi zab 1903.', 'Májusi tengeri 1903.', 'Augusztusi repece 1903.'

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table listing closing prices for 'Áprilisi buza 1903.', 'Áprilisi rozs 1903.', 'Áprilisi zab 1903.', 'Májusi tengeri 1903.', 'Repece augusztusra 1903.'

Delután fél 5 óraker zárul:

Table listing closing prices for 'Áprilisi buza 1903.', 'Áprilisi rozs 1903.', 'Áprilisi zab 1903.', 'Májusi tengeri 1903.', 'Augusztusi repece 1903.'

A budapesti értéktőzsde.

A tőzsde mai irányzata ingadozó volt, hol a kereslet, hol a kínálat öltött nagyobb arányokat, vég eredményében azonban a árfolyamok elég jól tartották magukat.

Az előző napi kötések: Osztrák hitelrészvény 705.60-708.25. Magyar Hitelrészvény 751.-765.60. Leszámlitólbank részvény 464.5.-. Jeltzálogbank részvény 507.-508.75. Rimamurányi részvény 498.-601.-. Államvasuti részvény 700.50-703.50. Közüti vaspályá részvény 639.60-644.50 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 99.70-99.85 százelek. Magyar Hiteibank részvény 753.50-754.25. Jeltzálogbank részvény 508.50-510.-. Leszámlitólbank részvény 465.-466.-. Osztrák hitelrészvény 707.50-708.76. Kereskedelmi bank részvény 2810.-2820.-. Erzsébet-gőzmalom részvény 445.-. Salgótarjáni kőszénbánya részvény 660.-. Ganz-tele vasöntőde részvény 1850.-1900.-. Rimamurányi vasmű-részvény 499.50-502.-. Közüti vaspályá részvény 639.-641.50. Városi villamos vasut részvény 329.-330.-. Déli vasut részvény 55.-56.-. Államvasuti részvény 701.-703.50 korona.

4 óraker zárul: Osztrák hitelrészvény 707.50. Magyar hitelrészvény 763.50. Leszámlitólbank részvény 465.50. Rimamurányi vasmű részvény 499.50. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 701.75. Közüti vasut részvény 639.-. Városi villamos vasut-részvény 329.- korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Haremag: lucerna magyar 50.-58.- korona, vörös aprószemű 64.-67.- korona, vörös erdei... korona, vörös bánási... korona, középszemű 69.-72.- korona, nagyszemű 73.-78.- korona, Disznószár: budapesti 71.-71.50 korona, vidéki... korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki... korona, városi 4 darabos 80.-80.50 korona, 3 darabos 62.-62.50 korona, üstölt... korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.25-14.75 korona 120 darabos... korona, 100 darabos 15.25-15.50 korona, 85 darabos 18.50-19.- korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 18.-18.50 korona, 100 darabos 14.-14.25 korona, 85 darabos 18.-18.50 korona. Szilvai: slávoniai 17.50-18.- korona, szerbiai 15.50-16.- korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

A mai előződsé a konverzió kamallábnak bizonytalansága miatt kedvetlen magatartással nyílt meg. A folytonos realizációk hatása alatt az árfolyamok kissé lemereszlődtek, általánosságban azonban az irányzat szilárd jellegét megtartotta.

Bécs, január 29. (Magyar értékek sárlata) 4 2/3-os aranyjáradék 121.20. Lissai és szegedi kölcsön-sorsjegy 161.-. Magyar vasuti kölcsön estében... Magyar kölelt vasuti állami kötvény... Magyar részmitok- és penzártólbank... Rimamurányi vasműrészvény 498.-. Magyar koronajáradék 99.70. 4 2/3-os Magyar földleherm. kötvény 99.65. Magyar hiteibank részvény 751.50. Magyar nyerevény kölcsön sorsjegy 201.75. Kassa-oderberg vasuti részvény 395.-. Magyar keresk. bank 2815. Magyar cukoripar...

Bécs, január 29. (Osztrák értékek sárlata) 4 2/3-os papírjáradék 100.80. 4 2/3-os osztr. aranyjáradék 121.25. 1890-os sorsjegy 156.-. Osztrák hiteibank részvény 437.-. Angol-osztrák bank... Bécsi bankkegyesület 484.50. Osztrák-magyar bank 1580.-. Déli vasut 55.-. Dunagőzhajászi részvény 917.-. Dobányrészvény 350.50. Cseásári és királyi arany 11.33. Német bankváltók 117.12. 4 2/3-os ezüst járadék 100.80. Osztrák koronajáradék 101.55. 1864-ik sorsjegy 249.-. Osztrák hitelintézeti részvény 706.50. Unionbank 558.50. Osztrák Länderbank 413.-. Osztrák-magyar államvasut 701.50. Kibavólgyi vasut 458.50. Alpea bányarészvény 402.-. 20. rank. arany 18.09. Londoni váltóár 239.97 Bécsi Iranyv. Lütt B.-. Bécsi Iranyv. Lütt A.-. Lapot kohó 333.-. Az irányzat nyomott.

Bécs, január 29. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése). A délutáni magánforgalomban a sárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 707.25. Magyar hiteibank részvény 754.-. Angol-Osztrák bank 277.75. Bécsi bankkegyesület 485.50. Union bank 555.-. Länderbank 413.-. Osztrák-magyar államvasut részvény 701.50. Déli vasut 55.-. Elhavólgyi vasut 459.50. Északnyugati vasut részvény... Dobányrészvény 350.-. Rimamurányi vasmű 499.-. Alpeai bányarészvény 403.-. Májusi járadék 100.80. Magyar korona áradék 99.70. Lőrök sorsjegyek 126.50. Német: birodalmi mátra 117.18-117.22. Napoleon'or 1807.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 29. (Tőzsdéi tudósítás). Noha a tegnapi nyugati és newyorki tőzsdék sárlata kevés biztatást nyújtott, a tőzsde eleinte meglehetősen szilárd volt. A bankpiac-készlet jó irányzata az általános üzletteléséggel szemben jó támaszot nyújtott a tőzsdének. Bányarétekek közül szénrészvények jól tartották magukat, am köhökna is kihatót. Járadékok közül helleidike kissé gyengültek. Spanyolok és törökök emelkedtek. Vasutak közül olaszok javultak, a többi nem változott. Magánkamallab 2 1/2%. Utimpénz 2 1/2%.

Berlin, január 29. (Zárlati) 4 2/3-os papírjáradék... 4 2/3-os osztrák aranyjáradék 103.75. Kibavólgyi vasut... Magyar koronajáradék 100.30. Osztrák-magyar államvasut 150.50. Kassa-oderberg vasut... Bécsi váltóár 85.80. Magyar vasuti beruházási kölcsön... Alpeai bányarészvény... Disconto-Commandit 198.60. Általános villamosági Edison 182.90. Geisenkirchen 176.60. Laura-kohó 217.40. 4 2/3-os ezüstjáradék 101.80. 4 2/3-os magyar arany járadék 102.25. Osztrák hitelrészvény 223.10. Déli vasut 15.25. Károlyi Lajos vasut... Orosz bankjegyek 216.25. 4 2/3-os új orosz kölcsön 98.40. Török dohányrészvény... Olasz járadék 103.60. Magyar nitelbank... Dynamit Irant 171.75. Harpeni 165.75. Az irányzat nyugodt.

Berlin, január 29. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Esti forgalom 4 2/3-os magyar aranyjáradék 102.25. Magyar koronajáradék 100.30. Osztrák hitelrészvény 223.10. Osztrák-magyar államvasut 150.25. Déli vasut 15.25. Északnyugati vasut 216.20. Kibavólgyi vasut... Orosz bankjegyek készpénz... Buschethradi... Orosz bankjegyek... (Utolsó) Lombard...

Paris, január 29. (Zárlati) Osztrák-magyar államvasut... 4 2/3-os osztrák aranyjáradék 103.45. Osztrák Länderbank 453.-. 3 1/2-os francia járadék 99.95. Ottománbank 608.-. 3 1/2-os francia járadék... Alpeai bányarészvény... Déli vasut... 4 2/3-os magyar aranyjáradék 102.50. Párisi bankrészvény 1100. Osztrák járadék 102.25. Francia törleszt. járadék 99.35. Osztrák földhitelintezeti részvény 1330.-. Török onanyarészvény 373.-. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 29. (Zárlati) 4 2/3-os papírjáradék 101.25. 4 2/3-os osztrák aranyjáradék 100.60. Magyar koronajáradék 102.40. Osztrák-magyar bank 114.-. Déli vasut 15.40. Kibavólgyi vasut 117.-. Londoni váltóár 204.75. Bécsi bankkegyesület 124.-. Villamos részvény 126.-. 3 1/2-os magyar aranykölcsön 90.10. 4 2/3-os ezüstjáradék 101.20. 4 2/3-os magyar aranyjáradék 102.20. Osztrák hitelrészvény 223.20. Osztrák-magyar államvasut: 150.50. Északnyugati vasut 111.-. Bécsi váltóár 83.33. Párisi váltóár 814.66. Unio bank... Alpeai bányarészvény 200.-. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 29. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Árfolyamok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 223.25. Német bank 216.80. Disconto 198.90. Berlini kereskedelmi bank 169.40. Geisenkirchen... Harpeni 175.25. Laura-kohó... Olasz járadék... Az irányzat szilárd.

Hamburg, január 29. (Zárlati) 4 2/3-os ezüstjáradék 101.50. 1890. sorsjegy 157.-. Déli vasut 15.25. 4 2/3-os osztrák aranyjáradék 103.90. Osztrák hitelrészvény 222.65. Osztrák-magyar államvasut 150.25. Olasz járadék 103.40. 4 2/3-os magyar aranyjáradék 102.40. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 29. A sertésüzlet irányzata: esőndes. A) Hízók értékek ára: I. A) Magyar elsősorúdt: Oreg nehéz (páronkint 400 kilogramm feletti súlyban) 123-124 fillér. Oreg közep (páronkint 300-340 kilogramm terjedő súlyban) 118-122 fillér. Fialat nehéz (páronkint 330 kilogramm feletti súlyban) 126-128 fillér. Fialat közep (páronkint 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 125-127 fillér. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 118-120 fillér. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm feletti súlyban) 118-120 fillér. Közep (páronkint 240-280 kilogramm súlyban) 118-120 fillér. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 118-120 fillér. III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm feletti súlyban) 118-120 fillér. Közep (páronkint 250-320 kilogramm terjedő súlyban) 118-120 fillér. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 118-120 fillér. IV. Romániai eredeti (Stachl),

Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 118-120 fillér. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 118-120 fillér. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm feletti súlyban) 123-125 fillér. Közep (páronkint 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 122-124 fillér. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 120-122 fillér.

Sertésüzlet szám 1903. jan. 27. napján volt készlet 21.155 darab. 1903. jan. 29. napján felbontott 442 darab. 1903. jan. 28. napján elszállított 379 darab, 1903. január 29. napjára maradt készletben 21.218 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

Január 29.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Konrád József szatmárnémeti törvényszéki teleknyomozóvezetőt jelenlegi alkalmazása helyén a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatba teleknyomozóvezetővé: a debreczeni ítélőtábla elnöke Horváth Kálmán és Eltzenbaum Viktor végzett joghallgatókat a debreczeni ítélőtábla kerületbe ideiglenes minőségű díjtalan joggyakorlókorrá; a pécsi ítélőtábla elnöke Esabokszky Rezső pécsi lakos ügyvédelőt a pécsi ítélőtábla kerületbe díjas és Szuglfi János végzett joghallgatót a pécsi ítélőtábla kerületbe díjtalan joggyakorlókorrá; a budapesti kereskedelmi és váltóörvényszék Kossuth Árpád közigazgatási bírósági tanácsjegyzőt horvát tolmáccsá; a szegedi törvényszék elnöke Bajnok Mihály szegedi törvényszéki napidíjas hivatalosítottát a szentesi járásbíróshoz III-ad osztályú hivatalosítottává nevezte ki.

Előléptetés. A debreczeni főügyész Grensó József nyiregizhúzi törvényszéki fogházról a jelen állásának megfelelő fizetési osztály első és Kerekes Imre szatmári ügyészről hivatalosítottát a jelen állásának megfelelő fizetési osztály második fokozatba 1903. évi január 1-sejtől számítottan joghatályljal előléptette.

Atyélvezés. Az erzsébetvárosi törvényszék elnöke Kis Domokos vajdanyudai járásbírósi III-ad osztályú hivatalosítottát saját kérésére hason minőségben az erzsébetvárosi törvényszékhez helyezte át.

Ügyvédi kamarából. A debreczeni ügyvédi kamara közhírre teszi, hogy Okolicsányi Géza ügyvédet Nyiregizhúza székhelyl aly az ügyvédek névjegyzékébe felvettek.

Megevesítés. A földmivlelőügyi miniszter dr. Róhrer László állatorvosi főiskolai tanársegédnek a 'fizikai kémia' előadást a földmivlelőügyi főiskolai magántanárként történő képesítését jóváhagyólag tudomásul vette s nevezettel ezen minőségben megevesítette.

Új közigazgatási előadó. A földmivlelőügyi miniszter Aczél László királyi tanácsos, nagyvásárosi földbírókat Újocsa vármegye közigazgatási bizottságába közigazgatási előadórá nevezte ki.

Nemagrarosítás. Kiskuro Engel Sándor budapesti lakos Várta, kiskuro Bizek Kornél törökbecsi lakos Balatonra, Berndán Dániel kassai lakos Berényre, kiskuro Engl Béla kassai lakos Csemelyre, kiskuro Rosinger Lajos budapesti lakos Rónára, kiskuro Kóri Armin perbetei lakos Jamborra, Hradil Elemér és Hradil Reinhard párisi lakosok Hálászra, kiskuro Szatoloda Laura pancsovai lakos Almásra, Kirin Lajos temesvári lakos Dullóra, Friedmann Antal szabadsági lakos Móraira, kiskuro Münz (Müntz) Malvin, Jolan, Zsigmond, Sarmuel és Oiga Boldizsár, kiskuro Rosengarten Nánán, Géza, Ignác, Jenő, Ernő, Salomon és Arnold Igarasi lakosok Kertészre, kiskuro Laszter Ernő és József nagyvárdi lakosok Lorándra, Publ Ignác bajai lakos Patárokra, Frank Abraham abadászálaki lakos Paragóra, Leinpkner István budapesti lakos Lászlóra, kiskuro Heilschauer Lajos kaposvári lakos Hollóra Harmann József budapesti lakos Havasra, kiskuro Fried Izidor budapesti lakos Farkasra, kiskuro Kohn Zoltán keszthelyi lakos Kardosra, Kohn Samu aradi lakos Korosira, Löwinger Ferenc kurticsi lakos, valamint kiskuro gyermekei: Desz és Sándor Lászlóra, kiskuro Kohn David székesfehérvári lakos Káddarra, Feldmann Oszkár székesfehérvári lakos Babánra, kiskuro Spitz Vilma és Spitz Elemér budapesti lakosok Molnárra, kiskuro Rosenblum Simon budapesti lakos Radára, Fermlutter Sámuel sátorajuhelyi lakos, valamint kiskuro Ernő, Frida, Ida, Éáni és Jenő gyermekei Polgárra, kiskuro Neutold Ökón zöllyi lakos Tarjánra, Strasser Sámuel nagy-csalomai lakos, valamint kiskuro Imre, Margit és Ida gyermekei Somlóra, kiskuro Künsler Deszö szobi lakos Kardosra, Skeriancz János budapesti lakos saját, valamint kiskuro gyermeke Ernő Földvára, Schreyer István budapesti lakos Varróra, kiskuro Szpirák József uzonyi lakos Székelyre, kiskuro Weiss Ferenc budapesti lakos Bográrra, Neufeld Hugó budapesti lakos Tarjánra magyarosították a nevüket.

Pályázat. Az ungvári pénzügyigazgatóságnál pénzügyőr főfogyzó, a segesvári számgyakorlókori, a székesfehérvári járásbírószábi bíról, a munkács adóhivatalnál adószábi, a székelyudvarhelyi adóhivatalnál állásra két hét alatt, Baja városnál tisztügyi állásra február 21-ig, a pancsovai adóhivatalnál számtársi állásra február 10-ig, az illavai fogyzóvezetnél ellenőri és irnoki állásra február 20-ig, a nyászerdi járásbírószágnál hivatalosított állásra február 20-ig, a bacs-potyolyai járásbírószágnál aljegyzői állásra két hét alatt lehet a folyamodásokat benyújtani.

Viz állás.

Table with columns for 'Jan. 29. 10 óráig', 'Jan. 29. 12 óráig', and 'Jan. 29. 1 óráig'. Rows include 'Ián', 'Duna', 'Móra', 'Vág', 'Zala', 'Dráva', 'Sárvíz', 'Tisza', 'Maros', 'Temes', 'Sárga', 'Duna', 'Tisza', 'Maros', 'Temes', 'Sárga', 'Duna', 'Tisza', 'Maros', 'Temes', 'Sárga'.

Napirend.

Napirend: Péntek, január 30. — Római-katolikus: Mártonka. — Protestáns: Mártonka. — Görög-ország: (Január 17.) Antal apostol. — Zsidó: Szabath 2. — Nap két: 7 óra 14 perckor. — Nyugszik: 4 óra 41 perckor. — Hold két: 7 óra 42 perckor reggel. — Nyugszik: 6 óra 48 perckor este.
A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 óratól 5 óráig.
A képviselőház elnöke fogad 9—10 óráig.
Nemzeti Múzeum. Régiségtár. Nyitva van élelőtt 9 óratól délután 1 óráig.
A Keleti-Typh-kidültés a Műcsarnokban megtekinthető 5 óráig, 60 fillér díj mellett.
Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9—1 óráig.
Téli kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9 óratól 8-ig.
Belépődíj 50 fillér.
Technológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9—1-ig.
Mozzorgalásügyi Múzeum (Koropcsi-ut 72. sz.) délelőtt 9-től 1 óráig.
A M. Nemzeti Múzeum történeti és irodalomtörténeti kiállítás. Nyitva d. e. 9 óratól d. u. 1 óráig dajtanul, 1—2 óra között 1 koronáért.

Szabadosai levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.
Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig.
Múzeum könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 1-ig.
Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig.
Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8 óráig.
Statistikai hivatal könyvtára és térképgyűjteménye délelőtt 10—1 óráig.
A Jüdrosai könyvtár (Károly-körút 28.) mindennapnyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.
A Kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig.
Mentőgyesület helyiségei a Markó- és Sölyom-utca sarkán, reggel 8 óratól este 6-ig.
Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár, tudakozó-osztály és keleti miniatúr: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés arisztóciáját is eszközöl) a városi ipar-

csarnokban nyitva délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külügyi kirendeltségek közötti üzletvezetés (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. kerület 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, január 29.
Hazánkban számottevő csapadék nem volt és a hőmérséklet, amely nappal a zérus-fok fölé emelkedik, sem változott lényegesen. Kódott számos helyről jelentettek.
Az északi depresszió Országrész felé terjeszkedett és Délnyugat felől erős maximum nyomul Közép-Európába.
Európában az idő az évszakhoz képest enyhe, kevés csapadék Német- és Országrészben esett.
Kültség: Enyhe és szeles idő várható, legfeljebb Északkeleten kevés csapadékkal.

Kataphorese
IDEG ÉS NEMI BETEGSÉGEK
radikális gyógyítására legjobban ajánljuk
Dr. MITZGER
Idváló gyógyhatásairól elismert intézet
Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em
Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorarium teljes gyógyulás után fizethető.

Férfiak ingyen kapnak
egy legújabb találmányu gyógyszer, melyvel az elgyengült erőt visszaueríthetik. Mindenki, aki eziránt ír, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvet postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg, kik fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekben, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E céből elhatározta az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszerrel felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. Ez háziírással a baj odahaza gyógyítható és mindenki, a ki fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszerközvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szükségének, és esodlatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öregek és fiatalok irhatnak a „State Medical Institut”-nak alantí címen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonukát nem hagyhatják el. A próbaküldemény bebizonyítja, hogy mily könnyen lehet a veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki írhat a gyógyszerért bárhonnét is magyarul, mire neki diszkreció mellett egy gyógyszerküldeményt küldetik felvilágosító könyvvel együtt. Irjon azonban. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmaz senki sem gyanítja. A levelek következőleg címzendők: State Medical Institute, 9. Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesítendő.

Minden sorsjegynek nyernie kell.
Olasz vörös kereszt sorsjegy
KAPHATÓ 24 HAVI részletfizetésre.
Havibérlés: 1 darabra 2 korona.
Főnyeremény 30.000 LIRA aranyban.
Huzás már február 1-én
Fleissig Sándor Bankháza Budapest, Erzsébet-körút 2.
Üzönkök fölvetetnek.

Magy. kir. Államvasutak. Üzletv. Szeged. 1903/1903. szám I.
Pályázati hirdetmény.
A m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetőségének 1903. évi március havától ugyanazon év aug. hó végéig szállítandó 10.000 drb 1.80 m. hosszú, lehetőleg száraz III.-rangú tölgytalpára van szükség, amelyek szállítására nyilvános pályázatra nyitandó.
A részletes feltételeket tartalmazó „Ajánlati felhívás” valamennyi államvasuti üzletvezetőségnek megtekinthető s alulírt üzletvezetőségnek díjtalanul megszerezhető.
Ajánlattevők kötelesek az ajánlott talpfa értékének 5 százalékát rint bantápnézt készpénzben vagy Állami letételekre alkalmas értékpapirokban 1903. év február hó 20-án déli 12 óráig alulírt üzletvezetőség gyűjtőpénztárába letenni.
Az inekint egy koronás magy. okmánybélyeggel ellátott ajánlat lepecsételve és ezen külcimtel: „Ajánlat III.-rangú talpfa szállítása iránt 1903/903. számú” f. évi február hó 21-ik napjának déli 12 órájáig a szegedi üzletvezetőség l. általános osztályán beajuttandó.
Szeged, 1903. jan. hó.
Az üzletvezetőség. Utányomás nem díjaz.

Szólóoltványok
szokványminőségben és európai nemes, gyökéres és sima vesszők melyen leszállított árákon. Oltványok össze 90—100 ft. Mindenki a legújabb bor- és omegegyesítőből, fajtáért, teljes jóállással. Ha a szállítvány megrendelésnek meg nem felel, úgy az oda- és visszazállítás költséget, valamint a megrendelő aia. kifizetést öszegtel hitny nélkül azonnali visszafizetésre. Így mindenki ottbéli szállítását az óra költségen házhoz szállítja tekintethet meg.
ÉLŐKERÍTÉS.
Gleditschia-osemetek és magvak.
Óráta tövén, igen gyorsan fejlődő sövény-növén. Ez az egyedül, melyből oly örökös kerítés növelhető pár év alatt, rendkívül esékly kiadásával, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, úgy, hogy a bekerített rész teljesen zártotok. Minden rendeltetésre, rajzokkal ellátott útvesztés és kezelési utasítás mellékelve. Hővöb tájékoztató vegeli szines fénynyomtatású díszes sorsjegyeket ingyen és bérmentve küldenek, rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzékben kitűl egy oly könyve kap ezzel, ki címét egy levelezőlapon tudatja, hogy mincson s a ház vagy esküd, ahol annak tartamát hasznára ne fordíthatnák. Város, falu, postakö, ország vagy szegény családjal egyaránt. Így meg szokták is érdeklőben áll, kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne számos oly közömeény foglaltatik, melyek mindenkinek nagy szolgáltatást tesznek.
Díősemetek.
Kövén, órálat jóvónalmat biztosító voltánál fogva onkább egy óra az ma minden gazdaságban az utóbbi időkben rendkívül elterjedt.
Cím: „Erméletli Élő Szólóoltvány-Telep” Nagy-Károly, a. p. Székelyhid.

A szenvedő emberiség öröme!
Dr. Garai Antal a bős- és nembetegségek országos hird. szakorvos, ki már 29 éve működik a téren, elhatározta, hogy a Népszerű Utmutató
a nemi betegségek a azok ószertő gyógykezelésében című közel 200 oldalas terjedő munkája 30-ik kiadásának méltó megújítására a még késlelben levő példányokat teljesen ingyen
bocsítja a szenvedő emberiség rendelkezésére. A könyv tartalmazza az összes titkos betegségeket (onitória, újul magonies, bugycsőfolyás, bugycső-rükkölet, elgyengült férfierő, bujások (syphilis, fehérlőnyás stb.) állapot leírását és legújabb ószertő gyógymódot. Tehát írjon öria mindenki mind előbb, hogy ezen becses munkát (vöit Ára 2 (rt 50 kr.) díjtalanul megkapasson. Portó fejében 20 fillér bélyeg küldendő. Székelyhid székelybör. Cím:
Dr. Garai Antal
Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz.,
hol egyszerűen d. e. lőszertő betegségek ellen a munka szerzője naponta rendel d. e. 10—4-ig és 7—8-ig este. Levelekre azonnal válaszol és gyógyszeréről gondoskodik.

„The Gresham” életbiztosító-társaság Londonban
Magyarországi fiók: Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6. társaság házában.
A társaság vagyona 1901. december 31-én ————— kor. 190,871.731.—
Évi bevétel biztosítások és kamatból 1901. évi december 31-én • 31,565.392.—
Kifizetések, biztosítások és járadéki szerződések, valamint visszvásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848) ————— 426,909.043.—
Az 1901. évben a társaság 5556 ————— 50,727.261.94 kötvényt állított ki —————
összeg értékekben. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgál a magyarországi- és a kelet fiókja Budapestben, valamint ennek ügynökei a fiók minden nagyobb városban.
A legjobban ajánlt gyümölcsfa- és faiskolák
W. Klenert, Graz
(tulajd. Klenert Vilmos, ezelőtt Klenert és Geiger)
ajánl: gyümölcsfákat minden nomen és formában, nemes gyümölcsfákat, vadonokát és bogos gyümölcsöket, sorkákat, hasaszsorokat, tüvelveket és rozáknak, sövény-növényeket, spárgánövénny stb.
Katalogus ingyen! VAVAVAVA Katalogus ingyen!

Magyar Könyvtár Szerkesztő: RADÓ ANTAL.
A januári számok a következők:
E. T. A. Hoffmann. Coppelia—Antónia. 317.
Két elbeszélés. Fordította Alexander Erzi. A fantasztikus német elbeszélő két legihresebb novellája.
Katona Lajos. Szemelvények a ————— 318—319.
Gesta Romanorumból.
A középkori történelmi legértékesebb gyűjtemény, mintaserű kiadásban.
Conan Doyle. Doktor Holmeskalandjai. 320.
Detektiv-történetek. Ford. Lándor Tivadar. A nagy népszerűsüregre vergődött Holmes-történetek két újabb remeke.
Hoitsy Pál. A csillagok világából. 321.
Kiváló érdekű csillagászati dolgozatok, a nagy közönség számára.
Molière. Scapin furfangjai. 322.
Vígjáték 3 felv. Ford. Hevesi Sándor. A francia vígjáték nagymesterének legmúltaságosabb bohózatá, új, teljes fordításban.
Kiadja: LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai) cs. és k. udv. könyvkereskedése.
Egy-egy szám ára 30 fillér.
Minden füzet egyenként kapható.
Teljes jegyzék minden könyvkereskedésben kapható.
Az eddig megjelent számok részletfizetésre is kaphatók.
Megrendelhetők LAMPEL RÓBERT (WODIANER F. ÉS FIAI) CS. ÉS KIR. UDV. KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN, BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM. és minden könyvkereskedésben.

Csődtömegeladás.
Vb. Weisz Mór, Weisz Dávid fia pápai kereskedő csődtömegéhez tartozó és a csődeltár 1—1001, 1285—1375 tétel-számai alatt leltározott rőfös- és kézműáruraktár, állványok és felszereléssel együtt 12271 kor. 24 f. beszerzési árban és 8641 kor. 65 f. becsértékben a csődválasztmány határozata folytán zárt ajánlat útján eladó.
Az ajánlatok az ajánlati összeg szabatos kiírásával, sajátkezü aláírással ellátva, zárt borítékban, az ajánlati összeg 10%-ának megfelelő bantápnézt letétele mellett alulírt tömeg-gondnoknál 1903. évi február 15-nek déli 12 órájáig adandók be. Az ugyane napon délután 3 órakor megtartandó csődválasztmányi ülés határoz az ajánlatok felett, esetleg az ajánlattevők között versenytárgyalást tart, de a legmagasabb ajánlatához szines kötvé.
Az árak mennyisége és minősége tekintetében a csődtömeg szavatosságát nem vállal.
Az áruraktár a fenti határnaptól számított 8 nap alatt a vételár lefizetése ellenében, a bantápnézt különben elvesztése mellett a tömeggondnoktól átveendő, ellenesében a vétel megszüntnek tekintetik.
A csődeltár tömeggondnoknál bármikor, az áruraktár pedig bármely nap délután megtekinthető.
Steinberger Lipót ügynév, csődtömeggondnok.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1903. január hó 30-án.

Villars dragonossai.

Vig opera 3 felvonásban. Zenéjét szerz. Maillard. Szövegét írta Locroy és Cormon. Fordították Rákosi Jenő és Evva Lajos.

Személyek:

Thibaut	Hegedüs	Friquet	Rédei
Georgette	Vardi	Belamy	Mihályi
Sylvain	Gábor	Lelkipásztor	Noy B.

Utána:

Művészfurfang.

Tréfás ballet két jelenetben. Szövegét írta és koreográfiáját készítette Guerra Miklós. Zenéjét szerzette Skofitz Ferenc.

Kezdete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. január hó 30-án.

Előszór:

Lady Windermere legyezője.

Színmű 4 felvonásban. Írta Wilde Oszkar. Fordította Moly Tamás.

Személyek:

Windermere	Mihályi	Mrs Cowper	Boros
Windermere	Hegyesi	Mrs Eriyunc	Jászai
Berwick	Helvey	Augustus	Gál
Lady Agatha	Paulay E.	Darlington	Császár
Pylmdale	Szaecsvayné	Dumby	Horváth
Stutfield	Meszlényi	Graham	Dezso

Kezdete 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. január hó 30-án.

A kis fészék.

Böhözt 3 felvonásban. Írták: Berr, Dehére és Guillemaud. Fordította Molnár Ferenc.

Személyek:

Baverdy	Hegedüs	Cherbyssac	Gyarmati
Antoinette	Varsányi	Saphora	Nikó
Dubizet	Tapolezai	Victoire	Kész R.
Priscotte	Balassa	Gilette	Varga
Roquet	Góth	Badoche I.	Gyözö
Fernando	Gazi	Badoche II.	Bárdi
Patonille	Szerémy	Tremollet	Lévay
Ormester	Vendrey	Pinhard	Dayka
Goussery	Rónaszéky	Pincér	Kassay

Kezdete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. január hó 30-án.

Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Írták Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.

Személyek:

A királynő	Krecsányi	Táncmester	Ujvári
György, fia	Fedák Sári	Tom bátya	Szerdahelyi
Viktória	Dóri	Annie, lány	Ledofszky
Lancaster	Raskó	Plumpudding	Nyárai
Pompinus	Kovács M.	Gipsy	Kiss M.
Hopmester	Solymosi	Pickrick	Németh

Kezdete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. január hó 30-án.

Előszór:

Leányok és legények.

Életkép 3 felvonásban. Írta Dörmann Félix. Fordította Gergely István.

Személyek:

Brandné	Sziklainé	Herz Vilmos	Ráthonyi
Mari	Angyal	Wallner Antal	Szomori
Zsófi	Horváth	Rézi	Marosi
Luci	Judik	Pintérné	Becskyné
Vince	Rátkai	Feri, fia	Tóta
Wengi	Sziklai	Wallnerné	Lubrinéz

Kezdete 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. január hó 30-án.

A Quarnero vizein.

Kezdete 7 1/2 óraker.

FÓVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató

Nagymező-utca 17.

Ismét valami egészen új, nagyhatású műsorszám

La SYLPHE

Klasszikus, excentrikus táncok és még csak néhány napig a januári műsor.

Az előadás 8 óraker kezdődik

A Műteremben reggel 5 óraker Vörös Etiek előzenekara hangversenye.

Kávész és tea

közvetlenül a termelőtől a fogyasztónak.

Legjobb és legolcsóbb — vásárlás — Kunz testvérek

22 saját fiók. Számos raktár a vidéken.

Budapest, Fürdő-utca 9.

Horváth Elemér és Dayka Balázs

Művészeti és Hangverseny-rendezési irodája

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 37. sz.

Elvállalja egyesületeknek, kaszinóknak, hangversenyek, családoknak háziestélyek rendezését, egy a fővárosban, mint a vidéken. Összekötésben áll a legelőkelőbb művésznökökkel, művészekkel és írásokkal. Eljár mindenféle művészeti ügyben.

Háziasszonyok figyelmébe!

MEGJELENT A

HÁZTARTÁSI KÖNYVTÁR

első három kötete. SZERKESZTI: KÜRTHY EMILNÉ.

I. KÖTET: Vegyes sütemények (tojás nélküli sütemények, hab-sütemények, sóssütemények) 175 recepttel (ára 60 fillér).

II. KÖTET: Különböző Italok * (hideg és meleg italok, szörpök, pezsgők) 182 recepttel (ára 60 fillér).

III. KÖTET: Gyümölcs befőzés 175 recepttel (ára 60 fillér). Egy-egy kötet ára csinosan bekötve 60 fillér.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYV-ÉRESKE-DÉSBEN ÉS A KIADÓ ATHENAEUM IRODAI MI ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNY TÁRSULATNÁL BUDAPEST, VII. KER., KERESPEST-ÚT 54. SZ.

805. sorozat. 030. szám.

BON

POLGÁR SÁNDOR

m. kir. szab. nyert orvosi mű-és költész.

Budapest, VII. Erzsébet-körút 50.

kételes ezen utalvány beküldése mellett, minden megrendelőnek 1903. évi április 15. napján a Magyarországi Államháztartásról szóló, az eredeti F. Berguerand Fils és Parisi különlegesek (óvszerek) gyártmányából. Kimerülő képes árujegyek díjmentesen zárt levélben küldjük. Kiváratott: a BUDAPESTI NAPLO-ból

Felhívás ajánlattételre.

Közados Gyéres M. Márton szegedi bej. cég esdőtömegének állandó választmánya elhatározta a csödeleltár 1-1048. tételszámok alatt jelzett 22.774 kor. beszerzési, — 8539 kor. 28 fill. besértékü férfi- és női divatárúknak, — valamint a csödeleltár 1049-1065. tételszámait alatt felvett 4854 kor. 05 fill. beszerzési, — 953 kor. 10 fill. besértékü üzleti felszereléseknek zárt ajánlati verseny útján való eladását. Ezzel felhívom tehát a venni szándékozót, hogy ajánlataikat hozzáam Tisza Lajos-körút 44. és Kigyó-utca s. sz. a. folyó évi február hó 11-ik napjának déli 12 órájáig adják be.

Az ajánlatához a besérték 10%-a bánatpénz gyanánt készpénzben melléklendő. Ajánlat tehető az árakra és üzleti felszerelésekre külön-külön és együttesen is.

Vevő köteles ajánlatában nyilatkozni aziránt, hogy az üzletelhelyiséget a bér aránylagos részének megtérítése ellenében 1903. évi május hó 1-ig megtartja-e?

A választmánya a beérkező ajánlatok felett f. évi február hó 11-én délutáni 5 óraker Dr. Szivessy László esdőtömegválasztmányi elnök irodájában megtartandó ülésen határoz a határozatában a beérkező ajánlatokhoz semmi irányban kötve nincs.

Vevő köteles a III. fokozat szerinti vételi illetéket ajánlatának elfogadása után készpénzben a tömegfogadnok kezébe lefizetni.

Vevő a választmány határozata után 3 napon belül tartozik a vételárat teljesen lefizetni, különben bánatpénzét elveszíti.

A esdőtömeg szavatosságát sem mértek, sem darabszám tekintetében nem vállal.

Ha a vevő a boltelhelyiséget meg nem tartja, köteles azt a választmány határozatától számítva 3 nap alatt kiüríteni, ellenesetben pedig tartozik 1903. évi május hó 1-ig a boltért a esdőtömegnek megtéríteni.

Az áruraktár a szokott üzleti órák alatt megtekinthető. Szegeden, 1903. évi január hó 28-án.

Dr. Pistor Egon tömegfogadnok.

MEGHÍVÓ.

A Takarékos és Hitelintézet mint szövetkezet tagjai a f. évi február hó 2-án (hétfőn) délelőtt 12 óraker a szövetkezet helyiségeiben (IV. ker., Sütő-utca 6. sz.) megtartandó

rendkívüli közgyűlésre

ezennel meghívotnak.

Tárgyrend:

1. A budapesti kir. korek. és váltótörvényszék, mint cég-bírósnak 815/1903. sz. végzése folytán szükségeselt alapszabály-módosítások.
 2. Az igazgatóság kiegészítése illetve 1-2 új igazgatósági és egy felügyelő-bizottsági tag megválasztása.
- Budapesten, 1903. január hó 28-án.

Az igazgatóság.

Oleőbb és jobb, mint bárhol.

Legnagyobb BUTOR-áruház budapesti

Ébb azaz szoba divato. asztalos és kárpitos butor, n. m.: barokk, angol, szecesszió, ó-nemet stb. stílusban a leggyorsabb és legmodernebb fazonban, a garnitúrák behuzása selem, pilás, francia- és angolstílusokkal, kézően, raktáron kizárólag jó minőségben.

A tartósságért több évi kezességet nyújtunk. Varga Mihály és Társai

magy. butoripar-társasága BUDAPEST, IV., Koronaherceg-utca 2., Kigyó-tér sarok. A legújabb butor-albumunkat több mint 457 képpel 25 kr. beküldése ellenében bérmenten küldjük. Bevásárlás esetén a 25 krajcárt visszadjuk.

Oleőbb és jobb, mint bárhol.

STANDARD életbiztosító-társaság Edinburghban (Angolhon.)

Alapított 1825-ben. Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-n. 4.

Évi bevétel	31,500,000
Kiutalt nyereségrészek	170,000,000
Vagyon	249,300,000
Halálesetek folytán kifizetve	500,000,000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei: Kétszögletes biztonság. Alacsony díjak. Szabad világkötvények. A kötvények érvényben tartása díjmentes elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés ügylékoság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkelő részere. **Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.**

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szombat	A troubadour Rococo	Lady Windermere legyezője	Louto	Bob herceg	Leányok és legények
d. n. Vasárnap este	A büvös vadász	A bor	A doktor ur	Egy görbe nap	Trouville gyöngye Leányok és legények

